

LUUKA ME MIIJI MENE

Niinäce Mene

1 ¹Yoo, Babo biname Teopilo, maane umle gäte egä bucurage biname cina ituge gije abacita mene oogärame pui modamoda mule poto cidi me lui cina cime gome täbitenäjimesi. ²Cine peei poto cidi me mene ituge ätecija biname bau ca lui cina teemämu ituge päpäna iyeta peei mule teeme agedna cabu ca, piba peei poto cidi me jaajananemepesi. ³Yoo, ai name pi cane iyeta pui mule poto cidi me cängenarage itu yaabiberäjemepene, cane jitranine cängena mene oogärame mäame tääpume, ⁴maane ai cabu ca toraca umle äbitame pui mule poto cidi me teepi meebine lui itu naabiberäjepesi.

Umle Mene Yoane Niiye ca Äciseja Biname me Aplimla poto cidi me

⁵Ai mene ne gije jebacitenine Heroda liba Mopeyame tääpume enajuji Israela gawe cabu. Puga ge yepä Acejiyame me iiwäreja biname teeme ngii Sakariya. Tabe yepä iiwäreja babo biname ngii Abija me sange cabu kaakesea jaawenuge. Teeme coga ngii Elisabeta cama teepi neeneni lui Aarona me kaakesaare gegi. ⁶Teepi miijirage laanajuge Acejiyame me opo gaabe je, iyeta mime Yageyame me singi piyepu cotre conocäco jaawenäsi. ⁷Yepä teepi bägrä cäco ge, inge Elisabeta äblicäco bägrä päpäna, cuta piyepu teepi moda molyege ge.

⁸Nuuja taje teeme padare cabu Sakariya teeme iiwäreja kaakesea jewenanuji Acejiyame tääpume. ⁹Yoo, pui iiwäreja biname bime mule apu ge: teepi matimati kula bine teeme ngii cama yiisabäjemusi teeme maramara kaakesea peema cita ca päpäname. Pui bimu cabu Sakariya lui kaakesea jepänige pui kula yiisabeja cabu ca miijimiji lengo gwidape Acejiyame tääpume uubuderame. Uubudera padare te tatyaramtige, tabe piba Acejiyame me iiwäreja mete ngalebora me abacitige, ¹⁰bucurage biname cina liba tabasecretnige pui mete caale bora me irecu ätumutame.

¹¹Piba Acejiyame me mename seemo te Sakariya bau me taboclomtige, pui miiji lengo gwidape uubudera dade camu poto ca jeclajutige.

¹²Sakariya liba jepänige teebine, cälu te jitige, wälu te joomlige. ¹³Yepä, mename seemo te jejige egä, “Sakariya, wälu gone! Acejiyame te mäame awejena ne secatumi; mäame coga Elisabeta imäbägrä ne pa jääpänepi. Maane teebine ngii ecärepi Yoane ca. ¹⁴Maane ngenecu miiji piyepu gege pa äbitepi, piyepu bucurage biname cina babo gege pa läbitepesi teeme aplimla name pi. ¹⁵Taba babo cirege äbita Acejiyame me opo gaabe je. Taba gone waina niye, coo nuuja sice pana niye nänäja. Teeme aplimla cabu ca Aceji Seemo teeme trupa cabu babo pa läbitepi. ¹⁶Taba bucurage Israela biname bine pa yaatrongäremepi Acejiyame mime Yageyame bau me. ¹⁷Teeme otni lui mime Yageyame me niinäce gaabe myene. Teeme seemo ireclota piyepu kokre mename biname Eliya pana pagege äbita. Yoo, taba te babe bime ngenecu pa jaatrongäremepi teeme bägrä bime bau me, piyepu ätecija cäco biname bime ngene atwanena pa jaatrongäremepi toraca conocäco mule wawename. Taba Yageyame me biname bine pa yaamacetnäjemepi teeme otni täapume.”

¹⁸Siige, Sakariya piba mename seemo ne mene jejige egä, “Cane lipu ai mene toraca umle äbita? Cane moda gäne; cäme coga cuta molyege gwene.”

¹⁹Mename seemo te jejige egä, “Cane Gabriyela säne, Acejiyame me opo gaabe naclajutuge. Taba te cebine nätyepige ai miijirage mene meebine jajime. ²⁰Yepä, maane cäme mene lica nacatite, peei name pi maane buduma pana äbitenite mene iicemame. Maane bojäcu naanajepi, ngälu pui bimu cabu cäme mene te liba toraca me pa läbitepi. Yoo, peei te teeme padare cabu toraca me pa läbitepi.”

²¹Siige, iiwäreja mete caale bora je biname cina Sakariya ne jewagrijsi egä, “Ngena te bäbitige mete ngalebora je? Mage leca padare, taba ngena name pi enajenige, lica tasatenige?” ²²Siige, taba liba tasatige, äblicäco teebibine mene jaji. Teepi puma cita ca umle äbitininisi egä taba pama apaclyera gwidape ne bii jepänige puma. Mene cäco taba ime ca teebibine umle jebenemige.

²³Siige teeme pui kaakesea padare liba apirige, Sakariya acnenutige cewe me. ²⁴Pui ingwe ca teeme coga Elisabeta mäpumäpu äbitige. Taba mete gome waanajuge faib mabye cama, jiicige egä, ²⁵“Yageyame te cebine nätityärumi apu äbitame. Ingwe ca cane lica nuuja biname cama ajiri pana lenaja bägrä cäco.”

Umle Mene Yeesu me Aplimla poto cidi me

²⁶Elisabeta liba siks mabye mäpumäpu cama onajige, pui padare cabu Acejiyame teeme mename seemo Gabriyela ne jityepige Nasareta cewe Galilaya probins cabu me. ²⁷Teeme mene puga ge yepä ngulebägrä täapume, ngii Mariya. Teeme ciwelooyame ngii Yoosepa, taba sasa Mopeyame Daawida me ingle biname ge. ²⁸Yoo, Gabriyela Mariya bau

me ädige, jojige egä, “Sebore Mariya! Acejiyame maane cama gyene. Tabe babo singi gyene mäame täapume meebine miiji ceerame.”

²⁹Mariya liba peei mene utecijige, tabe ngenecu joclonige, mage ngene jotwananige pui mene ngena täapume. ³⁰Puma cita ca mename seemo teebine jojige egä, “Mariya, wälu gone, ingle Acejiyame te babo ngenecu miiji gyene mäame täapume.” ³¹Maane mämpumäpu pa äbitepi, imäbägrä ne pa jepänepi. Teebine ngii ecärepi Yeesu. ³²Tabe lui baborage cirege; Caburage Acejiyame me bägrä ca pa yaainepesi. Yageyame Acejiyame teebine mopeyame me cire jaawenepi epu pana teeme kaakesaare Daawida lipu mopeyame itu enajuji. ³³Tabe te Yakobu me kaakesaare bine iyeteta cire yaawademepi, ingle teeme waadena lui ngälu cäco gyene.

³⁴Mariya mename seemo ne itemlige egä, “Cane mämpumäpu lipu äbita, ingle camu gäne rooriye cama atejäclmuta?”

³⁵Mename seemo te jojige egä, “Aceji Seemo te mäame bau me pa tädepi, piba Caburage Acejiyame me kokre mäame cabu pa yaanajepi, peei name pi peei bägrä maane lui ne pa eplimlepi tabe Acejiyame tääpu myene, piyepu Acejiyame me bägrä ca pa yaainepesi. ³⁶Yoo, mäame ingle biname Elisabeta cuta imäbägrä pa jääpänepi. Teebine lui täapume biname cina jwaajusi egä “äblicäco bägrä päpäna,” ngänu gwene page molyege, tabe siks mabye cama mämpumäpu gwene. ³⁷Iyeta gwidape Acejiyame täapume ibibi gemi wawena.”

³⁸Siige, Mariya piba jejige egä, “Cane Acejiyame me biname gäne teeme singi wawename. Iyeta miiji gyene cäme täapume äbita maane lui mene bii najite.” Siige, mename seemo piba teebine obmalige.

Mariya Elisabeta ne Ongrärige

³⁹Yoo, pui mene ingwe ca, Mariya gwidape emaceträijige, wata oclige yepä cewe Yuudea doro gawe cabu me. ⁴⁰Tabe Sakariya me mete me puga abacitige, Elisabeta ne sebore jowenige. ⁴¹Yoo, Elisabeta liba Mariya me mene utecijige, teeme bägrä te piba apinyarige came bora ätni diiba cabu, piyepu Aceji Seemo Elisabeta me trupa cabu babo äbitige. ⁴²Tabe babo tage ca Mariya ne jojige egä, “Acejiyame te meebine babo miiji naawenige iyeta magebi cabu ca, piyepu maane lui bägrä ne pa eplimlepi, tabe Acejiyame me babo miiji cama gyene. ⁴³Cane ngeno me ai miiji ne päpäna, cäme Yageyame me mage te cebine nädärenige! ⁴⁴Cane liba mäame sebore mene näteciijige, piba taatu bägrä te gege cama apinyarige cäme came bora ätni diiba cabu. ⁴⁵Maane ngenecu gege gäte, ingle mime Yageyame me mene maane jaatrungepete egä mäame poto cidi me pagege äbita.” Siige.

Ai Lui Mariya me Uupera Mene Acejiyame täapume

⁴⁶Mariya jiicige egä,

“Cane Acejiyame ne ewepyeräjenine iyeta căme ngenecu cama.

47 Căme seemo te gege äbitenige Acejiyame täápume, lui te cebine niya cabu ca cirege asata.

48 Tabe owecu cama cebine näpänumi, cane lui teeme matikolä kaakesea bägrä gäne.

Ama cita ca iyeta biname cina cebine pa nainepesi “gege gwene,”

49 peei modamoda gwidape name pi Acejiyame lui bine teeme kokre ca itu tewenemumi căme täápume.

Teeme ngii lui jamyacu conocăco gyene.

50 Bägrä bime padare cabu ca piiyepu maramara kaakesaare bime padare cabu ca, tabe biname bine owecu jaawenemuge, lui cina teebine opo gaabe me yaacitusi.

51 Tabe kokre mule bine ime ca itu jaawenemepi; biname lui cina ngenecu bora teemeteme babo me läbituge, teebibine jaawenemepi maramara me aplidnerame.

52 Tabe modamoda mope biname bine gawe me itu yaajaremepi teeme miijimiji puupu cabu ca, yepä matimati biname bine ituge awepenta.

53 Deedei căco biname bine tabe yäängäremepi miijimiji deedei ca, yepä dogwe biname bine deedei căco yääyecräjemepi.

54-55 Tabe cängena jaawenemepi lui mene mime kaakesaare bine ituge jaji;

mibibine itu nitityäripi lui gemi teeme kaakesea bägrä ngii Israela cabu ca.

Tabe teeme mene lica ngene jäätrimalepi, owecu wawename Abrahamo piiyepu teeme kaakesaare bine iyeteta.”

56 Siige, Mariya Elisabeta cama onajige nesae mabye cama, piba acnenutige teeme cewe me.

Yoane Niye ca Äciseja Biname me Aplimla poto cidi me

57 Yoo, Elisabeta me padare liba tatyaramtuge, tabe imäbägrä ne eplimlige. 58 Siige, teeme inglewale piiyepu cewe mameta lui biname cina liba mene itecijemige Yageyame te lipu Elisabeta ne babo owecu jowenige, teepi ten cama gege äbitininisi.

59 Imäbägrä te liba eit bimu joomlige, teeme binamewale cina seclige Acejiyame me cewecu acita mule wawename tääpe matikolä iirputa ca. Teepi singi bägrä ne babe me ngii ceerame, Sakariya, 60 yepä teeme mage te jejemige egä, “Eewe! Teeme ngii lui Yoane.”

61 Teepi mage me mene jowecnistisi egä, “Peei ngii weeme ingle cabu lica gyene.”

62 Teepi puma cita ca babe ne ime ca jewenisi teebine ätemlame egä, “Maane ngena ngii täápume singi bägrä ceerame?”

⁶³Sakariya oogära gwidape täápume jejige, peei cabu yoogäri ge egä, “Teeme ngii lui Yoane.” Biname cina cälu te jitemige. ⁶⁴Piba taatu Sakariya me wätä te miiji me äbitige, piyepu teeme tagepogogo te tasatige. Tabe mene me gije abacitige Acejiyame ne awepyeräjame. ⁶⁵Cewe mameta biname cina wälu äbitininisi; peema cita ca idre ecananisi Yuudea podo gawe cabu iyeta poto ta. ⁶⁶Iyeta lui cina peei mene itecijemige, mage ngene jotwa-naninisi, ätemläjinisi egä, “Ai bägrä täápume lipu äbitenige?” Yoo, Biname bime täápume pajecu ge egä Acejiyame me kokre ime puga ge pui bägrä cama.

Sakariya te Acejiyame me Tagepogogo Mene Jiicige

⁶⁷Aceji Seemo te Yoane me babe Sakariya me trupa cabu me babo äbitige; tabe Acejiyame me tagepogogo mene jiicemige egä,
⁶⁸“Acejiyame mime Israela biname bime Yageyame ne mine pa yaawepyeräjesi,
 inge tabe mibibine bii ningrärininige piyepu mime niiya cabu ca äsecrera gaabe bii nicärininige.
⁶⁹Tabe mime täápume kokre äsecrera biname ne bii tityepige,
 lui teeme kaakesea bägrä Daawida me kaakesaare gyene.
⁷⁰Ujarage, tabe teeme conocäco mename biname bime tagepogogo ca jiicuji egä,
⁷¹ tabe mibibine cire niyebtingipi mime cubuyame bau ca,
 piyepu teeme ime cabu ca lui cina mibibine nimugetninininusi.
⁷²Tabe te jiicuji egä tabe mime kaakesaare bine owecu wawename,
 piyepu teeme conocäco jajeji mene tabe lica ngene ätrimelame.
⁷³Tabe mime kaakesaare Abrahamo ne teeme kokre ngii cabu jejuji
⁷⁴egä mibibine cirege äsecrera cubuyame me ime cabu ca,
 mine piba teeme täápume kaakesea wälu cäco wawenecame,
⁷⁵ piyepu ngenecu epucäco conocäco lenajame teeme opo gaabe je iyeta mime ireclota ngalebora.
⁷⁶Yoo, cäme bägrä, biname cina meebine pa naainepesi mename biname ca mime Caburage Acejiyame täápume,
 Inge maane niinäce pa ädepi gaabe amacetnäjame Yageyame täápume,
⁷⁷teeme biname bine umle wawename egä äsecrera gaabe pisi nyene,
 teepi liba kälyä jääpänemusi Acejiyame bau ca teeme niiya mule täápume.
⁷⁸Mime Acejiyame lui baborage owecu piyepu owelaamelame cama;
 teeme äsecrera biname te bimu me ajara pana, cabucewe ca mime bau me pa tädepi,
⁷⁹saapacljärepi biname cabu lui cina krokeciye mule cabu icrajinige,
 piyepu teeme budre mule name pi wälu gemi.

Tabe cuta mibibine pa niwadipi poode ireclota gaabe cabu otnime.”

⁸⁰Yoo siige, pui bāgrā te uutige, babo me äbitige, cuta teeme seemo kokre me äbitige. Tabe daapo taatu cewe cabu enajige, ngālu pui bimu tabe liba teeme kaakesea gije jebacitige Israela biname bime tääpume.

Yeesu me Aplimla poto cidi me

(Matayo 1:18-25)

2 ¹Pui padare cabu, Rooma Babo Mopeyame Siisa Agosto te mene jityepäjemige iyeta cewe cabu ta egā iyeta biname cina miiji otni teeme ngii acranecame biname acnema tääpume. ²Yoo, biname ngii Kwairiniyus tabe Suriya probins Mopeyame ge pui mule te liba äbitige. ³Iyeta biname cina otninisi teeme saare bime cewe me teeme ngii acranecame.

⁴Yoo, biname ngii Yoosepa tabe ädige Nasareta cewe cabu ca, piba Galilaya probins ne sebmalige, Yuudea probins abacitige, ädige Betelehema cewe me, sasa Israela Mopeyame Daawida luma aplimluji, ingle tabe Daawida me kaakesaare ge. ⁵Yoo, teeme ciweloooloyame Mariya ten cama oclige ngii acitame. Mariya mämpumäpu gwene.

⁶Egäcāro teepi liba Betelehema cewe cabu puga ge, piba teeme padare te tatyaramtige iigyārame. ⁷Tabe teeme niināce bāgrā ne jepānige, imābāgrā, teebine cäbletääpe ca etnige, kau bime deedei acrana puupu cabu ecwanige, ingle teepi kau mete cabu aanajige. Teeme tääpume puupu lica ge otnetneja biname bime ute mete cabu.

Mename Seemo piyepu Maamoi Ire Atwi Biname

⁸Yoo, pui cewe mameta puga ge maamoi ire atwi biname lui cina baace cewe cabu uta cama icrajige teeme maamoi bine cāngena ire atwime. ⁹Mime Yageyame me mename seemo te teeme bau aboclomtige, piba taatu mime Yageyame me jamyacu apaclyera te teeme gome tuungepmalige. Babo wālu te teebibine joomlemige, ¹⁰piba pui mename seemo te jejemige egā, “Wālu gone! Cāme babo miijirage mene agesa weeme tääpume. Peei mene te iyeta biname bine baborage ngenecu gege me pa jaawenemepi. ¹¹Page ai ciiye imābāgrā te aplimlige Daawida me cewe cabu je. Tabe weeme niiya cabu ca äsecrera biname pagege äbita; tabe Keriso sine weeme Yageyame. ¹²Yoo, weene ai cabu ca umle pa äbitineye cāme mene toraca gyene: weene bāgrā ne jepāneniye cäbletääpe ca tope atneji gyene, siige kau bime deedei acrana puupu cabu acwanāneji gyene.”

¹³Piba taatu bucurage mename seemo cina aboclomājininisi pui niināce mename seemo gome. Teepi Acejiyame ne uupera ca ewepyerājisi egā,

¹⁴“Jamyacu apaclyera lui mime caburage Acejiyame tääpu myene.

Gawe cabu biname cina ngenecu poode pa läbitipesi, tabe lui bime täápume ngenecu miiji gyene.”

¹⁵Siige, pui mename seemo cina liba teeme bau ca cabucewe me äcnärige, piba maamoi ire atwi biname cina teemeteme ajananinisi egä, “Biiri naclege Betelehema me ai mule ne päpäname Yageyame te lui poto cidi me mibibine nijinige.” ¹⁶Siige, puma cita ca teepi watawata eclige, Mariya Yoosepa naabibine jääpänsi piyepu teeme bägrä ne jepänisi pui kau bime deedei acrana puupu cabu. ¹⁷Liba bägrä ne jepänisi, piba biname bine pui mene jejananemisi, mename seemo te lipu jejemige teebibine ai bägrä poto cidi me. ¹⁸Iyeta lui cina itecijemige, cälu te jitemige pui maamoi ire atwi biname bime mene poto cidi me, ¹⁹yepä Mariya teeme ngenecu bora icranemige iyeta pui mene bine. Tabe baborage ngene jotwananige peei poto cidi me. ²⁰Pui maamoi ire atwi biname cina piba äcnärige teeme cewe me. Teepi Acejiyame ne uupera ca ewepyeräjisi iyeta gwidape täápume teepi lui itecijemige piyepu jepänemisi. Yoo, iyeta pepu äbitige mename seemo te lipu itu tejemumi. Siige.

Teepi Ngii Einäsi Yeesu

²¹Eit bimu ingwe ca padare te tatyaramtige bägrä täápume Acejiyame me cewecu mule wawename tääpe matikolä iirputa ca. Teepi teebine ngii einäsi Yeesu. Peese nyene pui ngii mename seemo te lui Mariya ne jwaajepi tabe mäpumäpu piba lica ge pui padare cabu.

Yeesu ne Ecanäsi Babo Iiwäreja Mete me

²²Yoo, padare te piba tatyaramtige Yoosepa naabi Mariya Acejiyame me cotre mule cängena wawename, Moose lui ne itu soogäruji marnga äyebingta poto cidi me. Teepi pui yepä padare cabu bägrä ne ecanäsi Yerusalema me teebine Yageyame täápume mara me wawename. ²³Yoo, mime Yageyame me Oogäräneji Mene pisi nyene egä iyeta niinäce aplimläneji imäbägrä bine miiji Acejiyame täápume mara me wawename, cuta piyepu niinäce aplimläneji rooriye ngeerangera cibi plongo bine miiji Acejiyame Yageyame täápume mara me wawename. ²⁴Siige, puga Yeesu me mage babe cina teeme owecu gwidape Acejiyame ne ecäräsi iiwärejame marnga äyebingta mule apirame, inge mime Yageyame me Cotre Mene jiicenige egä miiji neeneni giwi ele, coo neeneni gimäe plongo ca iiwäreja pui mule me apira täápume.

²⁵Yoo, puga ge Yerusalema babo cewe cabu yepä biname ngii Simeona. Tabe miijirage biname ge; Acejiyame bau irecu lätumutanuge. Tabe Acejiyame me padare ne jewagrijenige Israela biname bine teeme niia cabu ca äsecreraame. Aceji Seemo lui teeme cabu yaanajuge, ²⁶teebine ituge jaji egä, “Maane lica budre päpäna ngälu maane Yageyame me

biname ne cire jepänepi, Israela biname cina lui ne jewagrijenisi teebibine niya cabu ca äsecrera.” ²⁷Yoo, pui bimu cabu tabe iiwäreja mete caale bora abacitige. Piba Yeosu me mage babe cina bägrä ne ecanäsi pui mete puupu cabu me, Cotre Mene teeme poto cidi me cängena wawename. ²⁸Simeona bägrä ne teeme ime ca ecätige, Acejiyame ne piba eso ecäriige egä,

²⁹“Oo, Yageyame, cane mäame kaakesea bägrä ngenecu poode cama budre pagege,
ingle maane lui mene cebine itu najujite page toraca me bäbitige.

³⁰Cane irecu ca bii jepänine mäame biname, cibibine lui te cirege niya cabu ca äsecrera,

³¹maane lui poto cidi me ituge jaji tabe aboclomtenige iyeta biname bime opo gaabe.

³²Tabe ngale pana pagege äbita gaabe ceerame maramara gawe biname bine niya cabu ca äsecrera,
piiyepu jamyacu apacliyera ne acaname mäame Israela biname bime bau me.”

³³Siige, bägrä me mage babe cina calu te jätige Simeona me mene täapume. ³⁴⁻³⁵Simeona teebibine miiji jaawenänige teeme mene ca, piba bägrä me mage Mariya ne umle mene jojige egä, “Maane ngenecu mäpu cirege päpäna, epu pana turikä te mäame ngenecu lipu cire naatrapepi, ingle bucurage Israela biname cina ai bägrä ne cire jäägyepesi piba peei cabu ca teeme mäpu daremu päpäname. Yepä, nuuja cina babo miiji teeme bau ca cirege päpäna. Yoo, Acejiyame teebine pa yaaboclomtepi Israela biname bime täapume, piiyepu lui cina teebine jääsädu, teepi teeme niya ngene atwanena pepu yaaboclomäjemus.”

³⁶Siige, cuta puga ge yepä Acejiyame me mename biname, magebi gwene, teeme ngii Ana tune. Teeme babe me ngii Panuela, Asera me ingle cabu ca. Tabe molyege gwene, lui te teeme mamye cabu rooriye ne ecätige, ten cama seben kämäge taatu onajige, ³⁷piba tabe cuubla waanajepi ngälu pui padare eitifooa kämäge oomlaname. Tabe lica nuuja gome waacuge, yepä iiwäreja mete caale bora waanajuge ciye bimu, Acejiyame me ngii ne yaawepäntuge irecu ätumuta ca cuta piiyepu deedei cäco lenaja ca. ³⁸Tabe mameta me toclige, pui padare Simeona mene jicemige. Tabe Acejiyame ne eso ecäriige teeme Bägrä täapume, piba mene pui bägrä poto cidi me jejananemige iyeta biname bine, Yerusalema ngalebora lui cina Acejiyame me padare ne jewagrijenisi teebibine niya cabu ca äsecrera.

Teepi Äcnäränisi Nasareta Cewe me

³⁹Teepi liba iyeta pui cotre mule epiremäsi, lui Yageyame me Oogäräneji Mene cabu, piba Galilaya gawe cabu teeme cewe Nasareta

me äcnäränisi. ⁴⁰Bägrä te uutige, kokre äbitige. Tabe babo umle cama äbitige, piyepu Acejiyame te teebine babo miiji me jewenanige.

Yeesu Liba Imäbägrä Jage, Tabe Iiwäreja Mete me Ädige

⁴¹Yoo, iyeta kämäge gaabegabe Yeesu me mage babe cina Yerusalema me waatnetnejäsi Äsuplengta trii tääpume, Israela biname bime äsecrera Aikupito cabu ca ngene apecname. ⁴²Yeesu liba twelb kämäge joomlige, tabe teeme mage babe cama pui trii tääpume ädige, teeme mule lipu ge. ⁴³Yoo, iyeta pui trii mule liba apirininisi, teeme mage babe liba gaabe cabu aalige cewe me acnenutame, teeme bägrä Yeesu lui Yerusalema je puma enajige, yepä mage babe nuuja umle lica ge peei poto cidi me. ⁴⁴Teepi apu jaangige egä tabe niinäce gaabe me biname cama bädige, peei name pi pui bimu teepi papa aalige ngälu mämleteca me, piba gije jecitäsi teebine ärngime teeme binamewale bau ca, piyepu gaabe cabu lui nuuja teeme biname cina otninisi teeme bau ca. ⁴⁵Yepä, teepi teebine lica jepänäsi, peei name pi acnenutäsi Yerusalema me teebine puma ärngime. ⁴⁶Neeneni bimu ingwe ca teepi teebine iiwäreja mete caale bora je jepänäsi, poto abiberäja biname cama adnatäneji ge. Tabe teebibine itemläjemige piyepu teeme mene cängena jitecijemige. ⁴⁷Iyeta biname lui cina teeme mene jitecijisi, cälu te jitemige teeme miiji daremu mene piyepu teeme umle poto cidi me. ⁴⁸Teeme mage babe cina cälu te jätige liba teebine puma jepänäsi. Mage te jejige egä, “Cäme bägrä, maane ngeno me cibibine pepu niwenite? Määme babe cama cine mage ngenecu mäpu cama meebine näärngenago.”

⁴⁹Tabe teebibine mene jaajige egä, “Weene ngena tääpume cebine närngeniye? Baa, weene umle lica gegi egä cane miiji cäme Babe me mete cabu nanajenige?” ⁵⁰Yepä, teepi teeme mene ne opo lica ewatnäsi.

⁵¹Yoo, Yeesu ten cama acnenutige Nasareta cewe me. Tabe teeme mene iyeta padare cängena yäätəcijanuge. Teeme mage te iyeta pui mule bine ngenecu bora icranemige. ⁵²Siige, Yeesu babo äbitige, piyepu toraca umle cama äbitige. Biname cina teeme tääpume ngenecu miiji me äbitininisi; Acejiyame cuta piyepu ngenecu miiji ge teeme tääpume.

Yoane Niye ca Äciseja Biname te Mene Jejananemige

(*Matayo 3:1-12; Mareko 1:1-8; Yoane 1:19-28*)

3 ¹Yoo, padare apu ge: Fiftin kämäge cama Babo Mopeyame Tiberiyu pui gawe ire jetwige Rooma cewe cabu ca. Poto teeme mameta biname ai foa cina ai gawe maramara ire jetwemisi. Pontiyu Pilato te Yuudea gawe ne ire jetwige, Heroda te Galilaya gawe ne ire jetwige, teeme naane Pilipo te Iturea piyepu Trakoniti gawe bine ire jaatwige, piyepu Lusaniya te Abilene gawe ne ire jetwige. ²Pui padare cabu Anas piyepu Kayapa lui iiwäreja mope biname ge. Yoo, pui padare cabu

Acejiyame me mene te tatyaramtige Sakariya me bägrä Yoane bau me. Tabe lui puga ge daapo taatu cewe cabu je. ³Taba piba otnetnäjige iyeta cewe maramara Yoridana baduge wajwa ta, biname bine jejananemige egä, “Weene weeme niya mule cabu ca atatröngärineye Acejiyame bau me, niye ca äciseja ne ecatete weeme kirece mule ne awabudnitame, siige Acejiyame te weeme niyaniya mule bine pa yäyebhengemepi.” ⁴Yoo, mename biname Isaya te mene itu soogäremuji Yoane poto cidi me egä,

“Daapo taatu cewe cabu biname te babo tagepogogo ca cire jiicepi egä,

‘Yageyame me gaabe emacetnäjeye,
weeme mule bine conocäco jenenemeye teeme otni täpume.

⁵Iyeta payapaya bine miiji äclidna,
piiyepu iyeta dorodoro gawe bine miiji ämuleca.

Cubecube gaabe bine miiji conocäco waweneca,
piiyepu dräcudräcu gaabe bine miiji lale wawena.

⁶Piba iyeta biname cina pa jääpänepesi Acejiyame me niya cabu ca äsecrera teeme täpume.’ ”

⁷Siige, bucurage biname cina Yoane bau totninisi niye ca äciseja täpume. Tabe teebibine jejemige egä, “Weeme angletneja lui cobyame pana gyene! Weene ai äciseja mule ca singi ucraname niya mule cabu ca, piba muye puupu cabu me lica otni, yepä weene lica toraca Acejiyame bau me latatröngärininuye. ⁸Weene miiji pui mule bine waweneca lui cina yaaboclomäjininusi egä weene niya mule cabu ca ituge atatröngära. Gone weemeweme lajananinuye egä, ‘Cine Abrahamo me kaakesaare gemi, peei name pi miiji gemi. Cane jjenininine egä Acejiyame ibibi gyene nuuja bägrä Abrahamo täpume wawena ai kula cabu ca, taba liba singi gyene. ⁹Weene epu pana gemi uli liiyepu. Yäpä acitäneji gyene uli maape je. Iyeta uli lui cina miijirage kuu lica, yäyemepesi, pa yaargawemepesi, muye cabu me pa yiisabepesi ayime.”

¹⁰Siige, biname cina teebine itemlisi egä, “Cine ngena ne miiji wawena?”

¹¹Taba teebibine jejemige egä, “Laati te neeneni cäbletääpe cama, miiji gyene yepä ceera biname ne lui teeme cäbletääpe lica gyene, piiyepu lui cina deedei cama yaacrajuge, miiji gyene pacupacu ätreca.”

¹²Poto täks rarekaake atomleca biname cina cuta teeme bau otninisi niye ca äciseja täpume, siige itemlisi egä, “Abiberäja biname, cine te cuta ngena miiji wawena?”

¹³Taba teebibine jejemige egä, “Gone rarekaake papa uutecrena, yepä weene biname bime toraca täks rarekaake taatu yaawadanemuye.”

¹⁴Piba poto cubu biname cina teebine itemlisi egä, “Cine cuta lipu? Cine ngena ne miiji wawena?”

Tabe cuta teebibine jejemige egä, “Gone nuuja biname bime rarekaake juutecranemuye, coo rarekaake walya aitneja cabu ca gone yaacatuwe, yepä weeme kaakesea daremu pui rarekaake ibibi yaawadanemuye. Gone cerämu poto täapume singi.”

¹⁵Yoo, iyeta Israela biname cina niya cabu ca äsecrera biname ne jewagrijenisi. Teepi liba Yoane me umle mene itecijemige, piba ngene jotwananinisi egä pama tabe sine. ¹⁶Piba Yoane teebi-bine jejemige egä, “Cane weebibine niye ca jicisäjenininine Acejiyame me ngii cabu, yepä lui biname te tädenige, tabe cäme bau ca epu baborage gyene egä cane ibibi lica gäne teeme ernge gwidape sea bine iibirame. Tabe weebibine Aceji Seemo ca piyepu muye ca pa jicisäjipi. ¹⁷Teeme padare cudecewe lica gyene miiji mule biname piyepu niya mule biname bine abelename. Tabe epu pana gyene calwacupi biname liyepu lui teeme wiiti kuu ämleceja gwidape pisi nyene ime cabu. Tabe miiji kuu bine pa jaabalodnemepi, piba pa yaawademepi mete me, yepä mälwä pa juubudäremepi ätuma cäco muye cabu.”

¹⁸Yoo, bucurage mene ca Yoane te biname bine cängena yaablawäjemuge, teebibine miiji mene jaajananemuge. ¹⁹Tabe cuta Mopeyame Heroda ne eblawäjige, inge Heroda teeme naane me coga Herodiyas juutecrige, teeme coga me jowenige, piyepu bucurage nuuja niya mule bine jaawenemuge. ²⁰Piba Heroda nuuja niyarage mule ne jewenige, tabe liba Yoane ne krokeciye mete bora ecitige.

Yeesu Niye ca Äciseja Mule ne Ecatige Yoane bau ca
(Matayo 3:13-17; Mareko 1:9-11)

²¹Iyeta biname liba Yoane bau me seclige, tabe te teebibine niye ca äcisejame Acejiyame me ngii cabu, cuta Yeesu äciseja ne becatige Yoane bau ca. Egäcäro Yeesu Acejiyame bau irecu ätumutige, cabucewe te äplige, ²²piyepu Aceji Seemo te täinige teeme papa cabu me gimäe ele pana opo cama. Siige, tagepogogo te cabucewe ca tiicige egä, “Maane cäme ngenecurage bägrä gäte. Cane baborage ngenecu miiji gäne mäame täapume.”

Yeesu me Kaakesaare poto cidi me
(Matayo 1:1-17)

²³Yeesu liba gije jebacitige teeme abiberäja kaakesea wawename, tabe piba teeti kämäge cama ge. Biname cina apu jengemige tabe Yoosepa me bägrä ge. Yoosepa me babe lui Heli sine; Heli me babe lui Matat sine; ²⁴Matat me babe lui Leebi sine; Leebi me babe lui Melki sine; Melki me babe lui Yanai sine; Yanai me babe lui Yoosepa sine; ²⁵Yoosepa me babe lui Matatiya sine; Matatiya me babe lui Aamos sine; Aamos me babe lui Nahuma sine; Nahuma me babe lui Cesili sine; Cesili me babe lui Nagai

sine; Nagai me babe lui Maati sine; ²⁶Maati me babe lui Matatiya sine; Matatiya me babe lui Semei sine; Semei me babe lui Yoseka sine; Yoseka me babe lui Yooda sine; ²⁷Yooda me babe lui Yoanan sine; Yoanan me babe lui Reesa sine; Reesa me babe lui Serubabelu sine; Serubabelu me babe lui Salatiyelu sine; Salatiyelu me babe lui Neeri sine; ²⁸Neeri me babe lui Melki sine; Melki me babe lui Aadi sine; Aadi me babe lui Kosam sine; Kosam me babe lui Elmada sine; Elmada me babe lui Cera sine; ²⁹Cera me babe lui Yosuwa sine; Yosuwa me babe lui Eliyesa sine; Eliyesa me babe lui Yorim sine; Yorim me babe lui Matat sine; Matat me babe lui Leebi sine; ³⁰Leebi me babe lui Simeona sine; Simeona me babe lui Yuuda sine; Yuuda me babe lui Yoosepa sine; Yoosepa me babe lui Yoonam sine; Yoonam me babe lui Eliyakima sine; ³¹Eliyakima me babe lui Melea sine; Melea me babe lui Mena sine; Mena me babe lui Matata sine; Matata me babe lui Natana sine; Natana me babe lui Daawida sine; ³²Daawida me babe lui Yese sine; Yese me babe lui Obeda sine; Obeda me babe lui Boasa sine; Boasa me babe lui Salamona sine; Salamona me babe lui Naasona sine; ³³Naasona me babe lui Aminadaba sine; Aminadaba me babe lui Arama sine; Arama me babe lui Hesoroma sine; Hesoroma me babe lui Perese sine; Perese me babe lui Yuuda sine; Yuuda me babe lui Yakobu sine; ³⁴Yakobu me babe lui Isacako sine; Isacako me babe lui Abrahamo sine; Abrahamo me babe lui Teera sine; Teera me babe lui Nahora sine; Nahora me babe lui Seruge sine; ³⁵Seruge me babe lui Reeu sine; Reeu me babe lui Pelege sine; Pelege me babe lui Ebere sine; Ebere me babe lui Seela sine; ³⁶Seela me babe lui Kainan sine; Kainan me babe lui Arpasada sine; Arpasada me babe lui Seem sine; Seem me babe lui Nooa sine; Nooa me babe lui Laameke sine; ³⁷Laameke me babe lui Metusela sine; Metusela me babe lui Eenoka sine; Eenoka me babe lui Yaarede sine; Yaarede me babe lui Mahalalel sine; Mahalalel me babe lui Kainan sine; ³⁸Kainan me babe lui Enosa sine; Enosa me babe lui Seeta sine; Seeta me babe lui Adamu sine; piiyepu Adamu me babe lui Acejiyame sine.

Satani te Yeesu ne Epicetnärige
(*Matayo 4:1-11; Mareko 1:12-13*)

4 ¹Yeesu liba acnenutige Yoridana Baduge gome ca, Aceji Seemo te babo äbitige ten cabu, teebine ecanige daapo taatu cewe me. ²Puga Satani te teebine mage epicetneräjige footi bimu cama. Iyeta pui padare tabe nuuja deedei lica erwige, peei name pi pui footi bimu liba apirininisi, tabe baborage loolomecewe ge.

³Satani piba teebine jejige egä, “Maane liba Acejiyame me Bägrä gäte, ai kula ne jeji buluduu me atepengtame.”

⁴Yepä, Yeesu jejige egä, “Oogäräneji Mene te apu jiicenige egä, ‘Deedei taatu te ireclota lica yäcärimuge biname bine’.”

⁵Piba Satani teebine caburage me ecanige, wata jewabäjige iyeta maramara mope biname bime gawe, ⁶jejige egä, “Cane meebine yageyame pa naawenepene iyeta ai gawecewe täápume, piyepu iyeta teeme biname piyepu iyeta teeme jamyacu gwidape bine mäáme ime cabu pa yaacranemepene, ingle cane te iyeta ituge waadena, peei name pi cane laati ne singi ceera, cane miiji gäne teebine ceerame. ⁷Maane liba kokorare ca ääpednutenite cäme täápume cebine awejename, piba ai gwidape iyeta lui mäami nemi.”

⁸Siige, Yeesu jejige egä, “Oogäräneji Mene te jiicenige, ‘Yageyame mäáme Acejiyame ne yaawejanuye, cuta teeme taatu singi ne jewenepi.’ ”

⁹Puma cita ca Satani teebine Yerusalema me ecanige, iiwäreja mete caburage toro cabu etecwamtige, puma jejige egä, “Maane liba Acejiyame me bägrä gäte, maane ama cita ca uuplacamti gawe me, ¹⁰ingle Oogäräneji Mene te jiicenige egä, ‘Acejiyame te teeme mename seemo bine pa jaajemepi meebine cängena ire atwime. ¹¹Teepi meebine teeme ime cabu pa naacanepesi, piba maane mäáme ernge ne kula cabu lica pa jimudnärep.’ ”

¹²Yepä, Yeesu jejige egä, “Oogäräneji Mene te jiicenige egä, ‘Maane gone läbitute Yageyame mäáme Acejiyame ne apicetnärame.’ ”

¹³Siige, Satani liba iyeta epirige Yeesu ne apicetnära, tabe piba teebine ebmalige, ingwe padare ne jewagrijenige.

Yeesu Teeme Kaakesea ne Jegednige Galilaya Probins cabu

(Matayo 4:12-17; Mareko 1:14-15)

¹⁴Puma cita ca Yeesu acnenutige Galilaya probins me; Aceji Seemo me kokre lui ten cama ge. Teeme poto cidi me idre mene ecanisi pui gawe iyeta poto ta. ¹⁵Tabe biname bine ebiberäjemige teeme maramara abasecretna mete cabu, piyepu iyeta biname cina teebine ewepyeräjisi.

Nasareta Cewe Biname cina Yeesu ne Jigyisi

(Matayo 13:53-58; Mareko 6:1-6)

¹⁶Yeesu ädige Nasareta cewe me, tabe luma babo me äbituji. Israela biname bime Sabade bimu cabu, tabe abasecretna mete me ädige, teeme mule liyepu. Tabe puma abujängtige Oogäräneji Mene acnemame. ¹⁷Teepi peba ecärisi Isaya lui ne soogäruji. Tabe peba ne jiiitnige, jepänige ai mene luma oogäräneji ge, siige ecnemige egä,

¹⁸“Yageyame me Seemo pisi nyene cäme cabu.

Tabe peei name pi cebine itu najepi teeme Miiji Mene owecu mete biname bine jajanename.

Tabe cebine itu nätyepipi krokeciye mete biname bine mene jajanena teeme äsecrera poto cidi me,

piyepu irecu mäasumasu biname bine jajanena egä teepi teeme irecu ca cängena cirege päpänenä.

Tabe cebine itu nätyepipi biname bine ätityerame teeme mäpu ireclota cabu ca äsecrerame,

19 piyepu iicemame egä, ‘Yageyame me ätityera padare lui age sena.’ ”

20 Siige, Yeesu piba peba ne iclubicige, kaakesea biname bau me ewecnistige, adnatige. Iyeta biname pui abasecretna cabu teebine ire jetwisi. 21 Tabe teebibine jejemige egä, “Page ai Oogäräneji Mene te toraca me äbitenige weeme ätecija cabu.”

22 Siige, teepi iyeta singi ge teeme mule tääpume, cälu te jitemige, inge babo miijirage mene täsige teeme tage cabu ca. Piba teemeteme ätemläjinisi egä, “Nää, ai lui Yoosepa me bägrä gyene?”

23 Yeesu piba teebibine jejemige egä, “Cane umle gäne weene singi cebine mime sasa mene jajime egä, ‘Dokta maane määmämu miiji me äbiti!’ Weene cuta singi cebine jajime egä, ‘Cine mene nitacijinige egä maane ciitaca mule ne Kaprenauma cewe cabu tewenemumete. Maane peei bine ama jenenemi määmerage cewe cabu!’ 24 Cane weebibine jijenininine egä ngänu gyene nuuja cewe biname cina mename biname tääpume singi, teemerage cewe biname cina teeme mene lica jaacatusi. 25 Yoo, weene mename biname Eliya me padare poto cidi me ngene jotwananineye. Puga ngupe te lica seciruji nesae kämäge cebo cama, piyepu gane te täduji iyeta poto ta. Cane weebibine jijenininine egä cuubla bucurage ge pui padare Israela gawe cabu, 26 yepä Acejiyame te lica Eliya ne jityepuji teeme yepä ne ätityerame. Eewe, Acejiyame teebine jityepuji Sidona gawe cabu, Sarepata cewe me, puga tabe yepä cuubla ne utityäruji. 27 Yoo, weene ngene jotwananineye cuta nuuja mename biname Elisa me padare poto cidi me. Piba puga ge Israela gawe cabu bucurage biname niyarage tääpe pita cama, yepä lica teeme yepä te miiji ne jepänuji, yepä Nacamano lui Suriya gawe biname ge, tabe taatu miiji ne jepänuji. Yoo, pui sasa mename biname cina ätrunga ne jepänäsi nuuja gawe cabu, yepä lica teeme Israela biname bime bau ca.”

28 Pui abasecretna biname cina liba Yeesu me mene itecijemige, baborage claabe te teebibine joomlemige. 29 Teepi abujänginisi, teebine iyecräjisi cewe cabu ca, ecanisi pui podo papa cabu, teeme cewe lui podo wajwa cabu jage, siige teepi singi teebine puma cita ca ajarame, 30 yepä Yeesu teeme ngalebora ädige, siige ebmalemige teebibine.

Yeesu Niiya Cable ne Iyecräjige (Mareko 1:21-28)

31 Yeesu puma cita ca Kaprenauma cewe me ädige, lui gyene Galilaya Probins ngalebora. Tabe biname bine ebiberäjemige Sabade bimu cabu. 32 Teepi iyeta mutäcäco äbitininisi teeme abiberäja mene name pi, inge teeme mene kokre piyepu

conocäco cama ge. ³³Abasecretna mete cabu puga ge yepä biname niiya cable te lui ne yaacananuge. Tabe babo tage ca jejige egä, ³⁴“Yeesu Nasareta ceweyame, maane singi ngena wawename cime täápume? Maane cibibine sabe wawename? Cane umle gäne maane laasi näte: maane lui Acejiyame me conocäcorage Bägrä gäte!”

³⁵Yeesu niiya cable ne kokre cama jejige egä, “Maane bojä naagege. Tasati teeme trupa cabu ca!” Niiya cable te pui biname ne gawe cabu ijarige, iyeta biname bime opo gaabe piba tasatige teeme cabu ca, yepä teebine lica nuuja niiya jewenige.

³⁶Iyeta peei biname mutäcäco äbitininisi, siige teemeteme ätemläjinisi egä, “Ai lipu mene gyene? Teeme conocäco piyepu kokre pisi nyene niiya cable bine mene jajime, siige teepi täsigel!” ³⁷Siige, teeme poto cidi me idre ecanisi pui gawe iyeta poto ta.

Yeesu Bucurage Biname bine Miiji me Jewenemige
(Matayo 8:14-17; Mareko 1:29-34)

³⁸Yeesu piba abasecretna mete ne sebmalige, Simona me mete me ädige. Simona me gite molyege puga ge gebale cama ge. Pita name pi teepi Yeesu ne jejisi teebine ätityerame. ³⁹Tabe ädige teeme ute puupu gome jeclajutige, teeme gebale pita ne jejige teeme bau ca äyebtingtame. Siige, pita te obmalige teebine, tabe piba taatu abujängtige, teebibine mogobi jewenemige.

⁴⁰Yoo, bimu äpula ingwe ca, iyeta biname cina teeme pita biname bine sewademisi Yeesu bau me. Tabe ime ecitanige teeme papa cabu, iyeta miiji me jewenemige. ⁴¹Niiya cable cina poto pui biname bine sebmalemisi. Teepi babo tage ca jicemisi egä, “Maane Acejiyame me Bägrä gäte!”

Yeesu teebibine bojä jewenemige, ingle teepi umle ge egä tabe Keriso sine, Israela biname cina lui ne jewagrijenisi teebibine niiya cabu ca äsecerame.

Yeesu Mene Jejananemige Maramara Abasecretna Mete cabu je
(Mareko 1:35-39)

⁴²Baani liba siplige, Yeesu pui cewe ne sebmalige, ädige biname cäco cewe me. Siige, biname cina gije abacitinisi teebine ärngime, siige liba jepänisi, jejisi egä, “Gone cibibine nibmalininute!”

⁴³Yepä, tabe jejemige egä, “Ai Miiji Mene Acejiyame te biname bine Waadena poto cidi me, cane miiji cuta nuuja cewe maramara cabu jajanena, ingle Acejiyame peei täápume cebine itu nätyepuji.”

⁴⁴Piba Yeesu biname bine mene jejananemige teeme maramara abasecretna mete cabu Yuudea gawe iyeta poto ta.

Yeesu Poto Cibubade Biname bine Ala Tesoglecmige
(*Matayo 4:18-22; Mareko 1:16-20*)

5 ¹Nuuja taje Yeesu liba Genesareta^a Sawa ligi je jeclajutige, biname cina seclige, teebine jewaclomtisi, teeme mameta me ätyepecäjiniini Acejyame me mene teeme bau ca äteciame. ²Tabe piba neeneni poo bine jääpänige doro cabu, cibi bade biname lui bine aabmalisi net äcisejame. ³Yeesu piba acenutige yepä pui poo cabu, pui lui Simona me poo ge, siige teebine itemlige poo ne matikolä atyepeitame niiye cabu me. Yeesu poo cabu adnatige, piyepu puma cita ca biname bine cängena ebiberäjemige. ⁴Tabe liba mene jajanena siige, Simona ne jejige egä, “Piiyeme ai poo ne jwetänti uugle niiye cabu me. Weeme net bine niiye bora icranemeye cibi oomlajecame.”

⁵Simona piba teebine jejige egä, “Babo biname, cine ciye baborage kaakesea jewenisi ngälu sewalige, piyepu nuuja cibi bine lica joomlemisi, yepä mäame mene name pi, cane net bine icranenenine.” ⁶Teepi peei jewenisi, piba bucurage cibi bine joomläjemisi, net te mameta ädereca cibi mäpu name pi. ⁷Teepi teeme cibubade binamewale nuuja poo cabu ca ime ca tewenemisi, teebibine ätityerame. Teepi aaclige, piba neeneni poo bine cibi ca gigri jäängärisi ngälu poo cina mameta abuma. ⁸Yoo, Simona Peteru liba peei mule ne jepänige, kokorare ääpednutige Yeesu gome, teebine jejige egä, “Yageyame, căme bau ca äyebtingti, ingle cane conocono mule biname gäne!”

⁹Tabe peei mene jiicige, ingle tabe teeme biname cama iyeta mutäcäco äbitinini cibi lipu bucurage jepänemisi. ¹⁰Cuta teeme nuuja cibubade binamewale Yakobu piyepu Yoane, Jebedayo me bägrä, teepi cuta mutäcäco äbitäsi. Yeesu piba Simona ne jejige egä, “Wälu gone! Weene ingwe ca lica cibi bine joomlemuye, yepä biname bine pa joomlemepeye căme bau waadename.”

¹¹Teepi poo neeneni aatecwamtisi doro cabu, piba iyeta gwidape sebmalemisi Yeesu cama otnime.

Yeesu Lepera Pita Biname ne Miiji me Jewenige
(*Matayo 8:1-4; Mareko 1:40-45*)

¹²Nuuja taje Yeesu liba yepä cewe cabu jage, biname puga ge lepera pita cama. Tabe liba Yeesu ne jepänige, teemämu gawe cabu ajarige Yeesu gome, teebine itinärige egä, “Babo biname, maane liba singi gäte, maane miiji gäte cebine pita căco me wawena!”

¹³Yeesu ime uutige, teebine joomlige, jejige egä, “Yoo, cane singi gäne. Maane pita căco äbiti!” Piba taatu pui lepera pita te teebine ebmalige.

^a 5:1 Genesareta: Genesareta lui nuuja ngii gyene Galilaya sawa täapume.

14 Yeesu piba teebine kokre cama jejige egä, “Gone nuuja biname bine ai poto cidi me jaajanemute, yepä maane conocäco ädi iiwäreja biname bau me, tabe meebine ire pa naatwanäjepi egä maane miiji gäte. Piba mäame owecu gwidape teebine ecäri tabe Acejiyame ne iiwärejame, Moose lipu mule ne ebiberäjemuji. Peei ne jewenepi, piba biname cina umle pa läbitipesi egä mäame pita siige.”

15 Yepä, Yeesu poto cidi me idre ecananisi iyeta poto ta. Bucurage biname cina piba teeme bau me saacluge teeme mene äteciyame piyepu teeme maramara pita cabu ca miiji me äbitame. 16 Yepä, tabe liba padare bine jääpänanemuge, piba biname cäco cewe me waatnetnäjuge Acejiyame ne puma awejename.

Yeesu Miiji me Jewenige Tääpe Nuuja Poto Budre Biname ne
(*Matayo 9:1-8; Mareko 2:1-12*)

17 Nuuja bimu Yeesu liba biname bine ebiberäjemige, poto Parisea sigu biname piyepu poto cotre abiberäja biname puga adnatäreji ge. Teepi ituge abasecretna iyeta cewe Galilaya Probins cabu ca piyepu Yuudea Probins cabu ca cuta poto lui babo cewe Yerusalema ca. Siige, mime Yageyame me kokre puga ge pita biname bine miiji me wawenecame. 18 Yoo, poto biname cina piba waaku cabu secanisi biname ne lui me tääpe nuuja poto budre ge. Teepi liga teebine ecanisi mete ngalebora Yeesu me opo gaabe je acitame, 19 biname ca mete tapanige, peei name pi äblicäco teebine äsinglenta piyeme. Yoo, teepi piba teebine ecanisi mete toro cabu me, puma bora cängena jewenisi, teebine waaku cabu puma cita ca siyiniisi mete bora biname tomi ngalebora me, Yeesu me opo gaabe je ecitisi. 20 Yoo, Yeesu liba jepänemige egä teepi baborage ätrunga cama gemi, piba tääpe nuuja poto budre biname ne jejige egä, “Cäme biname, maane kälyä gäte mäame niyaniya mule cabu ca.”

21 Siige, pui Parisea sigu biname piyepu cotre abiberäja biname cina teemeteme ätemläjinisi egä, “Luma cita ca gyene ai biname, lui te Acejiyame me ngii pepu jiseblecäjenige? Nuuja biname te ibibi lica ge biname bime niya mule äyeb lengame, yepä Acejiyame taatu ibibi gyene peei ne wawename.”

22 Yeesu teeme ngene atwanena umle äbitige, teebibine jejemige egä, “Weene ngeno me pepu ngene jotwananiniye weeme ngenecu bora je?” 23 Lui gyene plowa iicana ai pita biname ne jajime egä, ‘Maane kälyä gate mäame niya mule cabu ca,’ coo ‘Arpinanti, abujängti, siige ädi?’ 24 Cane weeme täapume aboclomtenine egä cane lui Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, cäme conocäco pisi nyene ai gawecewe cabu biname bime niya mule äyeb lengame.” Tabe piba pui tääpe nuuja poto budre biname ne jejige egä, “Cane meebine naajenine, abujängti, mäame waaku ne ecati, mete me ädi!”

²⁵Piba taatu peei biname te iyeta biname bime opo gaabe abujängtige, teeme waaku ne ecatige, gege cama mete me ädige. Tabe Acejiyame ne ewepyeräjenige. ²⁶Biname iyeta mutäcäco äbitininisi. Wälu cama teepi Acejiyame ne ewepyeräjisi egä, “Mararage ciitaca mule ne cine page bii jepänisi.”

Yeesu Leebi ne Ala Tesoglicige
(*Matayo 9:9-13; Mareko 2:13-17*)

²⁷Peei mule ingwe ca Yeesu asatige sawa ligi me, puga babo gaabe gome yepä täks rarekaake uutecrena biname ne jepänige, ngii Leebi. Tabe adnatäneji ge kaakesea puupu cabu. Yeesu teebine jejige egä, “Tädi cane cama otnime.” ²⁸Piba Leebi abujängtige, teeme kaakesea iyeta gwidape cama ebmalemige Yeesu cama otnime.

²⁹Siige, Leebi babo soriyomu jewenige Yeesu täápume. Bucurage täks rarekaake uutecrena biname piyepu nuuja biname cina puga ten cama deedei äbitininisi. ³⁰Puma cita ca poto Parisea sigu biname piyepu cotre abiberäja biname lui cina teeme yepä sigu cabu, teepi Yeesu me abiberäja bägrä bine jejemisi egä, “Weene ngeno me deedei äbitinininiye täks rarekaake uutecrena biname piyepu cotre atropengäja biname cama?”

³¹Yeesu pui mene itecijige, teebibine jejemige egä, “Biname lui cina miiji birige, teepi singi lica dokta täápume, yepä biname lui cina pita cama birige, teepi singi dokta täápume. ³²Yoo, cane lica tädujine biname bine ala asoglecame lui cina apu jaangemuge, egä teepi conocäco biname gemi, yepä cane conocono biname bine ala asoglecame tädujine teeme ngenecu atatrongärame Acejiyame bau me.

Ätemleja Deedei Ärwäja cäco Lenaja poto cidi me
(*Matayo 9:14-17; Mareko 2:18-22*)

³³Poto biname cina Yeesu ne mene jejisi egä, “Yoane niye ca äciseja biname me abiberäja bägrä cina deedei ärwäja cäco yaacrajuge poto bimu cabu Acejiyame ne awejename, piyepu Parisea sigu biname bime abiberäja bägrä cina cuta peei yepä mule ne jaawenusi, yepä mäame abiberäja bägrä cina deedei yäärwäjimusi iyeta bimu gaabegabe.”

³⁴Yeesu teebibine jejemige egä, “Yoo, Atejäclmuta soriyomu ne liba yaaclitusi, mamye rooriye me binamewale cina deedei ärwäja cäco lica yaacrajuge. ³⁵Yepä, padare te pa tatyaramtepi liba mamye rooriye ne pa yaacatepesi. Teepi piba pa yaacrajemepi deedei ärwäja cäco.

³⁶Yeesu ngene ca agli mene jejemige, neeneni mule bine aaboclomtige. Tabe jejemige egä, “Biname te licarage pläsu ne yääderäruge kirece cäbletääpe cabu ca sasa cäbletääpe bora cabu acitame, ingle peei mule te neeneni cäbletääpe bine sabe jaawenuge: kirece cäbletääpe piba äderera birige, piyepu sasa cäbletääpe miiji opo lica birige kirecerage

pläsu cama.” Yeesu pepu jejemige, naace popi tabe singi biname cina umle äbitame egä teepi liba singi Acejiyame me kirece mule ne oomlaname, teepi piba äblicäco sasa saarewale bime mule bine äcwetna. ³⁷Taba piba jejemige egä, “Piiyepu nuuja te kirece waina niye ne lica yaapaduruge gouti tääpe ca wawenäneji sasa ängära gwidape cabu. Taba liba yaapaduruge, kirece waina niye teeme kokre te sasa tääpe ca wawenäneji gwidape ne yäapluge, inge tuutnecuge. Siige, waina niye te lapaduruge gawe me piiyepu ängära gwidape te sabe läbituge. ³⁸Eewe! Umle biname te kirece waina niye kirece tääpe cabu jäängäruge. ³⁹Yoo, nuuja biname te lica kirece waina niye täapume singi, taba liba sasa ne yaapicnantuge, yepä jicuge egä, ‘Sasa lui miijirage gyene.’” Siige, Yeesu peei mene biname bine jejemige aboclomtame egä biname cina singi lica sasa mule ne abmalame kirece mule täapume.

Ätemleja Sabade Cotre poto cidi me

(Matayo 12:1-8; Mareko 2:23-28)

6 ¹Israela biname bime Sabade bimu cabu Yeesu teeme abiberäja bägrä cama wiiti calwacupi ngalebora gaabe cabu ädige. Teeme otni cabu abiberäja bägrä cina wiiti mope bine ecrecimisi, ime ca mälwä bine jimlecäjemisi, kuu taatu bine erwäjemisi, gaabe cabu otnetneja biname bime mule lipu ge. ²Poto Parisea biname cina piba abiberäja bägrä bine jejemisi egä, “Weene ngena ne jeweniye? Mime cotre pisi nyene pepu kaakesea wawena Sabade bimu cabu!”

³Yeesu teebibine jejemige egä, “Nää, weene lica mene ituge acnema Daawida teeme biname cama ngena itu jewenuji, teepi liba loolomecewe icrajuji? ⁴Taba Acejiyame me iiwäreja mete me abacituji, buluduu ne ecatuji, lui Acejiyame täapume iiwäräneji ge, peei ne erwuji, piiyepu lui biname ten cama teebibine ecäremuji teeme deedei täapume. Yoo, mime täapume cotre gyene buluduu puma cita ca acata loolo me, yepä iiwäreja biname taatu peei bine yäärwäjimusi.” ⁵Siige, Yeesu piba jejemige egä, “Yoo, cane lui Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, cane Yageyame gäne Sabade bimu täapume. Cäme conocäco pisi nyene jajime ai bimu cabu ngena wawename.”

Biname Lui me Camu Poto Ime Duudemu Ge

(Matayo 12:9-14; Mareko 3:1-6)

⁶Cuta nuuja taje Sabade bimu cabu, Yeesu abasecretna mete me abacitige biname bine ebiberäjemige. Biname puga ge lui me camu poto ime duudemu ge. ⁷Poto cotre abiberäja biname piiyepu Parisea sigu biname cina singi inge ne päpäname Yeesu ne aitnejame. Teepi peei name pi Yeesu ne cängena ire jetwisi egä taba pama pui biname ne miiji me jewenige Sabade bimu cabu. ⁸Yepä, Yeesu teeme ngene atwanena umle

ge, pui biname lui me ime duudemu ge, teebine jejige egä, “Abujängti, tädi aima niinäce gaabe me.” Puma cita ca pui biname te abujängtige, Yeesu gome jeclajutige. ⁹Yeesu piba teebibine jejemige egä, “Yoo, căme ätemla pisi nyene weeme täapume. Cotre mene te lipu jicenige, mine ngena miiji ge wawena Sabade bimu cabu: biname ne miiji wawena, coo biname ne niia wawena? Biname ne ätityera ireclotame, coo biname me ireclota ne sabe wawena?” ¹⁰Tabe iyeta biname bine cāngena ire jetwemige, piba peei ime duudemu biname ne jejige egä, “Määme ime tuuti.” Tabe pepu jewenige, siige teeme ime te miiji me äbitige.

¹¹Yepä, pui cotre abiberäja biname piyepu Parisea sigu biname teepi iyeta mage claabe te joomlemige, teemeteme ätemläjinisi egä, “Mine ngena jewenenisi ai biname täapume?”

Yeesu Twelb Ätyepäneji Biname bine Jejäcremige
(*Matayo 10:1-4; Mareko 3:13-19*)

¹²Nuuja taje Yeesu podo cabu me jegelige irecu ätumutame. ¹³Tabe iyeta pui ciye puma enajige Acejiyame bau irecu ätumutanige. Bimu te liba tacitige, tabe teeme abiberäja bägrä bine ala tesoglecmige teeme bau otnime, piba twelb bine jejäcremige pui tomi cabu ca teeme ätyepäneji biname täapume äbitame. ¹⁴Age tema pui twelb biname: Simona tabe lui ne einige Peteru ca, piyepu teeme igane Andrea; Yakobu piyepu Yoane; Pilipo piyepu Bartoloma; ¹⁵Matayo piyepu Tooma; Yakobu Alapeus me bägrä piyepu Simona, lui Kanana sigu biname ge; ¹⁶Yuuda, lui nuuja Yakobu me bägrä ge, piyepu Yuuda Isakariyota, lui te Yeesu ne budre täapume awaba biname äbitige.

Yeesu Biname bine Ebiberäjemige piyepu Pita cabu
ca Miiji me Jewenemige
(*Matayo 4:23-25*)

¹⁷Yeesu pui biname cama täinige podo cabu ca, jeclajutige gawe miiji cabu. Bucurage teeme abiberäja bägrä puga ge ten cama, piyepu bucurage biname lui cina teeme bau me seclige iyeta Yuudea gawe cabu ca, piyepu babo cewe Yerusalema cabu ca, cuta piyepu neeneneni malu cewe Turo piyepu Sidona cabu ca. ¹⁸Teepi seclige teeme mene äteciyame piyepu teeme maramara pita cabu ca miiji me äbitame. Lui bine niyaniya cable cina niyarage ngene atwanena cama yaawadanemusi, teepi cuta miiji me äbitininisi. ¹⁹Yoo, iyeta biname cina singi teebine oomlaname, ingle kokre te teeme cabu ca tasatenige teebibine iyeta miiji me wawename.

Ngenecu Miiji piyepu Ngenecu Mäpu
(*Matayo 5:1-12*)

²⁰Yeesu teeme abiberäja bägrä bine ire jetwemige, jejemige egä,

- “Weene lui owecumete pana inajininige, ngenecu miiji äbitineye,
ingle weene Acejiyame me waadena cabu itu yääbäcnepeye.
- 21 Weene lui loolomecewe gemi page, ngenecu miiji äbitineye,
ingle weene camuge cirege päpäna.
Weene page lui cina ele ingenininige, ngenecu miiji äbitineye,
ingle weene ngange gege cama cirege.
- 22 Ngenecu miiji äbitineye biname cina liba weebibine jimugetninus, i,
jigyinusi, jicnecinusi, coo piyepu weeme ngii sabe jiwenninusi, ai
name pi ingle weene cebine nätrunguye, cane lui te Acejiyame bau
ca tädujine biname me äbitujine.
- 23 Yoo, piba ngenecu miiji me äbitineye piyepu gege cama
uuplatäjinieye, ingle miijirage daremu pisi nyene weeme tääpume
cabucewe je. Yoo, teepi lui cina weebibine niya jiwenninusi, teeme
kaakesaare cina pepu mule itu tewenenanemumesi Acejiyame me
mename biname bime tääpume.
- 24 Yepä, weene lui cina dogwe biname pana inajininige page, weene
ngenecu mäpu äbitineye,
ingle weeme lui plowa pana ireclota ituge päpäna, siige cirege
apira.
- 25 Weene lui cina camuge apanininiye page, ngenecu mäpu äbitipeye,
ingle weene loolomecewe cirege lenaja.
Piyepu weene lui cina ngange cama inajininige page, weene
ngenecu mäpu äbitipeye,
ingle weene ele cire ingenitnipi.
- 26 Ngenecu mäpu me äbitipeye, weene lui bine iyeta biname cina
jäje iwepyeräjininusi. Yoo, teeme kaakesaare cina pepu mule itu
tewenenanemumesi walya mename biname bime tääpume.”

Abiberäja Mene Cubuyame poto cidi me

(Matayo 5:38-48; 7:12a)

27 Yeesu cääri biname bine mene jejemige egä, “Cäme mene piti nemi
weeme tääpume lui cina cebine nätecijeniye egä weeme cubuyame
bime tääpume singi inajipi. Lui biname cina weebibine jimugetninus, i,
weene teebibine cuta yäätityeräjemuye. 28 Lui biname cina weebibine
mene ca niya me jiwenninusi, weene Acejiyame ne yaawejanuye teeme
miiji tääpume. Cuta teeme tääpume irecu lätumutinuye lui cina weeme
ireclota mäpu me jiwenninusi. 29 Yoo, biname te liba weeme nuuja ne
yoororuge lakace cabu, tabe miiji cuta atatrongta nuuja poto lakace ne
ceerame. Biname te liba weeme nuuja me ätrugera gwidape ne yaacatuge,
gone teebine iibana cuta soto ne acata. 30 Lui biname te weebibine liba
itinärinuge, weene teeme singi gwidape yääcäruye, piyepu biname
te liba weeme gwidape ne yaacatuge, gone teebine jaajuye peei ne

awecnistame. ³¹Yoo, weene singi biname cina ngena wawename weeme tääpume, weene miiji pepu wawena teeme tääpume.

³²Weene gone Acejiyame bau ca miiji daremu ne awagrija, weene liba eei biname bime taatu cabu me singi, lui cina weeme tääpume singi, ingle cuta niya mule biname cina pepu jaawenemusi.

³³Piiyepu gone Acejiyame bau ca miiji daremu ne awagrija, weene liba eei biname bine taatu miiji jaawenemuye lui cina weebibine miiji niwenininuge. Cuta niya mule biname cina pepu jaawenemusi. ³⁴Piiyepu gone Acejiyame bau ca miiji daremu ne awagrija, weene liba eei biname bine taatu gwidape watawata yääcäremuye lui cina weebibine gwidape pagege awecnista. Cuta niya mule biname cina teeme gwidape nuuja niya mule biname bine yääcäremusi, teepi liba yepä pana gwidape teeme bau ca pagege päpäna. ³⁵Pepu mule lica ge ibibi, yepä weene weeme cubuyame bime tääpume singi inajipi, teebibine miiji jaawenemuye, piiyepu gwidape liba watawata yääcäremuye biname bine, gone awagrija peei awecnista tääpume. Acejiyame te piba weebibine babo daremu cire icäripi, piiyepu Caburage Acejiyame me bägrä pagege weene lenaja. Ingle tabe cuta niya mule biname bine owecu jaawenemuge, piiyepu eei bine lui cina eso mene umle cäco iicana. ³⁶Yoo, weene iyeta biname bine epu pana owecu jaawenemuye, mime Babe Cabu je biname bine owecu lipu jwenininige.”

Abiberäja Mene Biname bine Atrana poto cidi me

(Matayo 7:1-5)

³⁷“Weene gone biname bine jaatranemuye, piba Acejiyame weebibine lica cirege atrana; gone singi nuuja biname te mäpu daremu ne päpäname, piba Acejiyame weebibine lica mäpu daremu cirege ceera. Nuuja biname bime niya mule bine weeme ngene atwanena cabu ca yääyecräjemuye, piba Acejiyame weeme niya mule bine cirege äyecreja. ³⁸Nuuja biname bine gwidape yääcäremuye, piba Acejiyame weebibine gwidape pa icäripi. Yoo, tabe bucurage ätityera weebibine pa icäripi. Epu pana diiba te deedei ca lipu tapanuge, weeme ime ibibi lica birige iyeta teeme miiji oomlana, weeme ireclota cuta pa tapanepi teeme miiji ca. Yoo, weene liba nuuja biname ne matimati yäätityäruye coo baborage yäätityäruye, Acejiyame te yepä ibi weebibine pagege ätityera.”

³⁹Yeesu cuta ngene ca agli mene jiicige egä, “Yepä, irecu määsumäsu biname te äblicäco nuuja irecu määsumäsu biname ne gaabe cabu awecluja. Tabe liba peei ne jaawenuge, siige teepi iyeta cäsu cabu me laatramuge. ⁴⁰Yoo, abiberäja bägrä te lica ge baborage teeme abiberäja biname cabu ca, yepä iyeta abiberäja bägrä lui cina iyeta cängena labiberäjininusi, piba teepi teeme abiberäja biname pana pagege äbita. ⁴¹Weene ngeno me singi matikolä conocono weeme nuuja biname me

ireclota cabu pöpäname, yepä baborage conocono weeme ireclota cabu weene lica pöpäna? ⁴² Peei lui epu pana mäame irecu cabu baborage uli pargi liba pisi nyene piiyepu maane liba mäame biname ne jaji egä, ‘Cäme biname, cane mäame irecu cabu ca pläpu ne jaacatene!’ Weene walya biname gemi! Weene miiji niinäce uli pargi ne weeme irecu cabu ca acata, piba weene cängenarage jepäneniye weeme biname me irecu cabu ca pläpu ne acatame.”

Abiberäja Mene Uli piiyepu Teeme Kuu poto cidi me
(*Matayo 7:16-20; 12:33-35*)

⁴³ Yeesu piba jicige egä, “Miijirage uli te lica yäyuge niiyarage kuu cama; cuta piiyepu niiyarage uli te lica miijirage kuu cama yäyuge. ⁴⁴ Yoo, weene iyeta uli bine opo yaawatnemuye teeme kuu cabu ca: weene äblicäco miijirage kuu epu piigi kuu bine äwäcuta gaalegale sea cabu ca, coo waina kuu bine äwäcuta käkäco mete cabu ca. ⁴⁵ Yoo pepu pana gemi, biname lui me miijimiji ngene atwanena teeme ngenecu bora piti nemi, teeme mule piiyepu teeme mene cuta miijirage gemi. Yepä, biname lui me niiyaniya ngene atwanena teeme ngenecu bora piti nemi, teeme mule piiyepu teeme mene cuta niiyarage gemi. Ingle biname bime tage cabu ca lui mene cina täsuge, peei lui teeme ngenecu bora cabu ca saacluge.”

Abiberäja Mene Neeneni Mete Raranga Biname poto cidi me
(*Matayo 7:24-27*)

⁴⁶ Yeesu cuta jejemige egä, “Weene ngenome cebine nainuye ‘Yageyame’ ca, yepä cäme singi mene lica jaawenuye? ⁴⁷ Yoo, iyeta biname lui cina cäme bau me saacluge, cäme mene yäatecijemuge, piba cuta yaacatusi ibi wawename, ⁴⁸ teepi lui epu pana biname liiyepu lui te miijirage mete ne erangige. Tabe gawe ngalebora me juurige kula luma birige, piba cängena caage bine jermecimige, mete ne peei cabu erangige. Siige, igi te tädige, pui mete ne irmitige, yepä lica apinicige, inge kokrerage caage cabu rarangäneji ge. ⁴⁹ Yepä, lui biname te cäme mene papa yäatecijuge, yepä lica jaawenuye, tabe lui epu pana biname liiyepu lui te caage bine tumerage je jermecimige, cuta peei cabu mete ne erangige. Igi liba tädige, pui mete ne ijarige, mete te itramige, siige iyeta sabe äbitige.”

Yeesu Cubu Mope Biname me Kaakesea Bägrä ne Miiji me Jewenige
(*Matayo 8:5-13*)

7 ¹ Yeesu liba iyeta peei mene epiremige biname bine jajanename, piba tabe Kaprenauma cewe me abacitige. ² Pui cewe cabu puga ge yepä Rooma cabu ca cubu mope biname. Teeme ngenecurage kaakesea bägrä

baborage pita cama ge budre mameta. ³Pui Rooma cubu mope biname te liba mene itecijige Yeesu poto cidi me, tabe poto Israela modamoda biname bine Yeesu bau me jityepemige teebine ätemlame teeme kaakesea bägrä ne miiji wawename. ⁴Pui Israela modamoda biname cina seclige, Yeesu ne owecu cama itineräjisi egä, “Maane miiji teebine ätityerame, inge tabe miiji biname gyene. ⁵Tabe babo owecu mime biname bime täöpume, piyepu cime abasecretna mete ne eranguji teeme rarekaake ca.”

⁶Yoo, Yeesu piba ten cama ädige. Tabe teeme mete mameta me liba atyaramtige, piba pui Rooma cubu mope biname te poto teeme binamewale bine tityepemige Yeesu bau me mene cama egä, “Babo Biname, gone mäpu me läbitute cäme täöpume. Cane ibibi lica gäne maane abacitame cäme mete me, ⁷pee name pi cane lica otni mäame opo gaabe me. Maane mene taatu jiici, piba cäme kaakesea bägrä te miiji pa läbitege. ⁸Yoo, cane umle gäne mene lipu kokre gyene. Cane miiji cäme babo biname bime mene ätecija, piyepu cäme ire atwi cabu piti nemi cubu biname. Cane yepä ne jaajune, ‘Ädi,’ siige tabe läduge; cane nuuja ne jaajune, ‘Tädi,’ siige tabe täduge. Cane cäme kaakesea bägrä ne jaajune, ‘Ai jeweni,’ siige tabe pee ne jaawenuge. Pee name pi cane umle gäne egä mäame mene cabu kokre pisi nyene.”

⁹Yeesu mutäcäco äbitige, pui mene liba itecijige. Tabe ingwe gaabe me tatadrongtige, ten cama lui biname cina seclige, teebibine jejemige egä, “Cane weebibine jijenininine egä apu baborage ätrunga ne cane lica ituge päpäna Israela biname bime cabu ca, yepä ai biname cabu taatu jepänine.”

¹⁰Pui mename biname cina liba äcnäriige Rooma cubu mope biname me mete me, siige teepi pui kaakesea bägrä ne miiji jepänisi.

Yeesu Budre Biname ne Erpinantige

¹¹Pee ingwe ca Yeesu ädige yepä matikolä cewe me, ngii Naina. Teeme abiberäja bägrä piyepu bucurage nuuja biname cina ten cama eclige.

¹²Tabe liba pui cewe grana gome atyaramtige, biname cina yepä budre biname ne secanisi cewe cabu ca. Tabe mamye biname ge, teeme mage me japurage imäbägrä; cuta mage lui cuubla ge. Bucurage pui cewe biname cina ten cama seclige. ¹³Yageyame liba teebine jopänige, tabe baborage owecu äbitige teeme täöpume, jojige egä, “Ele gone!” ¹⁴Tabe piba awetäntige, budre biname me keeso kaake ne joomlige. Pui keeso acana biname cina piba imyemutemige, siige Yeesu pui budre biname ne jejige egä, “Mamye biname, cane meebine naajenine arpinanti!” ¹⁵Siige, pui budre biname te arpinantige, piba gije abacitige mene me. Yeesu teeme mage ne ocäriige.

¹⁶Iyeta biname cina wälu me äbitininisi, Acejiyame ne ewepyeräjisi egä, “Acejiyame me baborage mename biname te mime bau me

tädige!” Teepi cuta jiiicisi egä, “Acejiyame bii tädige teeme biname bine ätityerame.”

¹⁷Yeesu ne idre jecenanisi Yuudea gawe iyeta poto ta piyepu cuta poto gawe mameta cabu ta.

Mename Biname cina Seclige Yoane Niiye ca Äciseja Biname bau ca
(*Matayo 11:2-19*)

¹⁸Yoane iyeta peei mule poto cidi me itecijige teeme äbiberäja bägrä bime bau ca. Tabe piba ala taasoglicige teeme neeneni abiberäja bägrä, ¹⁹teebibine Yageyame bau me jättyepige, teebine ätemlame egä, “Nää, maane säte pui biname, iyeta biname cina lui ne jewagrijenisi otnime, coo cine miiji nuuja ne awagrija?”

²⁰Pui neeneni biname cina Yeesu bau me liba atyaramtäsi, jejäsi egä, “Yoane niiye ca äciseja biname te cibibine mäame bau me nityepige meebine ätemlame egä, ‘Nää, maane säte pui biname, iyeta biname cina lui ne jewagrijenisi otnime, coo cine pama miiji nuuja ne awagrija?’”

²¹Puirage padare cabu Yeesu bucurage biname bine miiji me jewenemige maramara pita cabu ca, piyepu niya cable bine iyecräjemige, piyepu bucurage irecu määsumäsu biname bine miiji me jewenemige. ²²Pui neeneni biname lui Yoane bau ca tabe teebibine mene jaawecnistige egä, “Weene Yoane bau me acne-nuteye, teebine jejepeye weene ngena ituge päpäna piyepu ätecija naace irecu määsumäsu biname cina cängena jääpänanemusi; ernge niiyaniya biname cina miiji waatninusi; lepera pita biname cina miiji me läbitininusi; tablame buduma biname cina cängena yäätecijanemuge; budre biname cina larpineräjininusi ireclota me; cuta piyepu owecumete biname bine Miiji Mene jaajananemusi. ²³Yoo, ngenecu miiji eei gemi laati bemi ätrunga ne lica yaapesarusi cäme bau.”

²⁴Pui biname Yoane bau ca liba acnenutäsi teeme bau me, Yeesu gije abacitige biname bine mene Yoane poto cidi me jajanename. Tabe teebibine itemlemige egä, “Weene liba daapo taatu cewe me läsipeye, weene singi puma ngena päpäname? Weene lica otni duuwe baace päpäname buuwe te papa yaacenanuge. ²⁵Liba peei lica, weene ngena päpäname läsipeye peeyeme? Weene lica otni biname ne päpäname, lui te labasogäruge miijimiji cäbletääpe cama, ingle pepu pana biname cina modamoda biname bime mete cabu yaacrajuge luma miijimiji gwidape birige. ²⁶Cebine najeye, weene ngena päpäname läsipeye peeyeme? Weene nää Acejiyame me mename biname ne singi päpäname? Yoo, cane weebibine jijenininine egä weene baborage mename biname ne puga ituge päpäna. ²⁷Oogäräneji Mene cabu Acejiyame te Yoane poto cidi me jiiicenige egä, ‘Cane cäme mename biname ne mäame niinäce gaabe me cire jättyepene. Tabe te gaabe cire yaamacetnäjepi mäame

otni täapume.’” ²⁸ Yeesu piba jejemige, “Cane weebibine jijenininine egä Yoane lui baborage gyene iyeta ai gawecewe biname bime cabu ca lui cina ituge ai gawecewe cabu lenaja ngälu Yoane me padare oomlaname, yepä page ai kirece padare cabu, eei cabu ca lui te matikäli gyene Acejiyame te lui bine ewadenemige, tabe baborage gyene Yoane cabu ca.”

²⁹ Yoo, iyeta biname piyepu cuta täks rarekaake uutecrena biname cina liba Yeesu me mene yäatecijemepi, piba jiicepesi egä, “Acejiyame me gaabe toraca conocäco gyene,” siige teepi peei name pi äciseja mule ne ituge acatena Yoane bau ca. ³⁰ Yepä, Parisea sigu biname piyepu cotre abiberäja biname cina Yoane me äciseja mule ne jäägyusi, pepu pi teepi cuta Acejiyame me teeme täapume singi gaabe ne jäägyusi.

³¹ Siige, Yeesu jiicige egä, “Cane ngena cabu yaatonäremene biname bine page lui cina ireclota gemi? ³² Teepi epu pana gemi matimati bägrä liiyepu, lui cina adnatäreji yaacrajuge aletnaletna puupu cabu, siige teemeteme ala abayaninusi egä, ‘Cine dobidobi bine jääcnäjemusi, yepä weene giire lica jääwäjuye. Cine owecumete uupera yaatangusi, yepä weene singi lica ele me.’ ³³ Yoo, Yoane niye ca äciseja biname te tädepi piyepu poto bimu deedei cäco yaanajuge piyepu waina niye lica yäänäjuge. Weene singi lica teeme mule täapume, teeme poto cidi me jiicemuye egä, ‘Niiya cable te teebine ecanenige.’ ³⁴ Cane lui Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, cane piba tädepene. Cane deedei läbitune piyepu niye yäänäjune, yepä weene cuta singi lica cäme mule täapume, cäme poto cidi me jiicemuye egä, ‘Jepäneye ai biname ne! Tabe mage looloyame gyene piyepu waina niye änäjäyame! Täks rarekaake uutecrena biname piyepu cotre atropengäja biname teepi lui teeme biname gemi!’ ³⁵ Yoo, weene pepu jiicemuye, yepä lui biname cina yaacatusi Acejiyame me singi mule bine, teeme ireclota cabu ca mine opo yaawatnusi egä Acejiyame lui umlerage gyene.”

Parisea Sigu Biname te Yeesu ne Tesoglicige Teeme Mete me

³⁶ Yepä Parisea sigu biname ngii Simona tabe Yeesu ne ala tesoglicige ten cama deedei äbitame. Yeesu ädige teeme mete me, puga adnatige deedei me. ³⁷ Puga ge pui cewe cabu yepä eroero magebi. Tabe liba mene utecijige egä Yeesu deedei äbitenige pui Parisea biname me mete cabu, tabe piba matikolä karpu ne miiji lengo ngedo cama ecatige, peei cama oclige Simona me mete me. ³⁸ Puga tabe Yeesu me kaake poto ca joclajutige teeme ernge gome. Tabe ele ongenige piyepu teeme ele mäcu cina sitrametnemige Yeesu me ernge cabu. Tabe pui ele mäcu bine jicisäjemige, teeme lecaleca edingäli ca, teeme ernge jetecnige, piba pui miiji lengo cama ngedo ne ernge cabu epadurige. ³⁹ Yoo, pui Parisea biname lui te Yeesu ne ala tesoglicige, tabe liba peei mule ne jepänige, teeme ngenecu bora jiicige Yeesu poto cidi me egä, “Ai biname liba toraca

mename biname gyene, tabe piba umle cama gyene ai magebi poto cidi me, lui te teebine joomlemige, egä teeme ireclota lui magerage conocono gyene!”

⁴⁰Piba Yeesu pui Parisea biname ne jejige egä, “Simona, cane singi gäne meebine matikolä mene jajime.”

Simona jejige egä, “Abiberäja biname, ngena mene gyene?”

⁴¹Yeesu ngene ca agli mene teebine jejige egä, “Neeneni biname cina rarekaake ituge waadena yepä rarekaake ire atwi biname bau ca. Pui yepä biname te faib hanred rarekaake yaawademepi piyepu nuuja te fifti taatu rarekaake yaawademepi. Yoo, yepä pui rarekaake me ibi lui daremu gyene yepä bimu me kaakesea täapume. ⁴²Siige, ingwe ca pui neeneni äblicäco ge pui rarekaake awecnistame, peei name pi rarekaake ire atwi biname te teebibine jaajige egä, ‘Ngänu gyene peei bine awecnista. Cane weeme ngii ituge äyeblyngta daremu oogäräneji peba cabu ca.’ Yoo, Simona cane meebine näätlemenine egä pui neeneni cabu ca laasi nyene baborage singi pui rarekaake ire atwi biname täapume?”

⁴³Simona teebine jejige egä, “Pama pui biname lui me baborage daremu ne ituge äyeblyngta.”

Yeesu jejige, “Yoo, mäame mene toraca gyene.” ⁴⁴Tabe piba pui magebi bau me atatrongärige, Simona ne jejige egä, “Jopäni ai magebi? Cane liba mäame mete me abacitine, maane cebine niiye lica näcärite ernge äciseja täapume, mime mule lipu gyene, yepä ai magebi cäme ernge teeme ele mäcu ca näcisäjige, piba nebo jicisäjige teeme edingäli ca. ⁴⁵Maane cebine lica natecnite awablame, mime mule liyepu, yepä cäme abacita cabu ca ai magebi te cäme ernge jäje natecnanige. ⁴⁶Maane cäme mope olibi migi ca lica napyacite, mime mule liyepu, yepä tabe te cäme ernge miijimiji ngedo ca bii napyacige. ⁴⁷Cane meebine naajenine egä teeme bucurage conocono mule bine ituge äyeblynga, peei name pi teeme owecu baborage gyene cäme täapume. Yepä, lui biname me nesae taatu niya mule ituge äyeblynga, teeme matikolä singi taatu pisi nyene.”

⁴⁸Yeesu puma cita ca magebi ne jojige egä, “Mäame niyaniya mule bine ituge äyeblynga.”

⁴⁹Piba pui nuuja biname lui cina pui dade gome adnatäreji gemi, teepi teemämu ätemläjinisi egä, “Laasi nyene ai biname lui te cuta biname bime niyaniya mule bine yääyeblyngemuge?”

⁵⁰Yeesu piba magebi ne jojige egä, “Acejiyame te meebine näätityärige mäame niya mule cabu ca asatame, ingle maane cebine nätrungite. Äte, ngenecu poode cama oculi.”

Poto Magebi cina Yeesu ne Yäätityärusi

8 ¹Peei padare ingwe ca Yeesu modamoda cewe piyepu matimati cewe cabu ta otnetnäjige, puga Miiji Mene biname bine jejananemige

Acejyame te biname bine waadena poto cidi me. Teeme twelb abiberäja bāgrā cina ten cama otninisi. ²Cuta ten cama puga ge poto magebi, Yeesu lui bine pita cabu ca miiji me itu jaawenemepi piyepu niya cable bine itu yāāyecräjemepi teeme poto cabu ca. Teeme poto ngii age temi: Yepä lui Mariya, teeme nuuja ngii Magadala tage, Yeesu lui me trupa cabu ca seben niya cable bine itu yāāyecräjemepi. ³Nuuja teeme ngii Yoana tage. Tabe lui Kusa me coga gwene, Kusa lui te Mopeyame Heroda me mete piyepu gwidape bine ire jaatwemuge. Cuta nuuja teeme ngii Susana tage, cuta piyepu bucurage nuuja magebi cina ten cama puga ge. Teepi Yeesu piyepu teeme abiberäja bāgrā bine yāätityäremusi teemerage rarekaake piyepu gwidape cabu ca.

Ngene ca Agli Mene Kuu Gije Iisabeja poto cidi me
(*Matayo 13:1-9; Mareko 4:1-9*)

⁴Biname cina Yeesu bau me totninisi maramara cewe cabu ca. Liba bucurage biname cina abasecretnige, tabe ai ngene ca agli mene jebaitnemige egä:

⁵“Yepä biname te äduji calwacupi me kuu gije bine iisabejame. Egäcäro tabe kuu bine gweeti cabu yiisabäjemige, poto cina gaabe cabu itrametnemige. Puga biname cina kuu bine jibrecäjemisi piyepu ele cina erwäjemisi. ⁶Poto kuu cina itrametnemige kula gawe cabu. Kuu cabu ca gije liba tuupletnärige, teepi maaje me äbitininisi, ingle pui kula gawe cabu niye lica ge. ⁷Poto kuu cina itrametnemige pägepäge mete bora me. Pägepäge cina gije cama uutinisi, siige gije bine jetäyemisi. ⁸Poto kuu cina itrametnemige miijirage gawe cabu. Pui cabu ca gije cina tuupletnärige, uutinisi, kuu jepänemisi, nuuja cina yepä hanred kuu jepänemisi.”

Yeesu peei mene jejemige, piba babo tage ca jiicige egä, “Weeme liba tablame piti nemi ätecijame, itecijinege umle äbitame!”

Agesa Ingle Yeesu Biname bine Yaabiberäjemuge Ngene ca Agli Mene ca
(*Matayo 13:10-17; Mareko 4:10-12*)

⁹Ingwe ca Yeesu me abiberäja bāgrā cina teebine itemlisi pui ngene ca agli mene me aboclomta poto cidi me. ¹⁰Yeesu teebibine jejemige egä, “Lui umle niinäce aboclomtäneji lica ge, egä Acejyame te lipu biname bine waadena, weebibine umle ituge ceera. Yepä nuuja biname bime bau me cane ngene ca agli mene ca jiicune, ai name pi ‘puu ire acita cabu, teepi lica jääpänsusi, piyepu puu ätecija cabu, teepi lica umle läbitininusi.’”

Yeesu Ngene ca Agli Mene ne Eboclomtige Kuu Gije
Iisabeja poto cidi me
(*Matayo 13:18-23; Mareko 4:13-20*)

¹¹Yeesu abiberäja bāgrā bine jejemige egä, “Cane kuu gije iisabeja poto cidi me mene ne eboclomtinene: Pui kuu lui epu pana Acejyame me mene

liiyepu. ¹²Lui kuu cina gaabe cabu itrametnemige, pui gawe epu pana biname lui cina Miiji Mene yäatecijemuge, yepä Satani te läduge, pui mene ne wata yääyeblyngtuge teeme ngenecu bora ca, ingle tabe singi lica ge teepi pui mene ätrungame, piba teeme niiya cabu ca äsecrerame. ¹³Lui kuu cina kula gawe cabu itrametnemige, pui gawe lui epu pana biname liiyepu lui cina Miiji Mene yäatecijemuge, gege cama yaacatusi, yepä epu pana gije me braju te äblicäco kula gawe bora abacitame, pui mene te äblicäco teeme ngenecu bora me abacitame. Matikolä padare teepi jättrungusi, yepä apicetnära te liba täduge, teepi piba teeme ätrunga ne yaabmalusi. ¹⁴Lui kuu cina pägepäge mete cabu itrametnemige, pui gawe lui epu pana biname liiyepu lui cina Miiji Mene yäatecijemuge, yepä teeme ngenecu mäpu, coo teeme bucurage gwidape, coo piyepu teeme singi ai ireclota me gege mule täapume, peei cina pägepäge seeasea pana Miiji Mene ne jätätäyusi. Peei name pi teeme ireclota cabu pui mene te äblicäco nuuja kuu wawename. ¹⁵Lui kuu cina miiji gawe cabu itrametnemige, pui gawe lui epu pana biname liiyepu lui cina miijirage piyepu toraca ngenecu cama Miiji Mene yäatecijemuge, ngenecu cabu cängena joomlusi, piyepu durau cäco miijimiji mule bine jaawenemusi kuu täapume.”

Ngene ca Agli Mene Lampa poto cidi me

(Mareko 4:21-25)

¹⁶“Nuuja biname te lampa ne lica jaabotuge, piba diiba ca yäät rugärüge coo yaacituge dade lolebora me. Yepä, tabe lampa ne cabu je yaatecwantuge, piba biname lui cina mete me yäabäcnusi, teepi lampa apaclyera ne jätäpänusi.

¹⁷Pepu pana ge page biname bime bau ca ngena ämlitäneji gyene, pajecu me pagege äbita teeme täapume, piyepu lui mule biname cina umle lica gemi page, teepi pagege umle äbita.

¹⁸Peei name pi weene cängena ngene jotwananineye lipulipu äteciame, ingle lui biname me umle pisi nyene, Acejiyame teebine cerämu pa yäacärepi; piyepu lui biname me umle lica gyene, Acejiyame teeme bau ca pa yaacatepi lui matikäli umle tabe apu angi egä pisi nyene.”

Mene Yeesu me Ingle Biname poto cidi me

(Matayo 12:46-50; Mareko 3:31-35)

¹⁹Yeesu me mage piyepu iganewale cina teeme bau seclige, yepä teepi äblicäco teeme mameta me otni biname tomi name pi. ²⁰Yepä biname te Yeesu ne piba jejige egä, “Määme mage piyepu iganewale mete kaake poto je jeclajutemige. Teepi singi määme täapume.”

²¹Yeesu piba iyeta biname bine jejemige egä, “Lui cina Acejiyame me mene jättecijsi piyepu yaacatusi wawename, teepi cäme täapume epu pana mage piyepu iganewale liiyepu.”

Yeesu Sawa cabu Buuwe ne Jiibige
(Matayo 8:23-27; Mareko 4:35-41)

²²Nuuja bimu Yeesu teeme abiberäja bägrä cama acetnärige poo cabu me, teebibine jejemige egä, “Mine sawa ne yuuresi nuuja potoro dorome,” siige teepi abyemärinisi. ²³Poo te liba niye cabu ädige, Yeesu ute ogrige. Piba baborage buuwe te tipwäjige sawa cabu. Pui poo cabu uule kuu cina tataraweräjenisi, poo te mameta abuma. ²⁴Puma cita ca Yeesu me abiberäja bägrä cina awetenäjininisi teeme mameta me, teebine elotnantisi ute cabu ca, jejisi egä, “Abiberäja biname, mine labumetninago!”

Yeesu abujängtige, buuwe piyepu uule kuu bine kokre mene ca jiibemige, siige sawa te bulubulu mataru enajige. ²⁵Tabepiba teeme abiberäja bägrä bine jejemige egä, “Lese nyene weeme ärunge?”

Teepi wälu piyepu mutäcäco äbitininisi, siige teemeteme ätemläjinisi egä, “Ai biname tabe laasi nyene? Tabe mene jejemige buuwe piyepu uule bine, siige teepi jitecijisi teeme mene!”

Yeesu Niiya Cable cama Biname ne Itityäriige
(Matayo 8:28-34; Mareko 5:1-20)

²⁶Teepi poo cabu eclige ngälu atyarininisi Gerasene^b biname bime gawe cabu. Pui gawe lui Galilaya sawa nuuja potoro doroca. ²⁷Yeesu liba poo cabu ca arpatige dorome, yepä pui cewe biname te opopa eyige ten cama, lui biname ne niiya cable cina yaacananusi. Leca padare cama tabe cäbletääpe cäco waatnetnäjuge, singi lica ge mete cabu lenajame, yepä kula waja cabu yaanajuge, cewe biname cina luma teeme budre biname bine gape yaacranemusi. ²⁸Pui biname te Yeesu ne liba jepänige, ala abayige, teeme bau me piba itramige, babo tage ca jejige egä, “Yeesu, maane lui Caburage Acejiyame me Bägrä gäte, maane singi gäte cäme tääpume ngena waweneme? Cane meebine naawejanenine, maane cebine gone sabe nawenute!” ²⁹Yoo, tabe peei mene jejige, inle Yeesu niiya cable ne bii jejige asatame peei biname ne abmalame. Yoo, bucurage padare pui niiya cable te pui biname ne joomlananuge, ngänuge tabe ätäyäneji yaanajuge ayana seea teeme ime piyepu ernge cama, pepu padare cabu tabe ayana seea bine yaagabicmuge, siige cable te piba teebine yaacanuge daapo taatu cewe cabu me.

³⁰Yoo, Yeesu teebine itemlige egä, “Maane ngii laasi näte?”

Tabepujege egä, “Cane ngii lui Sange,” inle bucurage niiya cable teeme trupa cabu yaacrajuge. ³¹Pui cable cina Yeesu ne jejisi egä, “Gone cibibine nityepininute piyemrage cupicu cabu me.

^b 8:26 Gerasene: Gerasene piyepu Gadara biname lui yepä biname gemi.

³²Puga ge teeme mameta je baborage ngeerangera blome tomi lui cina podo wajwa cabu deedei täápume yuunguretnäjemisi. Pui niiya cable cina Yeesu ne jejisi teebibine ätyepame blome bime trupa ngalebora me; siige tabe teebibine piyeme jityepemige. ³³Yoo, cable cina pui biname ne ebmalisi, blome cabu me ebäcnisi, siige iyeta pui blome cina podo cabu ca uuwametnige, sawa niiye bora uupletnäriige, puga abumitnige, siige.

³⁴Pui blome ire atwi biname cina liba peei ne jepänisi, teepi cewe me uuwametnige, idre ne ecanenisi matimati cewe cabu ta piyepu pui babo cewe cabu me. ³⁵Cewe biname cina äsecräriige pui mule ne päpäname. Teepi liba Yeesu bau me eclige, piba pui niiya cable cama biname ne jepänisi Yeesu gome adnatäneji ge, cäbletääpe asigräneji ge, piyepu miiji ngena atwanena cama ge. Teepi piba iyeta wälu äbitininisi. ³⁶Lui biname cina peei mule ne jepänisi, teepi nuuja biname bine jejemisi Yeesu lipu peei biname ne miiji me jewenige. ³⁷Puma cita ca iyeta pui Gerasene gawe biname cina Yeesu ne jejisi teeme bau ca äyebtingtame, ingle teepi mage wälu gemi. Peei name pi Yeesu poo cabu ca acenutige otnime. ³⁸Piba pui biname, cable cina lui ne ebmalisi, tabe Yeesu ne jejige egä, “Nää, lipu gäne cane maane cama otnime?”

Yepä, Yeesu teebine jityepige apu mene cama egä, ³⁹“Maane ama. Cewe me acnenuti biname bine jajanename Acejiyame te ngena miiji mäame täápume bii naawenige.”

Pui biname te puma cita ca iyeta pui cewe cabu otnetnäjiige, biname bine jejananemige Yeesu ngena ne teeme täápume jewenige.

Yairus me Ngulebägrä piyepu Pita cama Magebi

(Matayo 9:18-26; Mareko 5:21-43)

⁴⁰Yeesu liba atyaramtige sawa nuuja poto doro me, biname tomi puga ge teebine jewablisi, ingle teepi iyeta teeme acnenuta täápume jewagrijenisi. ⁴¹Piba biname ngii Yairus te teeme bau me atyaramtige. Tabe lui yepä babo biname gyene pui cewe me abasecretna mete täápume. Tabe teemämu gawe me ajarige Yeesu me ernge gome, teebine ewejanige teeme mete otnime, ⁴²ingle teeme bägrä mameta ge budre. Teeme lui yepä taatu bägrä, twelb kämäge cama gwe, ngulebägrä gwe.

Yoo, Yeesu liba abyemäriige Yairus me mete otnime, biname bucurage ge tomi cabu, teepi teebine gaabe cabu jityepəcäjis. ⁴³Puga ge biname tomi cabu yepä magebi lui te uudi apira pita cama ge twelb kämäge ngalebora. Tabe iyeta teeme rarekaake ituge apira dokta bime bau otnetnejame, yepä teepi äblicäco teebine miiji me wawena. ⁴⁴Tabe Yeesu me kaake poto ca toclige, teeme cäbletääpe pepyämu ne joomlige, siige piba taatu ätecitige teeme uudi pita te. ⁴⁵Yeesu biname bine itemlemige egä, “Laati te cebine noomlige?”

Iyeta biname cina liba aininisi, Peteru piba jejige egä, “Abiberäja biname, biname piti nemi iyeta poto ta, meebine naawaclomtisi, teepi te iyeta näädudnecäjis.”

⁴⁶Yepä, Yeesu jiicige egä, “Yepä biname te cebine bii noomlige. Cane asicnantine egä căme kokre te basatige.” ⁴⁷Pui magebi liba ngena ca beglige egä tabe äblicăco ge ämlita, ngena te teeme tăăpume băbitige, tabe piba aloneca cama oclige, Yeesu me opo gaabe utramige. Tabe piba biname bime sobe cabu teebine jejige ngena name pi teeme căbletăăpe ne joomlige, piiyepu tabe lipu wata miiji me băbitige. ⁴⁸Yeesu teebine piba jojige egä, “Băgră, măăme ätrunga te meebine miiji bii naawenige. Äte, ngenecu poode cama ocli.”

⁴⁹Egăcăro Yeesu peei mene jiicige, biname te mene cama tădige pui babo biname me mete cabu ca. Tabe Yairus ne jejige egä, “Măăme ngulebăgră te budre gwene. Gone Abiberăja Biname ne papa yaacanute.”

⁵⁰Yepä, Yeesu liba peei mene itecijige, Yairus ne jejige egä, “Wălu gone, yepä cebine nătrungi. Măăme ngulebăgră te miiji pa lăbitepi.”

⁵¹Yeesu liba Yairus me mete me atyaramtige, tabe biname bine jiihemige puutucu je, yepä Peteru, Yoane, Yakobu, piiyepu pui ngulebăgră me mage babe taatu ten cama abacitige. ⁵²Iyeta biname cina ele engenetnemige pui ngulebăgră tăăpume. Yeesu teebibine ele jiihemige, jejemige egä, “Ele gone! Băgră te budre lica, yepä ute gwene.”

⁵³Teepi teebine ngange ewăcnisi, ingle teepi umle gemi egä peei ngulebăgră toraca budre gwene. ⁵⁴Yeesu piba ngulebăgră ne ime gome jwoomlige, babo tage ca jojige egä, “Băgră, arpinanti!” ⁵⁵Tabe ireclota jepănige, ingle seemo te tacnenutige, siige wata abujăngtige. Siige, Yeesu piba teebibine jejemige egä, “Ngulebăgră ne deedei ocăreye!” ⁵⁶Teeme mage babe cina mutăcăco äbităsi. Yeesu teebibine jaajige egä, “Gone nuuja biname bine jaajananemuye ai potoci me.”

Yeesu Teeme Twelb Abiberăja Băgră bine Jityepăjemige
(*Matayo 10:5-15; Mareko 6:7-13*)

9 ¹Yeesu teeme twelb abiberăja băgră bine teeme gome tebasecretnemige, teebibine kokre piiyepu conocăco ecăranemige iyeta niiya cable bine äyecrejame piiyepu maramara pita bine äyebłengăjame. ²Tabe piba teebibine jityepăjemige Acejiyame te biname bine waadena potoci me mene jajanename piiyepu pita biname bine miiji me wawenecame. ³Tabe teebibine jejemige egä, “Weene gone nuuja gwidape bine yaawademuye weeme otni tăăpume. Gone yaawademuye otnetneja suru piiyepu diiba. Rarekaake piiyepu deedei gone yaawademuye, cuta tuwăngle căbletăăpe gone yaawademuye. ⁴Lui biname cina weebibine jiwablininusi, teeme mete cabu inajininuge ngălu weene pui cewe ne saabmaluye. ⁵Cewe biname cina liba weebibine lica awabla, pui cewe ne liba saabmaluye, tuuwe bine jăăglubăjemuye weeme ernge cabu ca. Teepi ai mule cabu ca umle lăbitininusi egä teepi pagege niiya daremu ne păpăna.”

⁶Siige, abiberäja bägrä cina Yeesu ne puga ebmalisi, teepi otninini iyeta pui cewe cabu ta, biname bine Miiji Mene jejananemisi piiyepu pita biname bine miiji me jewenanemisi iyeta poto ta.

Moheyame Heroda te Ngenecu Wälu pana Äbitige

(Matayo 14:1-12; Mareko 6:14-29)

⁷Yoo, Galilaya probins mope biname Heroda te mene itecijige iyeta Yeesu me waweneca poto cidi me. Pajecu lica ge teeme täápume ngena cina äbiteninini, inge biname bime mene maramara ge. Poto biname cina jicusi egä, “Pama Yoane pui niiye ca äciseja biname te budre cabu ca tarpinantige!” ⁸Nuuja cina jicusi egä, “Pama Eliya te taboclomtige.” Piiyepu nuuja cina jicusi egä, “Pama yepä sasa mename biname te budre cabu ca tarpinantige.” ⁹Heroda piba jicige egä, “Peei lui lica ge Yoane, inge cane te itu jaajemepene teeme mope ne äläcnutame; tabe budre ge. Peei biname tabe baa laasi nyene, cane lui poto cidi me mene nätecijige?” Tabe peei name pi äbitenige Yeesu ne päpäname.

Yeesu Faib Tausen Biname bine Engäremige

(Matayo 14:13-21; Mareko 6:30-44; Yoane 6:1-14)

¹⁰Yoo, ätyepäneji biname cina täcnärininisi, Yeesu ne jejisi iyeta teepi ngena ituge wawena. Tabe piba teebibine ewademige, siige teepi taatu eclige yepä cewe me, ngii Betesaida, ¹¹yepä biname cina liba umle äbitininisi, teepi Yeesu ne ingwe icwisi. Tabe iyeta teebibine jewablimige, mene jejananemige Acejiyame te lipu biname bine yaawademuge, piiyepu pita biname bine miiji me jewenemige.

¹²Mämle bimu me liba, teeme twelb abiberäja bägrä cina Yeesu bau me seclige, teebine jejisi egä, “Maane biname bine jityepemi mameta calwacupi cewe me piiyepu maramara cewe me teeme deedei piiyepu ute puupu bine päpäname, inge biname cäco cewe gyene ai.”

¹³Yepä, Yeesu teebibine jejemige egä, “Weene te teebibine deedei ecäremeye.”

Teepi puma cita ca jejisi egä, “Cime nuuja deedei lica gyene, yepä ai faib buluduu piiyepu neeneni bumate cibi taatu gemi. Baa, maane singi cine otni deedei aletname ai bucurage biname täápume?” ¹⁴Yoo, puga ge pama faib tausen rooriye, magebi bägrä cama.

Yeesu teeme abiberäja bägrä bine piba jejemige egä, “Weene biname bine jejemeye adnaterame maramara tomi cabu, fifti pana biname yepäyepä tomi cabu.”

¹⁵Abiberäja bägrä cina pepu jewenemisi Yeesu me singi liiyepu. Iyeta biname cina liba adnatärinisi, ¹⁶Yeesu piba ewademige pui faib buluduu piiyepu neeneni bumate cibi bine. Tabe cabu me ire acitige, Acejiyame ne eso ecäridge, pui deedei cibi bine itrecimige, abiberäja bägrä bine piba

ecäremige biname bime bau awadename. ¹⁷Iyeta biname cina teeme ibi jepänisi liba erwäjisi. Piba abiberäja bägrä cina deedei pacupacu diiba bora ebäcnemisi, siige twelb diiba cina tapaninisi.

Peteru Yeesu ne Jewabudnitige egä Tabe Keriso Sine

(Matayo 16:13-20; Mareko 8:27-30)

¹⁸Nuuja taje Yeesu liba ten taatu Acejiyame bau irecu ätumutige, piiyepu teeme abiberäja bägrä puga ge teeme gome, tabe piba teebibine itemlemige egä, “Nää, biname cina lipu jiicusi egä cane laasi näne?”

¹⁹Teepi jejisi egä, “Poto cina jiicusi egä maane niiye ca äciseja biname Yoane säte. Nuuja cina jiicusi egä maane Eliya säte. Piiyepu nuuja cina jiicusi egä maane yepä sasa mename biname gäte lui te budre cabu ca tarpinantumete.”

²⁰Tabe itemlemige egä, “Cije weene, weene lipu jiiceniye egä cane laasi näne?”

Peteru jejige teebine egä, “Maane Keriso säte, Acejiyame lui ne ituge ätjepa biname bine niiya cabu ca äsecerame.

Yeesu Mene Jiicemige Teeme Mäpu Padare piiyepu Budre poto cidi me

(Matayo 16:20-28; Mareko 8:30–9:1)

²¹Piba Yeesu teeme abiberäja bägrä bine kokre cama jejemige egä, “Ai poto cidi me gonerage nuuja biname ne jaji. ²²Tabe cuta jejemige egä, “Cane lui Acejiyame bau ca tädujine, biname me äbitujine, cane miiji mäpurage gwidape bine pagege päpäna. Yoo, Israela modamoda biname, piiyepu modamoda iiwäreja biname, piiyepu cotre abiberäja biname, teepi cebine pa nägyepesi, budre me pa nawenepesi, yepä cane ireclota me pa larpinantepene nesae bimu ingwe ca.”

²³Yeesu puma cita ca iyeta biname bine jejemige egä, “Biname te liba singi cane cama otnime, tabe miiji teemerage singi bine gawe me acrana, teeme baarge uli ne palace cabu bimu gaabegabe acanena, siige cebine ingwe äcwi. ²⁴Ingle lui biname te ai gawecewe ireclota căme täöpume yaapesaruge, tabe toraca ireclota ne cire jääpänepi, yepä lui te ai gawecewe ireclota täöpume wälu cama ire jaatwuge piiyepu singi lica căme ime cabu acitame, tabe toraca ireclota ne cire yaapesarepi. ²⁵Yoo, biname te nuuja miiji ne lica cire jääpänepi, ngänu gyene tabe puu iyeta ai gawecewe ne yaacatuge, yepä peei cabu ca teeme ireclota ne yaapesaruge. ²⁶Yoo, biname te liba ajiri birige căme täöpume piiyepu căme mene täöpume, piba cane lui Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, cane teebine cire jäägyepene pui padare cane liba jamyacu apaclyera cama cire tacnenutepene ai gawecewe me. Yoo, pui padare cabu Aceji Babe me jamyacu apaclyera piiyepu iyeta mename seemo bime jamyacu apaclyera cane cama cirege lenaja. ²⁷Cane toraca mene weebibine jijenininine egä

ama poto lui cina jeclajutäjennemige, teepi lica pagege budre äbita, ngälu teepi pa jääpänesepesi Acejiyame te lipu biname bine yaawademusi.”

Yeesu Mara Opo me Äbitige
(*Matayo 17:1-8; Mareko 9:2-8*)

²⁸Yoo, pama eit bimu ingwe ca Yeesu liba peei mene jaajemepi, tabe Peteru, Yoane, Yakobu naabibine aacanänige podo cabu me irecu ätumutame. ²⁹Egäcäro tabe irecu ätumutige, teeme opo te piba mara me äbitige piyepu teeme cäbletääpe bulubulurage äbitige, paamlepamle pana. ³⁰⁻³¹Piba taatu neeneni biname cina cabucewe apaclyera cama puga teeme gome taboclomtäsi. Teepi sasa mename biname Moose naabi Eliya tage. Teepi Yeesu cama mene jicemäsi egä teeme padare mameta ge budre päpäname Yerusalema babo cewe cabu je, tabe lipu Acejiyame me singi pa jaawenepi biname bine ätityerame. ³²Yoo, Peteru piyepu ten cama lui biname teepi ute opo pana aanajänige. Liba peei cabu ca cängena alotneränänisi, piba Yeesu ne jamyacu apaclyera cama jepänänisi, piyepu peei neeneni biname bine jääpänänisi lui ten cama jeclajutäsi. ³³Pui neeneni liba mameta gegi Yeesu ne abmala, Peteru te piba Yeesu ne jejige egä, “Abiberäja biname, cine miijirage gämi cama. Cine nesae matimati mete bine pa yaarangemesi: yepä määme tääpume, yepä Moose tääpume, piyepu yepä Eliya tääpume.” Yoo, Peteru cängena umle lica ge tabe ngena mene jicemige.

³⁴Tabe liba mene cabu jage, carbe te piba tädige, teebibine aacwabänige. Abiberäja bägrä cina wälu me äbitininisi carbe te liba icwabemige teebibine. ³⁵Piba carbe cabu ca tagepogogo te tädige egä, “Ai lui cäme bägrä gyene, cane teebine jejujine cäme kaakesea wawena tääpume. Weene teebine jitecijeye!”

³⁶Liba apirige pui tagepogogo te, teepi Yeesu ne taatu jepänänisi. Yoo, abiberäja bägrä cina peei poto cidi me bojä me äbitininisi. Pui padare cabu teepi lica nuuja biname ne jaji ngena ne bii jepänisi.

Yeesu Miiji Jewenige Niiya Cable cama Bägrä ne
(*Matayo 17:14-18; Mareko 9:14-27*)

³⁷Nuuja bimu teepi liba podo cabu ca täinetnänige, bucurage biname cina ten cama opopa eyisi. ³⁸Biname tomi cabu ca yepä biname te babo tage cama Yeesu ne jejige egä, “Abiberäja biname, cäme bägrä ne jepäni. Tabe lui cäme yepä taatu imäbägrä gyene. ³⁹Niiya cable te teebine liba joomluge ala abayename jaawenuge, piba tabe uumanumana me läbituge, teeme tage cabu ca mote acwe cina täsuge. Cable te teebine jaje joomlanuge, teeme tääpe ne iyeta sabe jaawenuge. ⁴⁰Cane määme abiberäja bägrä bine liga jaajemune pui cable ne äyebliingtame, siige teepi äblicäco ge.”

⁴¹Yeesu biname bine jejemige egä, “Weene ätrunga cäco biname gemi, weeme mule lui niyarage gyene! Luma ngälu padare cane miiji weene cama lenaja? Luma ngälu padare cane miiji weeme ätrunga cäco mule päpäna?” Tabe piba pui biname ne jejige egä, “Bägrä ne secani!”

⁴²Egäcäro bägrä te tädige, cable te teebine ijarige gawe cabu, tabe juumemige. Yeesu piba niya cable ne jejige äyebtingtame, imäbägrä ne miiji me jewenige, piba teeme babe bau me ewecnistige. ⁴³Siige, iyeta biname cina mutäcäco äbitininisi Acejiyame me babo kokre name pi.

Yeesu Cääri Mene Jiicemige Teeme Budre poto cidi me

(Matayo 17:22-23; Mareko 9:30-32)

Yoo, biname cina mage ngene jotwananinisi Yeesu me mara mule poto cidi me, ⁴⁴piba Yeesu teeme abiberäja bägrä bine jejemige egä, “Weene cängena ngene jotwananiniye ai mene poto cidi me: Cane lui Acejiyame bau ca tädujine, biname me äbitujine, teepi cebine biname bime ime cabu pa nacitepesi.” ⁴⁵Yepä, abiberäja bägrä cina teeme mene ne opo lica ewatnisi, ingle teeme täapume ämlitäneji pana ge pui mene, peei name pi teepi cängena umle lica ge, piyepu teepi wälu ge teebine ätemlame.

Laasi Nyene Baborage

(Matayo 18:1-5; Mareko 9:33-37)

⁴⁶Abiberäja bägrä cina gije jebacitisi atraname egä laati te teeme cabu ca baborage pagege äbita. ⁴⁷Yeesu teeme ngene atwanena umle ge, peei name pi bägrä matikolä ne ala tosoglicige teeme opo gaabe je aclajutame. ⁴⁸Tabe piba abiberäja bägrä bine jejemige egä, “Biname lui te apu matikolä bägrä ne jaawabluge cäme ngii cabu, tabe cuta nawabluge cebine; piyepu biname lui te cebine nawabluge, tabe Acejiyame ne cuta jaawabluge lui te cebine nätyepuji. Yoo, weeme cabu ca lui te matikolä gyene biname bime opo gaabe, tabe sine baborage Acejiyame me opo gaabe.”

Lui te Mibibine Lica Nicisärmutininuge, Tabu Lui Mime tääpu Myene

(Mareko 9:38-40)

⁴⁹Yoane te piba jejige egä, “Abiberäja biname, cine biname ne jepänisi lui te niya cable bine yääyecräjemuge mäame ngii cabu. Cine teebine jejisi peei mule ne abmalame, ingle tabe lica mine cama labasutuge.”

⁵⁰Yeesu piba Yoane piyepu nuuja abiberäja bägrä bine jejemige egä, “Teebine gone jiibuye, ingle biname lui te mibibine lica nicisärmutininuge, tabe lui mime tääpu myene.”

Yepä Cewe Samariya Gawe cabu, Puma Biname cina Yeesu ne Jigyisi

⁵¹Yoo, Yeesu me acnenuta padare cabucewe me seeji mameta me täbitige, tabe ngene piba jotwige Yerusalema me otnime, siige

abyemäriḡe. ⁵²Tabē biname bine niinäce gaabe me jityepemige Samariya gawe cabu yepä cewe me teeme lenaja puupu ne amacetnäjame. ⁵³Yepä, pui cewe biname cina singi lica ge teebibine puupu ceerame, ingle teepi umle ge egä tabe mara iiwäreja mule tääpume Yerusalemā me ädenige. ⁵⁴Yoo, abiberäja bägrä Yakobu naabi Yoane liba peei ägyi mule ne jepänäsi, teepi claabe cama jejäsi egä, “Yageyame, nää maane singi gäte cine Acejiyame ne awejename muye ne ätjepame ai biname bine aḡlecame?”

⁵⁵Yepä, Yeesu atadrenḡtige, teeme abiberäja bägrä bine jejemige pepu mene gone iicemame. ⁵⁶Puma cita ca teepi iyeta abyemäriḡisi nuuja cewe otnime.

Mene Yeesu ne Ingwe Äcwi poto cidi me
(*Matayo 8:19-22*)

⁵⁷Teepi liba teeme gaabe cabu otninisi, yepä biname te Yeesu ne jejige egä, “Ngänu gyene maane liiyeme ädenite, cane mäāme ingwe ädenine!”

⁵⁸Yeesu teebine jejige egä, “Poks bime bora piti nemi lenaja tääpume, piiyepu ele bime mete uli cabu piti nemi, yepä cane lui Acejiyame bau ca tädujine, biname me äbitujine, cāme tääpume puupu lica gyene cāme mope acitame. Nää, maane singi gäte pepu otnetnejame cane cama ireclota tääpume?”

⁵⁹Yeesu piba nuuja biname ne jejige egä, “Tädi, cane cama otnime,”

Yepä, pui biname te jejige egä, “Babo biname, cane singi gāne meebine ingwe äcwime, yepä cane lipu gāne niinäce otni cāme babe ne gape acitame?”

⁶⁰Yeesu teebine jejige egä, “Laati bemi seemo ireclota cabu budre, teeme tääpume ebmalepi budre biname bine gape cabu acraname; yepä maane ädi, biname bine jajanenāme Acejiyame te lipu biname bine yaawademuge.”

⁶¹Nuuja biname te jejige, “Babo biname, cane maane cama ädenine, yepä cane niinäce cāme binamewale bine yewo tawenemene.”

⁶²Yeesu teebine jejige egä, “Lui biname te gije labacituge gawe ängwädname cooso piiyepu ängwädna gwidape cama, piba latadrenḡtuge ingwe gaabe ireme, tabe miiji biname lica birige Acejiyame me biname bine waadena kaakesea tääpume.”

Yeesu Sebentituu Biname bine Jityepäjemige

10 ¹Yoo, peei ingwe ca Yeesu sebentituu biname bine jejäcremige, neeneni neeneni jityepäjemige niinäce otnime iyeta cewe tabe liiyeme singi ingwe ca otnime. ²Tabē teebibine jejemige egä, “Ai padare lui epu pana calwacupi gyene liiyepu, deedei luma bucurage, yepä kaakesea biname nesae gemi pui deedei waadename. Miiji Yageyame ne awejena

egä tabe kaakesea biname bine pa jäätyepemepi biname bine teeme bau me waadename. ³Äte naaclege! Cane weebibine maamoi plongo pana jityepininine, girigale drego pana biname cina luma icrajenige. ⁴Gone rarekaake waadena, cuta diiba piyepu ernge gwidape gone waadena. Awabla je gone aclajutame gaabe cabu. ⁵Weene lui mete me labacitinuye, niinäce jicuye egä, 'Poode yaanajege iyeta ai mete biname cabu.' ⁶Yoo, biname liba pisi nyene lui te singi poode cama lenajame, pui poode te piba teeme bau yaanajuge, yepä liba puma pepu biname lica gyene, peei poode te piba pa tacnenu tepi weeme cabu me. ⁷Weene pui yepä mete cabu pa inajipi, gone mete maramara cabu waatninuye. Lipu deedei piyepu niye bine teepi icärininusi, weene miiji gemi peei bine ärwäja piyepu änäja, ingle biname miiji gemi daremu ne päpäna teeme kaakesea cabu ca. ⁸Yoo, weene liba nuuja cewe me labacitinuye, piyepu pui cewe biname cina weebibine jiwablininusi, teepi lipu deedei icärininusi, peei bine yäärwäjuye. ⁹Pita biname bine miiji me jaawenemuye pui cewe cabu, piyepu biname bine jaajemuye egä, 'Acejiyame mameta gyene weebibine waadename.' ¹⁰Yepä, weene liba cewe me labacitinuye, piyepu cewe biname cina liba lica jiwablininusi, piba cewe gaabe cabu jiclajutinuge, piba jaajemuye egä, ¹¹'Cine weeme cewe tuuwe bine jiglubäjenemisi cime ernge cabu ca awabame egä pepu ätecija cäco mule lui miiji lica gyene. Yepä, weene ngene gone ätrimela egä Acejiyame mameta ge weebibine waadename, yepä weene peei ne bii jigyiye.' ¹²Siige, cane weebibine umle jiwenininine egä atrana bimu cabu Acejiyame me daremu pui cewe täápume mäpurage cirege äbita Sodoma cewe me daremu cabu ca."

Ätrunga cäco Cewe poto cidi me

(Matayo 11:20-24)

¹³"Korasine cewe biname, babo niiyarage cirege weeme täápume! Betesaida cewe biname cuta piyepu, babo niiyarage cirege weeme täápume! Cane lui ciitaca mule bine ituge wawena weeme bau me, liba peei bine Turo piyepu Sidona cewe biname bime bau me cire jaawenemejine, teepi teeme niya mule bine cire yaabmalecmejisi, cäme bau cire tatatrongärinejisi. Teepi ragre cire lasigrärinejisi, piyepu mriibe ca cire lapyacinejisi awabudnitame egä teepi ituge abmaläcema teeme niya mule bine. Puu weene te ciitaca mule bine ituge päpäna, yepä weene licarage cäme bau me tatatrongäripeye. ¹⁴Yoo, atrana bimu cabu Acejiyame me owecu Turo piyepu Sidona cewe biname bime täápume baborage cirege äbita, teeme owecu cabu ca Korasine piyepu Betesaida cewe biname bime täápume. ¹⁵Cuta weene Kaprenauma cewe biname, nää weene toraca apu jingenininige egä Acejiyame te weebibine cabu me jiwenininine? Eewe, weene gawerage me cirege otni, niya puupu cabu me, weeme ätrunga cäco mule name pi."

¹⁶ Yeesu piba teeme abiberäja bägrä bine jejemige egä, “Yoo, lui cina weeme mene jitecijinusi, teepi cuta cebine nätecijusi, piyepu weebibine lui cina jigynusi, teepi cuta cebine nägyusi, cuta piyepu lui cina cebine nägyusi, teepi cuta teebine jäägyusi lui te cebine itu nätyepuji.”

Sebentituu Biname cina Täcnärininisi

¹⁷ Siige, pui sebentituu biname Yeesu lui bine jäätyepemepi, teepi ngenecu gege cama täcnärininisi, Yeesu ne jejisi egä, “Niiya cable cina biname bime cabu ca läyebinginusi, cine liba teebibine mäame ngii cama jaajemusi!”

¹⁸ Yeesu teebibine jejemige egä, “Yoo, cane Satani ne jääpänepene, tabe paamlepamle pana saatramepi cabucewe cabu ca. ¹⁹ Nätecijeye, cane weebibine kokre ituge ceera uutrutame mime cubuyame Satani cabu ca. Weene ibibi gemi cobyame piyepu potetagetage cabu otni; nuuja gwidape te äblicäco weebibine niiya wawena. ²⁰ Yoo, weene gege gemi, ingle weeme mene te niiya cable bine yäyebhengemuge, yepä nuuja gwidape baborage gyene peei cabu ca. Weene miiji baborage ngenecu gege läbitininuye, ingle naace gyene weeme ngii oogäräneji piti nemi cabucewe je Acejiyame bau.”

Yeesu Eso Ecäriige Teeme Cabucewe Babe ne (Matayo 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Yoo, pui padare cabu Aceji Seemo te babo ngenecu gege me jewenige Yeesu ne. Yeesu jejige egä, “Cäme Babe, maane lui Yageyame gäte cabucewe piyepu gawecewe täapume. Cane meebine babo eso nääcärenine naace täapume egä maane ai gwidape bine ituge ämletna umle biname piyepu miijimiji mopemuli biname bime bau ca, siige abiberäja cäco biname bime bau me ituge aboclomäja. Yoo, Babe, peei lui mäame miijirage singi gyene.”

²² Yeesu puma cita ca biname bine jejemige egä, “Cäme Babe te iyeta gwidape itu saabmalemepi cäme ime cabu me. Nuuja biname te umle lica gyene cäme täapume, cane lui Aceji Bägrä gäne, yepä Babe taatu umle gyene. Piyepu nuuja biname te umle lica gyene Aceji Babe täapume, yepä cane teeme Bägrä taatu umle gäne, cuta piyepu lui biname täapume cane singi teebine aboclom-ta, teepi taatu umle gemi.”

²³ Yeesu piba atatröngtige teeme abiberäja bägrä bime bau me, teebibine taatu jejemige egä, “Babo ngenecu miiji weeme täapume lui cina ai gwidape bine irecu ca jepänenemiye. ²⁴ Cane weebibine jijenininine egä sasa cabu ca bucurage mename biname piyepu mope biname cina babo singi ge päpäname, weene page lui mule bine jepänenemiye, yepä teepi lica itu jepänemujisi, piyepu teepi babo singi ge ätecijame weene page lui mene itecijenenge, yepä lica itu itecijinuji.”

Ngene ca Agli Mene Samariya Biname me Mijji Mule poto cidi me

²⁵Yepä cotre abiberäja biname te Yeesu gome jeclajutige. Tabe singi Yeesu me abiberäja ne apicetnerame, peei name pi itemlige egä, “Abiberäja biname, cane mijji ngena ne wawena iyeteta ireclota ne päpäname?”

²⁶Yeesu teebine jejige egä, “Oogäräneji Mene te lipu jiićenige? Maane ngena mene bine peei cabu yaacnemute?”

²⁷Pui biname te jejige egä, “Biname te mijji Acejiyame teeme Yageyame täöpume singi iyeta teeme ngenecu cama, iyeta teeme seemo cama, iyeta teeme kokre cama, piiyepu iyeta teeme ngene atwanena cama,’ piiyepu, ‘biname te mijji teeme nuuja biname ne yepä pana singi cama jaawenuge tabe lipu singi cama teemämu lasicnantuge.”’

²⁸Yeesu jejige egä, “Määme mene conocäco gyene. Peei ne liba jaawenute, maane piba iyeteta ireclota cire jepänepi.”

²⁹Yepä, pui cotre abiberäja biname te singi teeme mene conocäco me wawename biname bime opo gaabe, peei name pi tabe Yeesu ne cääri itemlige egä, “Cane mijji lui biname täöpume pepu wawena?”

³⁰Yeesu teebine ngene ca agli mene ca umle jewenige apu egä, “Yoo, yepä biname te äduji Yerusalemä ca Yeriko me. Gaabe cabu ero biname cina teebine joomlisi, iyeta teeme gwidape bine jiićimisi, teebine eglisi, gaabe gome ebmalisi ejijijija. ³¹Yepä iiwäreja biname te pui gaabe cabu ädige, liba biname ne jepänige ätwitäneji, gaabe nuuja poto ca ädige. ³²Cuta yepä iiwäreja biname me ätitye-rayame te ädige, pui biname ne liba jepä-nige, mameta me ädige ireme, piba gaabe ne jeclänu-tige, nuuja poto ca ädige. ³³Puma cita ca yepä Samariya gawe biname te pui gaabe cabu cuta ädige, liba pui bina-me ne dupe cama jepänige, siige babo owecu me äbitige. ³⁴Tabe teeme bau me ädige, olibi migi piiyepu waina niye dupe cabu icranemige, piba cäbletääpe pläsu ca jetäyemige dupe bine. Tabe piba pui dupe biname ne teeme dongki cabu etecwamtige, otnetneja biname bime mete me ecanige. Tabe puga teebine ire jetwige. ³⁵Nuuja bimu tabe neeneni silba rarekaake bine aasatige, pui otnetneja mete ire atwi biname ne ecäriige, jejige, ‘Peei biname ne cängena ire jetwepi! Ai rarekaake liba ibibi lica gyene, cane cerämu meebine pa nääcärepenne, cane liba ai gaabe cabu pagege acnenuta.’”

³⁶Siige, Yeesu puma cita ca cotre abiberäja biname ne itemlige egä, “Lipu gyene määme ngene atwanena? Pui nesae biname cabu ca laati te dupe biname ne toraca biname me jewenige?”

³⁷Cotre abiberäja biname te jejige egä, “Pui biname lui te teebine owecu cama itityäriige.”

Yeesu jejige egä, “Maane ädi, pepu pana mule bine jaawenemute!”

Yeesu Maareta Mariya naabibine Äädäriige

³⁸Yoo, Yeesu teeme abiberäja bägrä cama gaabe cabu liba eclige, yepä cewe me atyarige. Puga yepä magebi ngii Maareta teebine teeme

mete cabu jewablige. ³⁹Teeme maade Mariya puga ge. Tabe Yeesu gome adnatige, iyeta teeme abiberäja mene cängena utecijige. ⁴⁰Yepä, Maareta iyeta teeme maramara mete kaakesea name pi ngenecu mäpu me äbitige, puma cita ca Yeesu bau me oclige, jejige egä, “Yageyame, maane lica jepänite egä cäme maade te iyeta kaakesea cäme bau me sebmalemige? Teebine joji cebine ätityerame!”

⁴¹Siige, Yageyame teebine jojige egä, “Maareta, Maareta, bucurage gwidape cina meebine ngenecu mäpu me naawenenisi, ⁴²yepä pisi nyene yepä taatu baborage gwidape. Mariya peei miiji gwidape bii jepänige, siige peei ne lica gyene teeme bau ca uutecra.”

Yeesu me Abiberäja Irecu Ätumuta poto cidi me
(*Matayo 6:9-13; 7:7-11*)

11 ¹Nuuja taje Yeesu Acejiyame bau me irecu ätumutige yepä cewe cabu. Teeme irecu ätumuta liba siige, yepä teeme abiberäja bägrä te teebine jejige egä, “Yageyame, nibiberäjinini cibibine irecu ätumutame, Yoane teeme abiberäja bägrä bine lipu itu sebiberäjemumi.”

²Yeesu piba teebibine jejemige egä, “Weene liba irecu lätimutinuye, apu jicemuye egä:

‘Babe,

Määme miijirage ngii ne opo gaabe me naacitesi.

Maane tädepi biname bine waadename.

³Cime bimu gaabegabe deedei nicäranipi.

⁴Cime niija mule bine yääyebblendemute.

Iyeta nuuja biname bime niija mule cime tääpume cine cuta iyebblendemepi cime ngene atwanena cabu ca.

Cuta gone cibibine niwadininute mäpurage apicetnära cabu me.’”

⁵Siige, Yeesu piba teeme abiberäja bägrä bine ngene ca agli mene jejemige egä, “Pama weeme yepä te teeme biname bau me läduge ciie duusa, teebine jaajuge egä, ‘Cäme biname, maane nesae buluduu watata näcäri. ⁶Cäme yepä biname te teeme gaabe cabu ca bii tatyaramtige. Cäme nuuja deedei lica gemi teebine ceerame.’ ⁷Yoo, mäame biname te mete cabu ca piba meebine naajuge egä, ‘Gone cebine sabe nawenute, ingle cime grana armeji gyene; cine iyeta bägrä cama ute puupu cabu temi. Cane äblicäco gäne arpinenta mäame singi gwidape ceerame.’

⁸Yoo, ngänu gyene tabe teeme biname ge, tabe singi lica ciie duusa arpinentame buluduu ceerame, yepä cane weebibine jijenininine egä, tabe pa larpinantege iyeta teeme singi gwidape ceerame, pui nuuja te liba ajiri lica teebine jäje ätineräja. ⁹Yoo, peei name pi cane weebibine jijenininine: Acejiyame ne itinäreye, tabe pa icäripi; jirngeye, weene pa jepänepeye; eyäjeje, piba Acejiyame te gaabe pa jiiitnepi weeme tääpume. ¹⁰Ingle iyeta lui cina yäätinärusi, teebibine yäacäremusi; lui

cina jäärngusi, teepi jääpänusi; piyepu lui cina yäyäjusi, gaabe teeme täápume jiitnusi. ¹¹Yoo, weene lui babe gemi, weeme bägrä cina liba cibi täápume jaji, weeme nuuja te licarage teeme bägrä ne niyarage cobyame ne ceera. ¹²Coo, tabe liba paulo kuu täápume jaji, weeme nuuja te licarage potetagetage ne ceera. ¹³Toraca gyene, weene miiji biname lica gemi, yepä weene umle gemi miiji gwidape taatu bägrä bine ceera. Siige, mime Babe cabucewe je lui miijirage gyene iyeta biname cabu ca, tabe Aceji Seemo toraca pa täätyepipi teeme bau me lui cina teebine yätineräjusi.

Yeesu piyepu Beelsebul, Satani ca Lui ne Cuta Einenisi
(*Matayo 12:22-30; Mareko 3:20-27*)

¹⁴Yeesu te yepä niya cable ne biname cabu ca iyecräjige. Pui cable te äblicäco mene iicana, peei name pi liba asatige, tabe pui biname te piba gije abacitige mene iicaname. Tomi cabu lui biname cina mutäcäco äbitininisi, ¹⁵yepä poto cina walya mene jiicisi egä, “Beelsebul lui niya cable bime mopeyame gyene, tabe te teebine kokre ecäranenige niya cable bine äyecrejame.”

¹⁶Yoo, nuuja biname cina singi Yeesu me kokre ne apicetne-rame, peei name pi teebine jejisi mara ciitaca mule wawename, awabame teeme kokre liba Acejiyame bau ca täduge. ¹⁷Yepä, Yeesu teeme ngene atwanena umle äbitige, teebibine jejemige egä, “Nuuja gawe biname cina liba labelaninusi teemeteme cubu me, teepi wata lapirininusi, cuta piyepu ingle biname cina liba teemeteme labelaninusi cubu me, peei ingle te wata lapiruge. ¹⁸Peei name pi Satani me niya cable cina liba maramara tomi cabu läbitininusi, teemeteme laglinusi, Satani me waadena mule te piba lipulipu kokre lenaja? Yoo, weene apu jiicemuye egä Beelsebul, lui ne Satani ca yaainusi, tabe te cebine kokre näcäruge teeme niya cable bine äyecrejame. Peei toraca lica gyene, ingle Satani singi lica gyene teeme niya cable bine biname cabu ca äyecrejame. ¹⁹Yoo, poto weeme abiberäja bägrä cina niya cable bine cuta yäyecräjemusi. Luma cita ca teeme kokre peei mule ne wawename? Licarage Beelsebul bau ca. Peei name pi weemerage abiberäja bägrä cina jaawabudnitusi egä weeme mene cäme poto cidi me lui conocono gyene. ²⁰Eewe, cäme kokre lui Beelsebul, coo Satani, bau ca lica gyene. Cäme kokre niya cable bine äyecrejame lui Acejiyame me ime cabu ca gyene. Peei kokre te jaawabudnituge egä Acejiyame me biname bine waadena mule te ituge atyaramta weeme bau me.

²¹“Yoo, Satani te apu pana gyene kokre biname, lui te teeme cubu gwidape cama teeme mete gome ire cama yaanajuge, siige iyeta teeme gwidape cängena yaacrajuge, ²²yepä cane lui te teeme cabu ca kokre gyene, cane liba teebine joomlune, cubu cama yuutrutune, iyeta teeme

cubu gwidape bine piba juutecrune, tabe lui bine jäätrungemuge, siige teeme ero ca awadäneji gwidape bine piba jaabelanemune.

²³“Yoo, laati te căme biname lica gyene, tabe cebine năcisărmutuge; piyepu laati te căme bau me lica taabasecretni-muge, tabe yaaplidnăremuge.

Yeesu me Mene Niiya Cable me Acnenuta poto cidi me
(*Matayo 12:43-45*)

²⁴“Yoo, niiya cable te liba biname cabu ca lasatuge, tabe niye căco cewe cabu ta waatnetnăjuge, puupu ne jäärnguge ngene oocaname. Liba lica jääpănuge, tabe jiicuge egă, ‘Cane acnenine piyeme, cane lui mete ne sebmalumene.’ ²⁵Tabe siige lacnuge, mete ne jääpănuge lui apretnăneji piyepu căngena acranăneji ge. ²⁶Tabe piba lăduge seven mage niyarage cable bine arwojame, siige teepi iyeta saacluge pui biname cabu lenajame. Niinăce pui biname miiji lica birige, yepă page tabe siige mage niyarage me lăbituge.”

Toraca Gege

²⁷Yeesu liba pui mene bine jiicemige, biname tomi cabu ca yepă magebi te babo tage ca jejige egă, “Gege gwene pui magebi lui te meebine itu năplimluji, ngame năcărănuji!”

²⁸Yeesu teebine jojige egă, “Teepi toraca gege gemi lui cina Acejiyame me mene căngena yăatecijemuge piyepu jaawenusi.”

Biname cina Singi Ge Yeesu Ciitaca Mule Wawename
(*Matayo 12:38-42*)

²⁹Biname cina Yeesu gome liba tomi yootisi, tabe piba teebibine jejemige egă, “Weene lipu niyarage biname gemi page ai padare cabu lui cina ireclota gemi! Weene singi gemi căme bau ca ciitaca mule ne păpăname, yepă weene nuuja ciitaca mule ne lica pa jepănepeye, yepă taatu Acejiyame me mename biname Yoona tăăpume lipu mule te äbituji, peei ne pa jääpănepesi. ³⁰Yoo, Yoona tăăpume lipu ituge äbita, peei te Ninewa biname bime tăăpume itu jewabudnituji egă teeme mene lui Acejiyame bau ca ge. Cane lui Acejiyame bau ca tădujine, biname me äbitujine, căme tăăpume lipu pagege äbita, peei te pa jaawabudnitepi egă căme mene ai padare cabu lui Acejiyame bau ca gyene. ³¹Yoo, atrana bimu cabu Siiba gawe mope magebi lui sasa padare cabu onajuji, teebine liba weene cama cire twarpinantepi atrana tăăpume, tabe weebibine cire jiwabipi egă weene ätecija căco biname gemi, ingle tabe mage cudecewe ca tocluji uule poto ca Solomona me umle mene ätecijame. Yoo, cane weebibine jijenininine egă cane age săne baborage Solomona cabu ca. ³²Yoo, atrana bimu cabu Ninewa cewe biname cina cirege abujenga,

weebibine cire jiwabipesi egä weene ätecija cäco gemi, ingle teepi te niiya mule cabu ca itu tatatrongärininujisi, liba Yoona me mene itecijemuji. Yoo, cane age säne baborage Yoona cabu ca, yepä weene singi lica gemi cäme mene ätecijame!”

Irecu Lui Tääpe me Lampa Gegi

(Matayo 5:15; 6:22-23)

³³Nuuja biname te lica lampa ne jaabotuge piba yäämlituge, coo diiba ca yäätrugäruge, yepä tabe cabu me yaatecwantuge. Piba biname cina apaclyera ne jääpänusi mete cabu me, liba yääbäcnusi. ³⁴Yoo, irecu lui lampa pana gegi tääpe täapume. Määme irecu liba miiji birige, määme tääpe te, iyeta apaclyera taatu birige, yepä määme irecu liba niiya birige, määme tääpe te cuta krokeciye cabu yaanajuge. ³⁵Yoo, cängena ire egä määme cabu lui apaclyera te lica krokeciye gyene. ³⁶Siige, määme cabu apaclyera te liba babo läbituge, piyepu määme cabu nuuja krokeciye liba lica birige, piba määme ireclota iyeta lui apaclyera cabu birige, epu pana apaclyera te lampa cabu ca meebine lipu naapaclyäruge.

Parisea Sigu Biname piyepu Cotre Abiberäja Biname bime Mule poto cidi me

(Matayo 23:1-36; Mareko 12:38-40)

³⁷Yeesu pui mene bine liba epiremige, yepä Parisea sigu biname te teebine ala tesoglicige ten cama matikolä deedei äbitame. Siige, Yeesu teeme mete me abacitige, deedei täapume adnatige. ³⁸Pui Parisea sigu biname älu te jitige, liba jepänige egä Yeesu lica bäcisäjige ingwe ca piba deedei äbitame, Parisea biname bime mule liiyepu. ³⁹Peei name pi Yageyame teebine jejige egä, “Yoo, weene Parisea biname cina weeme tääpe cängena jääcisäjemuye, piyepu weeme niye kwäye piyepu deedei kwäye liiyepu kaakepoto bine jääcisäjemuye, yepä weeme trupa ngalebora niya singisingi piyepu conocono piti nemi. ⁴⁰Weene buduma gemi! Acejiyame lui te weeme tääpe bine ituge wawena, tabe cuta weeme trupa bine ituge wawena. ⁴¹Yepä, weeme kwäye ngalebora ngena piti nemi, ecäremepeye owecumete biname bine, siige iyeta jugi cäco pa läbitepi weeme täapume.

⁴²Yoo, Parisea biname, mage mäpu cirege weeme täapume! Weene Acejiyame ne yepä yääcäruye weeme iyeta ten deedei mite wawena laame ngii minti, ruu, piyepu lija nuuja laame cabu ca, ngänu gyene Cotre cabu pui mule lui baborage lica gyene. Yepä, weene lica jaawenemuye lui Cotre mule modamoda gemi apu egä iyeta biname bine yepä pana ire jaatwemuye, piyepu toraca singi läbitininuye Acejiyame täapume. Weene miiji ai modamoda mule bine waweneträjä, cuta gone ngene ätrimela poto matimati mule bine waweneträjame.

⁴³Parisea biname, mage mäpu cirege weeme täápume! Weene singi modamoda biname bime puupu cabu adnaterame abasecre-tna mete cabu, piyepu weene singi gemi biname cina weebibine awablame aletna puupu cabu. ⁴⁴Weene mäpu cirege päpäna, ingle weene epu pana gemi gape liyepu lui gawe cabu ämlitäneji yaanajuge. Lui biname cina peei cabu waatninusi, teepi nuuja umle lica gemi egä ocwäwäneji gwidape pisi nyene gawe bora. Pepu pana, biname lui cina weeme mameta me otni, teepi nuuja umle lica gemi egä ngalebora weene niya gemi.”

⁴⁵Puma cita ca yepä cotre abiberäja biname te jejige egä, “Abiberäja biname, määme mene te cuta cibibine ngenecu mäpu me niwenininige!”

⁴⁶Yeesu jejemige teebibine egä, “Yoo, cotre abiberäja biname, weene cuta piyepu mage mäpu cirege päpäna. Weene biname bine mäpu me jaawenemuye weeme bucurage cotre liba teebibine owecu cäco yääcäremuye, yepä weene singi lica teebibine ätityerame peei cotre bine cängena wawenecame. ⁴⁷Yoo, mage mäpu cirege weeme täápume! Weene miijimiji kula caale bine yaarangemuye Acejiyame me sasa mename biname bine ngene apecname, puirage mename biname weeme kaakesaare cina lui bine itu eglecimujisi. ⁴⁸Page weeme mule mara lica gyene weeme kaakesaare bime cabu ca. Teepi mename biname itu eglecimujisi, cuta page weene pui mename biname bime ngene apecna kula bine jaawenemuye. ⁴⁹Yoo, Acejiyame umle cama itu jicemuji egä, ‘Cane maramara mename biname bine teeme bau pa jäätyepemepene. Poto bine teepi niya pa jaawenemepesi; poto bine budre me pa yaaglecemepesi.’ ⁵⁰Yoo, weene lui gemi ireclota cama page, weene pui mäpu daremu cirege päpäna iyeta mename biname bime agleca täápume piyepu teeme uudi apira täápume agedna padare cabu ca ngälu page. ⁵¹Abela lui niinäce biname ge lui ne budre egluji, siige puma cita ca agleca mule te enajuji ngälu Sakariya ne budre me eglujisi iiwäreja mete piyepu iiwäreja dade cole puupu cabu je. Yoo, cane weebibine jijenininine egä page lui biname cina icrajinige, teepi te iyeta ai agleca täápume daremu ne cire jääpänepesi!

⁵²Yoo, cotre abiberäja biname, mage mäpu cirege weeme täápume! Weene gaabe ne ituge armi biname cina Acejiyame me singi toraca umle äbitame. Weene weemämu lica umle äbita, piyepu weene biname bine jiiibemuye lui cina singi gemi umle äbitame!”

⁵³Siige, teeme mene liba epiremige, Yeesu pui mete ne sebma-lige. Cotre abiberäja biname piyepu Parisea sigu biname cina teebine jimugetnisi. Pui padare cabu ca teepi bucurage maramara gwidape poto cidi me itemläjisi, ⁵⁴ingle teepi singi teebine giri acita yepä conocono mene iicaname, piba pui cabu ca teebine oomlaname.

Yeesu Mene Jejemige Walya Biname poto cidi me
(*Matayo 10:26-27*)

12 ¹Pui padare cabu bucurage tausen biname cina abasecretnige; teepi tomi cabu ädudnecäjininisi. Siige, Yeesu niinäce teeme

abiberäja bägrä bine jejemige egä, “Weene walya mule gone, ai Parisea sigu biname liiyepu. Uutneca gwidape te buluduu ne lipu joomluge, siige iyeta poto ta juutnecuge, pepu pana walya mule te biname me ireclota ne iyeta joomluge. ²Weene äblicäco walya mule cabu iyeteta lenaja. Ngena gyene ämlitäneji, pagege pajecu me äbita; ngena gemi ogä, pagege awabudnäja. ³Yoo, lui mene bine weene krokeciye cabu jiicemuye, biname cina bimu cabu pa yäatecijemepi, piyepu mete bora weene siiyā mene ca biname me tablame cabu ngena ituge jaji, mete toro cabu ca pagege jajanena.”

Laati täapume Miiji Wälu
(*Matayo 10:28-31*)

⁴“Cäme binamewale, cane weebibine jijenininine egä, “Wälu gone biname täapume. Biname te nuuja biname ne yaagluge, yepä budre ingwe ca tabe äblicäco pui biname ne nuuja niiya wawena. ⁵Pätä, weene miiji Acejiyame täapume wälu, ingle teeme kokre pisi nyene biname me budre ingwe gaabe ca teeme seemo ne cuta niiya puupu cabu me ajaram. Yoo, peei name pi cane weebibine jijenininine egä weene miiji Acejiyame täapume wälu.

⁶Yoo, faib matimati ele bine biname cina jaaletnemusi neeneni cäsäcäsä rarekaake ca, yepä Acejiyame te lica yepä pui ele poto cidi me ngene jäätrimaluge. ⁷Yoo, tabe cuta weeme poto cidi me iyeta umle gyene; tabe umle weeme edingäli lija gemi. Peei name pi weene wälu gone, ingle Acejiyame me singi weeme täapume lui baborage gyene teeme ele täapume singi cabu ca.”

Wälu Gone Keriso poto cidi me Mene Jajanename
(*Matayo 10:32-33; 12:32; 10:19-20*)

⁸“Cane lui Acejiyame bau ca tädujine, biname me äbitujine, cane weebibine jijenininine egä lui biname te biname bime sobe cabu jaajemuge egä, ‘Cane Yeesu Keriso me biname gäne,’ cane te Acejiyame me mename seemo bine pa jaajemepene pui biname poto cidi me egä, ‘Tabe cäme biname gyene.’ ⁹Yepä, lui biname te cebine biname bime sobe cabu nainuge, cane cuta teebine pa jaainepene Acejiyame me mename seemo bime opo gaabe je.

¹⁰Yoo, lui biname te cebine näcisecräjuge, cane lui Acejiyame bau ca tädujine, biname me äbitujine, Acejiyame pui niiya ne cirege äyebtingta, yepä lui biname te niyarage mene jiicemuge Aceji Seemo poto cidi me, peei niiya ne lica cirege äyebtingta.

¹¹Yoo, weebibine liba ablaweja täapume iwadininusi abasecre-tna mete cabu me, coo nuuja mope biname bime opo gaabe je, piba bucurage ngene atwanena gone egä, ‘Cane ngena mene pa jaajemepene?’ coo, ‘Cane

lipu gäne daremu mene awecnistame?’¹² Ingle naace gyene Aceji Seemo pui padare cabu meebine mene pa icäripi iicemame.”

Ngene ca Agli Mene Yepä Buduma Mule Dogwe Biname poto cidi me

¹³ Tomi cabu ca yepä biname te piba jejige egä, “Abiberäja biname, cäme naane ne jeji cäme täápume abelename cime babe te lui gwidape bine itu saabmalemepi!”

¹⁴ Yeesu teebine jejige egä, “Nuuja biname te lica cebine najepi weeme ablaweja biname coo atrana biname me äbitame. Gone cebine najute gwidape bine abelename weeme täápume.”¹⁵ Tabe puma cita ca iyeta biname bine jejemige egä, “Cängena ire, gone singisingi läbitininuye bucurage maramara gwidape täápume, ingle biname me ireclota baborage gyene gwidape cabu ca, ngänu gemi teeme peei gwidape lipu bucurage.”

¹⁶ Tabe piba teebibine jejemige ai ngene ca agli mene egä, “Yepä gwidape dogwe biname te yaanajepi. Teeme gawe cabu bucurage deedei cina luutipesi. ¹⁷ Tabe ngene jwaatwananepi egä, ‘Cane ngena pa jaawenepene, ingle cäme cumä täápume mete ibibi lica gemi iyeta ai deedei bine äbäcname?’ ¹⁸ Tabe piba jiicige egä, ‘Cane apu pa jaawenene! Cane cumä täápume mete bine pa jiiitemepene, piba cuta modamoda bine pa yaarangemepene. Iyeta cäme calwa-cupi deedei piyepu cäme nuuja gwidape bine peei cabu pa yäbäcnemepene cumä täápume. ¹⁹ Piba cane cämämu pa jiicepene egä, “Cäme gwidape bucurage gemi, ibibi gemi poto kämäge täápume. Cane ngene pa loocepene, deedei äbitame, niye nanime, gege taatu lenajame.”’ ²⁰ Yepä, Acejiyame teebine jejige, ‘Maane buduma gäte! Ai ciiye cabu mäame ireclota te apirenige. Iyeta gwidape maane lui mäame täápume tomitomi tewenemumete, baa laati te pa yaawademepi?’”

²¹ Yeesu pui mene ne epirige egä, “Pepu pana pa läbitepi teeme täápume lui cina gwidape tomitomi äbitininisi, yepä gwidape singisingi name pi, teeme padare lica gyene Acejiyame täápume.

Acejiyame ne Jäätrunguye Weeme Bimu Gaabegabe Deedei piyepu

Gwidape täápume

(Matayo 6:25-34)

²² Yeesu piba teeme abiberäja bägrä bine jejemige egä, “Yoo, peei name pi ngenecu mäpu gone läbitininuye weeme ireclota täápume ngena jaarwuye, coo weeme tääpe täápume ngena lasigrärinuye. ²³ Ingle naace gyene weeme ireclota lui baborage gyene deedei cabu ca, piyepu weeme tääpe baborage gyene cäbletääpe cabu ca. ²⁴ Yoo, sändäyame bine jepänemeye. Teepi gije lica yäätemudi, lica yäärucnemusi, teeme nuuja puupu lica ge deedei cumä täápume acraname, yepä Acejiyame te

teebibine cängena ire jetwenenemige. Yoo, ele cabu ca weene modamoda gemi Acejiyame me ngene atwanena cabu! ²⁵Nää, weene ibibi gemi weeme ireclota yepä bimu cerämu leca me wawena weeme bucurage ngene atwanena cabu ca? Weene äblicäco! ²⁶Yoo, weeme bucurage ngene atwanena liba ibibi lica ai matikolä gwidape wawename, piba ngeno me bucurage ngene atwanena iyeta nuuja gwidape poto cidi me? ²⁷Baace popo bine jepänemeye teepi lipu uuteninini miijirage. Teepi kaakesea lica jaawenemusi, coo piyepu cäbletääpe lica yaaterutäjemusi. Yepä, cane weebibine jijenininine egä ngänu gyene mope biname Solomona puu jamyacurage cäbletääpe ca abasogäruji, yepä tabe epu miiji opo lica äbituji ai baace popo bime yepä te liiyepu. ²⁸Acejiyame te liba apu yaabasogäremuge baace bine, lui cina page luutinusi, ciyeciye siige muye cabu me yiisabemusi, egäsu tabe cuta weebibine isigreräjininuge cäbletääpe ca. Weeme ätrunga lipu matimati gemi! ²⁹Weeme ngenecu gone deedei piyepu niye cabu me yaacranemuye; gonerage ngenecu mäpu me äbita. ³⁰Acejiyame umle cäco biname teepi te jäärngemusi iyeta ai gwidape bine, yepä weeme Cabucewe je Babe te umle gyene egä weeme singi piti nemi ai gwidape täapume. ³¹Pätä weene miiji äbitipeye tabe te weebibine waadename, siige tabe cuta weeme singi gwidape bine pa icäranipi.”

Gone Gwidape bine Yaatomlicmuye Ai Gawecewe cabu
(*Matayo 6:19-21*)

³²Yeesu jejemige egä, “Weene lui epu pana matikolä maamoi tomi, yepä wälu gone, inge weeme Babe gege gyene weebibine piyeme waadename. ³³Weene gwidape bine yaacranemuye aletna täapume, siige pui cabu ca lui rarekaake owecumete biname bine yääcäremuye. Yoo, rarekaake äbäcna diiba cina sasa me läbitininusi; ai gawecewe gwidape cina lämletnininusi. Peei name pi miijimiji gwidape cabucewe je puupu cabu yaacranimuye. Weene liba miiji mule jaawenemuye, peei lui apu gyene weene miijimiji gwidape bine cabucewe je cumä täapume acraname. Puma teepi lica lämletnininusi, inge ero biname te äblicäco gyene waadena, piyepu potäte cina lica jaatecimusi. ³⁴Yoo, mäame miijimiji gwidape luma, mäame ngenecu cuta puma birige.”

Amacetnäjäneji Inajininuge Mime Yageyame me Acnenuta täapume

³⁵Yeesu jejemige egä, “Amacetnäjäneji inajininuge, cäbletääpe labasogärininuye, piyepu weeme lampa bine abotäneji yaacranemuye. ³⁶Weene epu pana läbitininuye kaakesea bägrä liiyepu, lui cina teeme babo biname ne jaawagrijusi soriyomu cabu ca liba acnenutame. Tabe liba tädige, grana cabu soororäjuge, siige teepi grana ne wata jiiinusi teeme täapume. ³⁷Babo miijirage teeme täapume lui bine teeme babo

biname te ireclota cama amacetnäjäneji jääpänemuge teeme acnenuta padare cabu. Cane weebibine toraca jjenininine egä, tabe cäbletääpe pa lasigrepi kaakesea me, teebibine deedei täापume pa yaawednetäjemepi, teebibine cängena ire pa jaatwemepi. ³⁸Yoo, babo miijirage pui kaakesea biname bime täापume, teeme babo biname liba ciyedusa täduge, coo sewali mameta liba täduge, yepä teebibine cuta ireclota cama jääpänemuge. ³⁹Cuta ai poto cidi me ngene jwaatwa-naninuye. Mete yageyame liba ero biname me otni padare poto cidi me umle ge, tabe piba ero biname ne jiibuge teeme mete cabu abacitame. ⁴⁰Yoo, weene miiji amacetnäjäneji lenaja, ingle cane lui Acejiyame bau ca tädujine, biname me äbitujine, cane lica weeme singi padare cabu acnenuta, yepä weene nuuja umle lica gemi cäme otni padare.”

Miiji Kaakesea Bägrä piyepu Niiya Kaakesea Bägrä
(*Matayo 24:45-51*)

⁴¹Peteru Yeesu ne itemlige egä, “Yageyame, maane peei ngene ca agli mene, nää cime täापume taatu jiicemite, coo iyeta biname bime täापume jiicemite?”

⁴²Yageyame teebine jejige egä, “Cäme mene lui iyeta toraca ngenecu piyepu umle cama biname bime täापume. Teepi lui epu pana gemi kaakesea bägrä liiyepu, teeme babo biname te lui ne mete ire atwi kaakesea pa yäacärepä teeme nuuja kaakesea bägrä bine teeme deedei kupae toracarage padare cabu ceerame. ⁴³Tabe babo biname te piba nuuja cewe me pa lädepi. Yoo, babo miiji, babo gege pui kaakesea bägrä täापume, teeme babo biname lui ne cängenarage kaakesea cabu pa jääpänepi teeme acnenuta padare cabu. ⁴⁴Yoo, cane weebibine jjenininine egä pui babo biname te piba teebine pa jaajepi iyeta teeme gwidape bine ire atwemame. ⁴⁵Yepä, pui kaakesea bägrä te liba lajuge egä, ‘Cäme babo biname te pama lica wata pa tacnenutepi,’ piba nuuja kaakesea ngulebägrä imäbägrä bine pa yaatemeläjemepi, bucurage deedei pa läbitepi, sice pa yäänäjemepi, siige sice buduma pa läbitepi. ⁴⁶Yoo, pui babo biname te liba pa tatyaramtepi, kaakesea bägrä piba cälu te pa jäätepi, ingle tabe teeme acnenuta padare umle lica ge. Babo biname te piba teebine pa yaaglepi, pa yaajarepi muye puupu cabu me, mene ätecija cäco biname cina luma cirege lenaja.

⁴⁷Yoo, lui kaakesea bägrä te umle ge teeme babo biname ngena kaakesea täापume singi tabe wawename, yepä tabe lica amacetnäjjige pui kaakesea wawename, babo biname te teebine mäpu cmecme ca pa yaatemeläjepi. ⁴⁸Yepä, kaakesea bägrä lui te umle lica ge teeme babo biname ngena kaakesea täापume singi tabe pui ne wawename, piba teeme umle cäco name pi tabe buduma mule jaawenuge, lui täापume teebine miiji ge atemeläja, piba teeme babo biname teebine däagu

pa yaatemeläjepi. Yoo, lui biname ne bucurage gwidape ituge ceera, bucurage gwidape cuta teeme bau ca pa saacwetnemepi, piiyepu lui biname ne ire atwi kaakesea täápume itu jaajepi, tabe miiji teeme kaakesea mage cängenarage wawename.”

Poode Lica Gyene Ai Gawecewe täápume

(Matayo 10:34-36)

⁴⁹Yeesu cuta jejemige egä, “Cane tädujine ai gawecewe ne muye ca abotame. Cane baborage singi egä pui muye te gije tabacitumi ayime. ⁵⁰Yepä, niinäce gaabe cane miiji mäpurage padare cabu abacitame, epu pana abacita biname liiyepu lui te niye bora liiglenutuge äcisejame, peei name pi cane ngenecu mäpu cama nanajenige page, ngälu peei mäpu cabu ca pa lasatepene. ⁵¹Nää, weene apu jingenininige egä cane tädujine poode ne ai gawecewe cabu acaname? Eewe, cane weebibine jijenininine egä cane lica poode ne secanujine, yepä biname cina maramara me pagege äbita cäme name pi. ⁵²Yoo, ai padare cabu ca, biname lui cina cebine nätrungenisi piiyepu teeme ätrunga cäco binamewale, teepi maramara pa läbitipesi. Faib biname yepä mete cabu ca teepi neeneni tomi pa jaawenemepesi: nesae cina mara me pagege äbita nuuja neeneni cabu ca, piiyepu neeneni cina mara me pagege äbita pui nesae cabu ca. ⁵³Babe cina mara me pa läbitipesi teeme imäbägrä cabu ca, piiyepu mage cina mara me pa läbitipesi teeme ngulebägrä cabu ca, cuta piiyepu cnaatete cina teepi maramara me pa läbitipesi.”

Ai Padare me Aboclomta poto cidi me

(Matayo 16:2-3)

⁵⁴Yeesu biname bine jejemige egä, “Weene liba cäsäcäsä carbe ne jääpänuye ciiye poto ca tädenige, weene piba jiicuye egä, ‘Ngupe te tädenige aimopo,’ siige pepu läbituge. ⁵⁵Piiyepu weene liba uule buuwe jääpänuye, weene piba jiicuye egä, ‘Bimu nuunu me pa läbitege,’ siige pepu läbituge. ⁵⁶Weene walya umleumle biname gemi! Weene umle gemi gawe piiyepu dume cabu ca bimu ne opo awatname, yepä weene äblicäco gemi opo awatna page ai padare cabu lui mule cina äbitininisi, teepi ngena tääpu memi.”

Weeme Conocono bine Weemämu Yaablawäjuye

(Matayo 5:25-26)

⁵⁷“Weene ngenome lica weemämu atranineye ngena mule gemi conocäco wawename? ⁵⁸Yoo, nuuja biname te liba singi weeme yepä ne ablaweja puupu cabu me acaname, pui neeneni liba gaabe cabu otni, tabe miiji apicetnera pui nuuja ne puma gaabe cabu je poode wawename. Piba pui biname te lica teebine yaacanuge ablaweja biname me opo gaabe

me, cuta piba ablaweja biname te teebine teeme ätityera biname me ime cabu lica yaacituge krokeciye mete bora äsinglentame. ⁵⁹Cane weebibine jijenininine egä tabe liba krokeciye mete me labacituge, tabe peema cita ca lica tasatuge, ngälu iyeta pui rarekaake yääcärüge lui teeme conocono mule me daremu.”

Weene Niiya Mule cabu ca Latatrongärininuye

13 ¹Pui padare cabu puga ge poto biname lui cina Yeesu ne umle jewenisi yepä mäpu mule poto cidi me. Teepi jejisi egä Mopeyame Pilato te poto Israela biname bine Galilaya probins cabu ca eglecimige iiwäreja mete caale bora je, teepi liba yiwäräjisi Acejiyame ne. ²Yeesu piba teebibine itemlemige egä, “Weene lipu ngene jotwananiniye, nää peei Galilaya biname cina baborage niiya itu tewenumesi nuuja Galilaya biname bime cabu ca, ingle teepi pepu budre ne tepänumesi? Eewe pepu lica ge. ³Cane weebibine jijenininine egä weene liba lica atatrongäripeye weeme niiya mule cabu ca, piba weene iyeta niiya budre ne pa jepänepeye. ⁴Piiyepu, weene pui eitín Siloama cewe biname bime poto cidi me ngene jotwananineye, lui cina budre ne itu jääpänesi cabu me lecarage mete te teeme cabu liba itu saatramepi. Nää, weene apu jingenininige egä teepi niyarage biname gemi iyeta nuuja biname cabu ca lui cina Yerusalema babo cewe cabu icrajenige? ⁵Eewe, teeme niiya baborage lica ge weeme cabu ca. Cane weebibine jijenininine egä weene liba lica atatrongäripeye weeme niiya mule cabu ca, piba weene iyeta niiya budre ne pa jepänepeye.”

Ngene ca Agli Mene Yepä Uli poto cidi me

⁶Yeesu piba jicemige ai ngene ca agli mene biname bine umle wawename egä Acejiyame te matikolä padare taatu ecärenemige teepi teeme ireclota cängena amacetnäjame. Teeme mene apu ge, “Yepä biname teeme piigi uli puga ge teeme calwacupi cabu je. Yoo, nuuja taje tabe piigi kuu täapume ädige, yepä kuu lica jepänige. ⁷Tabe puma cita ca teeme calwacupi kaakesea biname ne jejige egä, ‘Ai uli jepäni! Cane liba aima twaatnepene nesae kämäge cama, kuu bine jäärngemepene, yepä lica jääpänemepene. Ai uli ne irgi! Miiji lica ai gawe cabu papa kuu cäco lenajame!’ ⁸Yepä, calwacupi kaakesea biname te jejige egä, ‘Babo biname, ai yepä kämäge täapume ebmali. Cane ai gome gawe calwacalwa pa jaawenepene, piiyepu kau bime liiya ca pa jääsicnepene uli ingle ne. ⁹Ai liba kuu bine pa jääpänemepi nuuja kämäge, piba babo miiji gyene, yepä liba kuu cäco pa yaanajepi, piba pagege ärgi.’ ”

Sabade Bimu cabu Yeesu Magebi ne Miiji me Jowenige

¹⁰Yepä Sabade bimu cabu, Yeesu biname bine ebiberäjemige teeme abasecretna mete cabu je. ¹¹Puga ge yepä magebi lui te niiya cable cama

waanajenanepi eitin kāmāge cama. Tabē āpednu-teji uuwe kukuku totnājumi, ingle tabē āblicāco conocāco aclajuta. ¹²Yeesu liba teebine jopānige, tosoglicige teeme bau otnime, piba jojige egā, “Magebi, maane pita cabu ca miiji bābitite!” ¹³Tabē ime bine teeme papa cabu aacitige, siige magebi te piba taatu conocāco joclajutige, Acejiyame ne piba ewepyerājige.

¹⁴Yepā, pui abasecretna mete babo biname te claabe me ābitige, ingle Yeesu lipu magebi ne omacetnājige Sabade bimu cabu. Tabē abasecretna biname bine jejemige egā, “Mime siks bimu piti nemi kaakesea tāāpume; weene miiji pui bimu cabu weeme tāāpe amacetnāja tāāpume otnime, yepā Sabade bimu cabu gone!”

¹⁵Yageyame teebine jejige egā, “Maane walya biname gāte! Weene umle gemi weeme kau piyepu dongki bine iibira piyepu waadena niye nānājame Sabade bimu cabu. ¹⁶Yoo, age tuna weeme biname, Abrahamo me kaakesaare gwene, Satani te lui ne eitin kāmāge cama tocenenājumi. Nāā, cane miiji gāne Sabade bimu cabu peei pita cabu ca teebine miiji me wawename?” ¹⁷Iyeta Yeesu me cubuyame cina ajiri me ābitininisi, teeme mene liba jitecijisi, yepā bucurage biname cina gege ābitininisi iyeta miijirage gwidape name pi tabe lui bine jewenanemige.

Ngene ca Agli Mene Mastad Kuu Gije poto cidi me
(*Matayo 13:31-32; Mareko 4:30-32*)

¹⁸Yeesu itemlemige egā, “Acejiyame me mule biname bine waadena tāāpume lipu pana gyene? Cane lipu peei mule ne etonārenine weeme tāāpume? ¹⁹Peei lui epu pana gyene mastad kuu gije liyepu, biname te lui ne ecatige teeme calwacupi cabu jecnige. Pui gije uutige, uli pana ābitige, siige ele cina ciipe cabu teeme mete bine yaarangemusi. Pepu pana gyene Acejiyame me waadena mule, lui mastad kuu pana matikolārage, peei cabu ca uli pana babo me lābituge.”

Ngene ca Agli Mene Uutneca Gwidape poto cidi me
(*Matayo 13:33*)

²⁰Yeesu cāāri itemlemige egā, “Yoo, cane lipu Acejiyame me biname bine waadena mule weeme tāāpume etonārenine? ²¹Peei lui epu pana gyene uutneca gwidape liyepu, magebi te lui ne ecatige, baborage bulu cama elenglecājige, ngālu siige peei iyeta te tuutnecuge.”

Grana Susu Gyene Iyeteta Ireclota cabu Abacitame
(*Matayo 7:13-14, 21-23*)

²²Yeesu liba gaabe cabu ādige Yerusalema me, tabe cewe yepāyepā cabu biname bine ebiberājemige. ²³Nuuja taje gaabe cabu yepā biname te teebine itemlige egā, “Babo biname, nāā Acejiyame te nesae taatu biname bine niya cabu ca pa yāāsecrāremepi?”

Yeesu biname bine piba jejemige egä, ²⁴“Weene kokre äbitipeye susurage grana cabu me äbäcname, ingle cane weebibine jijenininine egä bucurage biname cina naabe äbitininisi äbäcname. ²⁵Padare te cire tädepi, mete yageyame te grana ne liba cire saarmepi. Piba weene liba mete kaakepoto ca cire inajipi, grana ne cire seyäjepeye, cire jejepeye egä, ‘Babo biname, grana ne tiitni cime tääpume!’ Yepä, tabe weebibine cire jiwecnistipi egä, ‘Cane umle lica gäne weene. Weene luma cita ca gemi?’ ²⁶Weene piba cire jejepeye egä, ‘Cine ituge deedei äbita piiyepu niye nänäja maane cama. Maane cime cewe cole puupu cabu itu nibiberäjipete.’ ²⁷Tabe puma cita ca cire jijipi egä, ‘Cane umle lica gäne weeme tääpume, weene luma cita ca gemi! Weene niya mule biname, iyeta äyebingineye cäme bau ca!’ ²⁸Weene piba ele cire ingenitnipi piiyepu giricu cire etebecmepeye, liba Abrahamo, Isacako, Yakobu, piiyepu iyeta sasa mename biname bine cire jepänemepeye Acejiyame me waadena cabu ge, yepä weene äyeblingeji gemi. ²⁹Yoo, biname cina cire saaclepi bimu acita gome ca piiyepu bimu äpula gome ca, piiyepu kämäge poto ca piiyepu uule poto ca. Teepi cire ladnatärepi soriyomu tääpume Acejiyame me waadena padare cabu je. ³⁰Yoo, poto biname lui ingwe gaabe biname gemi page, teepi niinäce gaabe me cire läbitipesi kui padare cabu, cuta piiyepu poto lui niinäce gaabe biname gemi page, teepi ingwe gaabe me cire läbitipesi.”

Yeesu Owecu Ge Yerusalema tääpume

(*Matayo 23:37-39*)

³¹Puirage padare poto Parisea sigu biname cina Yeesu bau me seclige, jejisi egä, “Maane ama cita ca äyebingti, nuuja gome ädi, ingle ai Probins Mopeyame Heroda singi meebine aglime.”

³²Yeesu teebibine jejemige egä, “Naclege, kui angletneja biname ne jejeye egä, ‘Cane cäme kaakesea jewenenine: niya cable bine iyecräjenenemine piiyepu pita biname bine emaceträjenemine page piiyepu ciyeciye, piba nesae bimu ingwe ca ai kaakesea ne pa yaapirepene.’ ³³Yoo, cane miiji cäme kaakesea gaabe cabu otni ai poto bimu cama, siige Yerusalema ne piba oomlaname, ingle iyeta Acejiyame me mename biname cina Yerusalema je teepi budre jääpänanusi.”

³⁴Yeesu piba ngenecu mäpu cama jiicige egä, “Yerusalema biname, Yerusalema biname, weene lui cina Acejiyame me mename biname bine yaaglecimuye, piiyepu kula ca jääbyecremuye lui bine weeme bau me ätyepäneji gemi! Bucurage padare cama, cane singi ituge weeme biname bine yepä gome waadena, epu pana paulo te lipu teeme plongo bine yepä gome jaabasecretnimuge taame ca ätrugerame, yepä weene singi lica ge. ³⁵Ire, weeme iiwäreja mete lui abmaläneji gyene Acejiyame bau ca. Cane weebibine page jijenininine egä weene cebine ingwe ca lica päpäna ngälu

pui padare weene liba pa jiiicepeye egä, ‘Miiji pa läbitege lui te Yageyame me ngii cabu tädenige.’”

Yeesu Pita Biname ne Miiji me Jewenige

14 ¹Yepä Sabade bimu cabu, yepä Parisea sigu babo biname te Yeesu ne teeme mete me ala tesoglicige deedei täápume. Puga iyeta biname cina teebine ire jetwanisi, ²ingle puga ge teeme opo gaabe yepä biname lui me ime piiyepu ernge ädreji ge. ³Yeesu puma cita ca cotre abiberäja biname piiyepu Parisea sigu biname bine itemlemige egä, “Mime cotre mene te lipu jiiicenige, nää miiji gyene pita biname ne miiji me wawena Sabade bimu cabu, coo liiyepu?”

⁴Yepä, teepi nuuja mene lica jejisi. Yeesu piba pui pita biname ne ecatige, teebine miiji me jewenige, siige jityepige. ⁵Tabe piba peei biname bine jejemige egä, “Sabade bimu cabu weeme yepä me bägrä te, coo kau te, uugle cupicu bora me liba yaatramuge, tabe pui bimu cabu wata cuta saarpatuge, nää toraca?” ⁶Siige, teepi äblicäco nuuja mene teebine jaji.

Umle Mene Ädärena Biname bime poto cidi me

⁷Yeesu biname bine jepänemige egä pui mete cabu lui cina deedei täápume adnatäreji ge, teepi singi ge modamoda biname bime puupu cabu lenajame. Tabe peei name pi ai ngene ca agli mene teebibine jejemige egä, ⁸“Yoo, biname te liba weebibine soriyomu täápume ala tisoglicinuge, gone modamoda biname bime puupu cabu adnatera, inge pama soriyomu ire atwi biname te nuuja biname ne cuta ala taasoglicuge, lui ge baborage weeme cabu ca. ⁹Tabe piba weeme yepä ne pa jaajepi egä, ‘Agesa babo biname, teebine ai miijirage puupu ecäri.’ Piba weeme yepä te ajiri cama puupu ne saabmaluge, läduge papa biname cina luma yaacrajuge. ¹⁰Yepä, weebibine liba ala tisoglicinisi soriyomu täápume, weene papa biname bime puupu cabu ladnatärinuye. Piba soriyomu ire atwi biname te weebibine pa jijipi egä, ‘Ayo, cäme biname, ai miiji puupu cabu adnatame.’ Piba weene miiji opo pa päbitipeye nuuja biname bime opo gaabe. ¹¹Siige, lui biname te singi teeme ngii babo me wawename, tabe matikolä me pa läbitepi, piiyepu lui biname te teeme ngii ne teemämu matikolä me jaawenuge, tabe babo ngii ne pagege päpäna.”

¹²Piba Yeesu te pui mete yageyame ne jejige egä, “Maane liba biname bine ala tasoglecemute määme mete me niiye nänäjame, coo deedei äbitame, gone määme binamewale, coo dogwe biname taatu ala tasoglecemute, inge teepi piba meebine cuta pagege ala asogleca määme mule ne awecnistame. ¹³Yepä, maane liba biname bine babo deedei täápume ala tasoglecemute, maane miiji owecumete biname piiyepu tääpe niiyaniya biname, irecu mäasumasu biname, cuta piiyepu ernge niiya biname ala tasoglecemute. ¹⁴Pepu biname cina äblicäco määme

mijji mule ne daremu wawena. Piba maane Acejiyame bau ca mijji daremu ne cire jääpänepete, tabe liba conocäco biname bine budre cabu ca cire yaarpinärepi.”

Ngene ca Agli Mene Babo Soriyomu poto cidi me

(Matayo 22:1-10)

¹⁵Yepä te, pui biname cabu ca lui cina Yeesu cama deedei äbitininisi, Yeesu me ngene ca agli mene liba itecijige, teebine piba jejige egä, “Babo mijjirage gyene teeme täöpume lui cina cabucewe je cire ladnatäripesi deedei täöpume Acejiyame luma biname bine yaawademuge.”

¹⁶Yeesu teebine ai nuuja ngene ca agli mene piba jejige egä, “Yepä, biname te babo soriyomu ne jewenige. Tabe bucurage biname bine ala tesoglecmige pui soriyomu cabu otnime. ¹⁷Iyeta liba amacetnäjäneji ge soriyomu täöpume, tabe piba teeme kaakesea biname ne jityepige ala asogläcneji biname bine jajanename egä, ‘Weene iyeta naaclege, cane bamacetnäjine soriyomu täöpume’. ¹⁸Yepä, iyeta lui bine ituge ala asogleca, teepi yepäyepä gije abacitinisi teeme singi gaabe bine aboclomäjame. Niinäce biname te mene jityepige pui kaakesea biname cama soriyomu yageyame bau me egä, ‘Owecu, cane äblicäco gäne otni, ingle cane gawe ne bii jeletnine. Page cane mijji otni peei ne päpäname.’ ¹⁹Nuuja te mene jityepige egä, ‘Owecu, cane äblicäco gäne otni, ingle cane ten kau bine bii jeletnemine căme kaakesea wawename. Cane page ädenine teeme kokre apicetnärame! ²⁰Cuta nuuja te mene jityepige egä, ‘Owecu, cane äblicäco gäne otni, ingle cane coga ne bii bocatine.’ ²¹Yoo, pui kaakesea biname te tacne-nutige, iyeta pui mene teeme babo biname ne jejige. Puma cita ca pui mete yageyame te claabe me äbitige, teeme kaakesea biname ne piba jejige egä, ‘Maane wata ädi ai babo cewe iyeta gaabe cabu ta, siige puma cita ca biname bine sewademepi aimopo: owecumete biname piyepu tääpe niiya biname, ernge niiya biname, irecu määsumäsu biname iyeta sewademepi.’ ²²Matikolä padare ingwe ca pui kaakesea biname te tacnenutige, jejige egä, ‘Babo biname, cine määme singi ne bii jewenisi, yepä puupu cuta pisi nyene.’ ²³Soriyomu yageyame te piba teebine jejige egä, ‘Maane cewe cabu ca asati iyeta gaabe cabu ta, biname bine jejemepi cewe äbäcname, siige căme mete te piba tapanenige. ²⁴Cane meebine naajenine egä pui niinäce ala asogläcneji biname bime cabu ca, nuuja te lica căme deedei pa läbitepi!’ ”

Yeesu me Ätrunga Binamewale Mijji Teebine Niinäce Gaabe me Acita

(Matayo 10:37-38)

²⁵Bucurage biname cina Yeesu cama otninisi. Tabe teeme bau me atatröngtige, jejemige egä, ²⁶“Biname te liba căme bau otni, tabe mijji teeme mage babe, coga bägrä, nanigane, cuta piyepu teemämu, iyeta

ingwe me acrana, tabe liba singi căme biname me äbitame. ²⁷Tabe miiji teeme nuuja singi bine abmalame. Yoo, cane baarge uli cabu budre lipu pagege päpäna, tabe cuta miiji amacetrnäjäneji lenaja mäpu cămiji pi päpäname. Lui te singi lica cebine pepu pana ingwe äcwime, tabe äblicăco căme abiberăja băgră me lenajame. ²⁸Yoo, niinăce căngena ngene jotwanani weeme yepă te, liba singi gyene căme abiberăja băgră me äbitame. Pui lui epu pana gyene biname liiyepu, lui te singi cabu me lecarage mete ne rarangame. Tabe niinăce ladnatuge, rarekaake poto cidi me mage ngene jwaatwananuge liba teeme rarekaake ibibi gyene pui mete ne ämlitame. ²⁹Tabe umle ge egă teeme rarekaake liba ibibi lica ge, tabe miiji mete kaake ne abmala. Piba iyeta biname lui cina päpäna, teepi teebine ngange pa yăăcwăcnepesi egă, ³⁰'Ai biname te mete ne gije jebacitige rara-ngame, yepă tabe ibibi lica gyene ämlitame!' ³¹Yoo, pepu pana gyene gawe mope biname te liba singi cubu iicaname nuuja gawe mope biname cama. Tabe niinăce ladnatuge, mage ngene jwaatwananuge egă teeme ten tausen cubu biname liba ibibi gemi cubu iicaname nuuja twenti tausen cubu biname cama lui cina saaclenuge. ³²Tabe liba ngene jwaatwananuge egă, 'Cine äblicăco gemi!' piba mename biname bine pa jăătyepemepi pui nuuja mope biname bau me, tabe liba cudecewe gyene, teebine ätemlame egă, 'Mine miiji conocăco ngene atwanena pa jăăpănago, piba poode ne wawename.' ³³Yoo, pepu pana gyene weeme tăăpume. Weene miiji căngena ngene atwanena niinăce gaabe me egă weene năă toraca singi gemi iyeta abmalame căme tăăpume? Weene liba singi lica gemi, weene piba äblicăco căme abiberăja băgră me lenajame."

Ätrunga Biname te Liba Gege căco me Lăbituge

(*Matayo 5:13; Mareko 9:50*)

³⁴"Yoo, ätrunga biname bime miijirage kaakesea pisi nyene ai gawecewe cabu, cuta caapereniye tăăpume miiji kaakesea pisi nyene, yepă teeme mite te liba lapiruge, siige ingwe ca äblicăco caapereniye ne wawena mite me. ³⁵Piba mite căco teeme nuuja kaakesea lica birige, cuta gawe tăăpume teeme kaakesea lica. Biname cina papa yaajarusi. Weeme liba tablame piti nemi ätecijame, itecijinege umle äbitame."

Ngene ca Agli Mene Apesareji Maamoi poto cidi me

(*Matayo 18:12-14*)

15 ¹Nuuja padare bucurage tăks rarekaake uutecrena biname piyepu nuuja conocono mule biname cina abasecretnege Yeesu me mene ätecijame. ²Piba Parisea sigu biname piyepu cotre abiberăja biname cina mudru mene jicemisi egă, "Ai biname te babo singi gyene conocono biname cama lenajame cuta piyepu deedei äbitame ten cama!" ³Peei name pi Yeesu ai ngene ca agli mene teebibine jejemige egă,

4 “Weeme yepä me hanred maamoi liba piti nemi, piiyepu yepä maamoi te liba lapesaruge, tabe ngena jaawenuge? Tabe teeme nuuja naintinain maamoi bine yaabmalemuge baace cewe cabu, piba waatnetnäjuge pui yepä ne ärngime ngälu päpäname. 5 Liba jääpänuge, baborage gege cama saatecwantuge teeme palace cabu, 6 saacanuge cewe me. Piba teeme binamewale bine ala tasogle-cmuge, teebibine jaajemuge egä, ‘Agesa căme maamoi lui te tapesarumi, siige bii jepänine teebine. Mine gege pa läbitipago.’ 7 Yoo, yepä pana mule pisi nyene cabucewe je luma gege baborage birige yepä taatu conocono mule biname täöpume, lui teeme niiya mule cabu ca latatrongtuge. Cane weebibine jijenininine egä peei gege baborage birige nuuja gege cabu ca naintinain conocăco biname täöpume, lui bime singi lica gyene atatrongărame.”

Ngene ca Agli Mene Apesareji Rarekaake poto cidi me

8 “Yoo, magebi me liba ten silba rarekaake piti nemi, siige yepä ne liba pa yaapesarepi, tabe ngena jaawenuge? Tabe lampa ne jaabotuge, mete ne yaapretnäjuge, iyeta poto ta căngena jăărnguge, ngälu siige jääpänuge. 9 Liba jääpänuge, teeme binamewale bine gege cama ala taasoglecmuge, jaajemuge egä, ‘Agesa căme rarekaake lui ne sepesarumene, bii jepänine!’ 10 Yoo pepu pana, cane weebibine jijenininine egä cabucewe je Acejiyame me mename seemo babo gege me läbitusi, yepä conocono mule biname te liba niiya mule cabu ca latatrongtuge.”

Ngene ca Agli Mene Apesareji Imăbăgră poto cidi me

11 Yeesu cuta ai mene jejemige: “Yepä, biname teeme neeneni imăbăgră puga ge. 12 Iganeyame te babe ne jejige egä, ‘Căme babe, măăme lui gwidape bine jebelanemi, căme poto năcări!’ Puma cita ca teeme babe te gwidape jebelanemige teeme neeneni băgră täöpume. 13 Nesae bimu ingwe ca, igane te teeme gwidape tomi iyeta aletna täöpume ewademige, pui rarekaake cama piba abyemărige otnime cudecewe gawe cabu me. Tabe cudecewe me ädige, puma teeme rarekaake iyeta papapapa jimlemige. 14 Liba teeme rarekaake bine epiremige, mage gane padare te pui gawe cabu me tatyaramtuge. Tabe gwidape căco enajige, 15 peei name pi kaakesea jepänige yepä pui gawe biname bau ca. Tabe teebine blome bime lenaja puupu me jityepige, blome bine ire atwime. 16 Loolomecewe name pi tabe singi blome bime deedei ärwăjame; yepä, nuuja biname te teebine lica nuuja gwidape yăăcăruge. 17 Piba taatu teeme ngene atwanena te tatyaramtuge, tabe jiicige egä, ‘Iyeta căme babe me kaakesea băgră bime deedei bucurage gemi, yepä cane budre mameta găne deedei căco! 18 Cane abyemărenine, căme babe bau ädenine, teebine pa jaajepene egä, ‘Căme babe, cane conocono mule itu tewenumene Acejiyame täöpume piiyepu măăme täöpume. 19 Cane äblicăco găne

määme bägrä me cuta äbita, yepä määme kaakesea bägrä me cebine naweni.' ²⁰Yoo, tabe piba abujängtige babe bau me acnenutame.

Cudecewe ca teeme babe te teebine gaabe cabu tepänige. Tabe baborage owecu äbitige, teeme bägrä bau me uuwamige, teebine jejecletnäjige, lakace cabu jetechnige. ²¹Puma cita ca bägrä te babe ne jejige egä, 'Cäme babe, cane conocono mule itu tewenumene Acejiyame täöpume piyepu määme täöpume. Cane äblicäco gäne määme bägrä me cuta äbita.' ²²Yepä, babe te kaakesea bägrä bine ala tesoglecmige, jejemige egä, 'Wata, kirece miijirage cäbletääpe secaneye teeme asigrame. Oplacmeläja pana gwidape teeme ime kukluta cabu esigreye, cuta piyepu ernge gwidape esigreye. ²³Piba mime ngeerangera kau plongo ne secaneye aglime. Mine soriyomu ne gege name pi pa jaawenesi! ²⁴Ingle ai bägrä te budre pana itu läbitepi, yepä page ireclota gyene. Tabe mime bau ca lapesarepi, yepä page bii jepänisi.' Siige, teepi soriyomu jewenisi.

²⁵Pui padare cabu naane te calwacupi cabu jage. Tabe liba tacnenutige, mete mameta liba tatyaramtige, siige giire uupera itecijige puma. ²⁶Tabe puma cita ca yepä kaakesea bägrä ne ala tesoglicige, itemlige egä, 'Teepi ngena ne jewenisi?' ²⁷Pui kaakesea bägrä te jejige egä, 'Määme igane te tatyaramtige page. Määme babe te nijinige ngeerangera kau plongo ne aglime, ingle teeme bägrä cängengarage bii tacnenutige.' ²⁸Siige, naane te claabe me äbitige, lica mete cabu me abacitige. Piba babe te tasatige, teebine jejige abacitame. ²⁹Naane te babe ne jejige egä, 'Maane näätəcijige! Iyeta kämäge gaabegabe cane baborage kaakesea määme täöpume jaawenune, iyeta määme singi cabu waatnune. Maane cäme täöpume ngena ituge wawena? Maane cebine gouti plongo licarage itu näcärepete cane soriyomu ne cäme ceegecege cama wawename! ³⁰Yepä, määme ai bägrä lui te määme gwidape bine papa itu yaapeseräjemepi eroero magebi cama, teeme rarekaake liba apirininisi, piba tacnenutige. Siige, maane ngeerangera kau plongo ne cuta teeme täöpume eglite!' ³¹Babe te jejige egä, 'Cäme bägrä, maane cane cama naanajenige, iyeta cäme gwidape lui määme nemi. ³²Yepä, mine miiji gemi ai soriyomu wawena gege äbitame, ingle määme igane te budre pana itu läbitepi, yepä page ireclota gyene. Tabe mime bau ca lämlitepi, page bii tacnenutige.' "

Ngene ca Agli Mene Angletnejayame Ire Atwi Biname poto cidu me

16 ¹Yeesu teeme abiberäja bägrä bine ai ngene ca agli mene jejemige egä, "Yepä dogwe biname me kaakesea bägrä puga ge teeme gwidape bine ire atwime. Tabe mene itecijige egä peei ire atwi kaakesea bägrä te teeme gwidape bine papa yaajaremuge. ²Tabe pui kaakesea bägrä ne tesoglicige, jejige egä, 'Cane ngena ne nätecijumlahi egä maane cäme gwidape bine papa me tewenemumete. Iyeta määme peba bine

rarekaake piyepu gwidape poto cidi me emacetnäjemi căme ire me, ingwe cane singi lica gäne maane căme gwidape bine ingwe ca ire atwime.’

³Pui kaakesea biname teemămu jejige egă, ‘Căme babo biname te cebine pa năyebtingtepi; cane ngena pa jaawenene? Căme kokre ibibi lica gyene kaakesea wawename căsu bine äplegecame, piyepu cane ajiri gäne papa ätineräjame. ⁴Yoo, cane umle gäne ngena ne wawename! Cane liba ai ne cängena jewenenine, cebine liba năyebtingtepi căme ire atwi kaakesea cabu ca, piba căme piti nemi binamewale cebine teeme mete cabu me nacananusi.’ ⁵Puma cita ca tabe iyeta biname bine tesoglecmige lui bime ngii piti nemi teeme peba cabu gwidape coo rarekaake awecna poto cidi me. Tabe niinäceyame ne itemlige egă, ‘Maane lija gwidape bine ituge waadena, yepă daremu camu gäte ceera?’ ⁶Biname te jejige egă, ‘Yepă hanred dram olibi migi cama itu yaawademepene.’ Pui ire atwi biname te piba teebine jejige egă, ‘Yoo, agesa peba pui acnema cama. Maane adnati wata yoogäri fifti taatu peei hanred me puupu cabu.’ ⁷Pui ire atwi biname te cuta nuuja ne itemlige egă, ‘Maane cuta lija gwidape bine ituge waadena, yepă daremu camu gäte ceera?’ Pui biname te jejige egă, ‘Yepă tausen wiiti kuu baiko.’ Ire atwi biname te jejige, ‘Yoo, peba agesa pui acnema cama, eit hanred yoogäri peei tausen me puupu cabu!’ ⁸Yoo, ingwe ca pui dogwe biname te teeme conocono kaakesea băgră poto cidi me jiicige egă, ‘Mage umle gyene pui conocono biname te!’ Siige, peei conocono biname me mule cabu ca mine opo ewatneye egă ai gawecewe biname cina umle ge lipu nuuja teeme pana biname bine binamewale me wawename, yepă biname lui cina Acejiyame me apaclyera cabu yaacrajuge, nuuja taje teepi umle lica gemi nuuja biname bine teeme binamewale me wawena.”

⁹Yeesu cuta jejemige egă, “Cane peei name pi weebibine jijenininine egă nuuja biname bine itityeräjemeye ai gawecewe me gwidape piyepu rarekaake ca, teebibine binamewale me wawena weeme conocăco mule ca. Piba ai gawecewe iyeta teeme gwidape cama liba cirege apira, weeme puupu pisi nyene cabucewe je lenajame iyeteta ngălu căco. ¹⁰Yoo, biname lui te matimati gwidape cängena ire jaatwemuge, tabe cuta modamoda gwidape cängena ire jaatwemuge; cuta piyepu biname lui te angletneja umle ge matimati gwidape poto cidi me, tabe cuta angletneja umle ge modamoda gwidape poto cidi me. ¹¹Peei name pi biname lui te ai gawecewe me gwidape bine cängenarage conocăco lica ire jaatwemuge, tabe cuta lipu Acejiyame me toraca gwidape bine cängenarage ire atwema. ¹²Cuta piyepu biname te liba nuuja biname me gwidape bine cängena lica ire jaatwemuge, nuuja te lica teebine teemerage gwidape pa yăăcärepi.

¹³Yoo, kaakesea biname te äblicăco neeneni babo biname tăăpume kaakesea wawena yepă padare cabu. Tabe yepă ne jăăgyuge; nuuja

tääpume singi läbituge. Tabe yepä ne opo gaabe me yaacituge, nuuja ne kaake ca säacelyäruge. Weene äblicäco neeneni bine acenena: Acejiyame piiyepu rarekaake.”

Yeesu Poto Umle Mene Jiicemige

(Matayo 11:12-13; 5:31-32; Mareko 10:11-12)

¹⁴Parisea sigu biname cina Yeesu me mene itecijemige, siige teebine ngange ecwänisi, ingle teepi baborage singi rarekaake tääpume. ¹⁵Yeesu teebibine jejemige egä, “Weene peete nemi lui babo singi gemi biname cina weebibine päpäname egä, ‘conocäco biname,’ yepä Acejiyame umle gyene weeme ngenecu lipu gemi. Weene awepyeräja ne biname bau ca jääpänuye sinäme miiji mule name pi, yepä Acejiyame pui mule ne jäägyuge.

¹⁶Moose lui Cotre Mene itu soogäremuji, piiyepu mename biname cina lui mene ituge oogära, peei mene cina weebibine ituge waadena ngälu Yoane niye ca äciseja biname te tatyaramtige. Teeme padare cabu ca Miiji Mene jejananemisi egä Acejiyame te biname bine yaawademuge, siige iyeta biname cina kokre me äbitenininisi teeme waadena mule cabu me äbäcname. ¹⁷Yepä, Cotre Mene me kaakesea cuta pisi nyene page, lica ituge äyebtingta; iyeta matimati cotre piti nemi page. Yoo, gawecewe piiyepu cabucewe teeme lenaja lipu lecarage, Acejiyame me Cotre Mene me lenaja pepu lecarage gyene.

¹⁸Page cuta pisi nyene cotre egä biname lui te coga ne jwäägyuge, piba nuuja coga ne waacatuge, tabe sargi ero mule ne jaawenuge; cuta pepu gyene biname lui te pui ägyeji magebi ne waacatuge, tabe cuta sargi ero mule ne jaawenuge.”

Ngene ca Agli Mene Yepä Dogwe Biname piiyepu Lajaro poto cidi me

¹⁹“Puga ge yepä dogwe biname lui te mararage ududi piiyepu bulubulu cäbletääpe bine lasigreräjuge. Tabe iyeta teeme singi gwidape iyeta bimu gaabegabe yaawadanemuge. ²⁰Cuta puga ge yepä owecumete biname, teeme ngii Lajaro, droobodrobo tääpe cama ge. Biname cina teebine yaacanusu pui dogwe biname me mete grana gome, ²¹ingle tabe singi deedei pacupacu ärwäja, lui cina dogwe biname me dade cabu ca saatrametnemuge. Yoo, drego cina waatninusi teeme gome teeme tääpe droobo aclotejame. ²²Siige, pui owecumete biname te budre äbitige. Acejiyame me mename seemo cina piba teeme seemo ne ecanisi cabucewe me Abrahamo gome me. Pui dogwe biname te cuta budre äbitige, siige gape cabu ecitisi. ²³Tabe muye puupu cabu yaanajuge baborage pita cama. Puma cita ca tabe ire cabu me acitige, Abrahamo ne jepänige cudecewe ca, piiyepu Lajaro teeme gome puga ge. ²⁴Tabe babo tage ca jejige egä, ‘Cäme Babe Abrahamo! Cebine owecu naweni!

Lajaro ne tityepi teeme ime kukluta niye cabu iiglenutame căme wătă ne găbu wawename, ingle cane babo pita găne ai muye puupu cabu!’
²⁵Yepă, Abrahamo jejige egă, ‘Căme băgră, maane ngene jepecni măame gawecewe ireclota padare poto cidi me. Maane miijimiji gwidape cama naanajuge, yepă Lajaro me ireclota puga niyarage ge. Page teeme lenaja miijirage gyene, yepă maane niya cabu naanajenige. ²⁶Cuta piyepu, pisi nyene mime cole je baborage căsu, biname te peei name pi ama cita ca äblicăco peeyeme otni, cuta peema cita ca biname cuta piyepu äblicăco aimopo otni.’
²⁷Piba pui dogwe biname te cuta jejige egă, ‘Yoo, căme babe, cane naajenine, owecu, Lajaro ne gawecewe cabu me jityepi căme babe me mete me. ²⁸Căme faib iganewale puma piti nemi. Lajaro ne jityepi teebibine umle mene jajime, teepi piba lica ai muye puupu cabu me otni.’
²⁹Abrahamo jejige egă, ‘Oogărăneji Mene piti nemi măame iganewale tăapume, Moose piyepu sasa mename biname cina lui mene ituge oogăra. Măame iganewale miiji gemi teeme peei mene ätecija.’
³⁰Yepă, tabe jejige egă, ‘Căme babe Abrahamo, peei mene taatu ibibi lica gyene, yepă biname te liba budre cabu ca teeme bau acnenutame, teepi piba teeme niya mule cabu ca pa latatrongăripesi.’
³¹Yepă, Abrahamo jejige egă, ‘Teepi liba singi lica Moose piyepu mename biname bime oogărăneji mene ätecijame, teepi cuta piyepu biname ne lica ätecija tabe liba budre cabu ca acnenuta teebibine mene jajime.’”

Gone Biname ne Acana Niya Mule cabu me

(Matayo 18:6-7; Mareko 9:42)

17 ¹Yeesu teeme abiberăja băgră bine jejemige egă, “Yoo, maramara gwidape cina saacluge lui biname bine jaawenemusi niya mule wawenecame, yepă babo niyarage gyene biname tăapume lui te pui gwidape bine saawademuge. ²Pepu biname măpu kula ne liba teeme singicace cabu jaaglotusi, siige malu cabu yaajarusi budre me, peei măpu lui plowa birige pui măpu cabu ca tabe lui ne cirege păpăna liba ai matimati băgră yepă ne niya mule cabu yaacanuge. ³Peei name pi cängena inajininuge!”

Weeme Binamewale bime Niya Mule poto cidi me

(Matayo 18:21-22)

“Yoo, măame biname te liba niya mule jaawenuge, maane teebine umle mene jaajute. Tabe liba tatatrongtuge pui niya cabu ca, maane miiji teeme niya mule äyebtingta măame ngene atwanena cabu ca. ⁴Yoo, tabe liba meebine niya naawenanuge cuta seben găăbu yepă bimu cabu, cuta seben găăbu măame bau me liba lacnenutanuge, naajanauge egă, ‘Căme ngenecu te batatrongtuge,’ piba maane miiji iyeta teeme niya äyebtingta măame ngene atwanena cabu ca.”

Mene Kokre Ätrunga poto cidi me

⁵Puma cita ca pui twelb ätyepäneji biname cina Yageyame Yeesu ne jejisi egä, “Cime ätrunga babo me jeweni!”

⁶Tabe Yageyame te jejemige egä, “Weeme ätrunga liba epu pana baborage gyene ai matikolä mastad kuu gije liiyepu, weene piba ibibi gemi ai uli ne jaji egä, ‘Määmamu ai gawe cabu ca äpäcuti iyeta braju cama, piba malu cabu acni määmamu!’ Siige, ai uli te weeme mene piba pa jaawenepi.”

Kaakesea Bägrä bime Mule poto cidi me

⁷“Weeme yepä me kaakesea bägrä liba pisi nyene, teebine liba jäätyepuge calwa wawename, coo nuuja taje maamoi ire atwime, tabe liba kaakesea cabu ca mete me tiinuge, teeme babo biname te lica teebine piba jaajuge egä, ‘Määme deedei aghesa.’ ⁸Yepä, tabe teebine jaajuge egä, ‘Cäme deedei nawenemi, piba määmamu amacetnäji cäme deedei piyepu niye ceerame. Peei ingwe ca, maane määme deedei äbiti piyepu niye nani.’ ⁹Nää, pui babo biname teeme kaakesea bägrä ne eso pa jaajepi liba teeme mene cängena jaawenemuge? Eewe, pama lica! ¹⁰Weene pepu pana kaakesea bägrä gemi. Weene liba iyeta Acejiyame me singi kaakesea cängena ituge wawena, piba gone singi awepyeräja teeme bau ca päpäname, yepä apu jiicuye egä, ‘Cine kaakesea bägrä gemi; cine cime kaakesea taatu bine jaawenemusi.’”

Yeesu Ten Tääpe Niiyaniya Biname bine Miiji me Jewenemige

¹¹Yeesu liba Yerusalema me ädige, tabe Galilaya piyepu Samariya gawe teeme ngälugaabe cabu ädige. ¹²Tabe liba yepä cewe me atyaramtige, ten biname bine opopa jewenemige lui cina niyarage tääpe pita, lepera pita, cama ge. Teepi cudecewe ca imyemutenige, ¹³puma cita ca babo tage ca jejisi egä, “Yeesu, Babo Biname, cibibine owecu niwenini!”

¹⁴Yeesu teebibine jepänemige, jejemige egä, “Naaclege modamoda iiwäreja biname bime bau me teepi weeme tääpe awatnejame egä miiji.”

Siige, gaabe cabu teepi liba eclige, teeme tääpe iyeta miiji me äbitininisi. ¹⁵Teeme yepä te liba jepänige egä teeme tääpe miiji ge, piba tacnenutige Yeesu bau me, Acejiyame ne babo tage ca ewepyeräjige. ¹⁶Tabe teemämu gawe cabu ajarige Yeesu me ernge gome, teebine baborage eso ecäriige. Pui biname lica Israela biname, yepä Samariya gawe biname ge. ¹⁷Yeesu biname bine itemlemige egä, “Cane ten biname bine miiji me jewenemine, cije nain cina lete nemi? ¹⁸Nää, nuuja biname te lica tacnige Acejiyame ne awepyeräjame, yepä ai catecewe biname taatu?” ¹⁹Siige, Yeesu teebine jejige egä, “Abujängti, ädi määme gaabe cabu. Määme ätrunga te meebine miiji me bii naawenige.”

Acejyame me Biname bine Waadena Padare te Lipulipu Tatyaramtige
(*Matayo 24:23-28, 37-41*)

²⁰Yoo, poto Parisea sigu biname cina Yeesu ne itemlisi egä Acejiyame me biname bine waadena padare te liba pa tatyaramtepi? Tabe jejemige egä, “Yoo, biname cina äblicäco Acejiyame me biname bine waadena padare ne irecu ca päpäna egä tatyaramtenige. ²¹Biname cina äblicäco apu iicana egä, ‘Ire, age sena!’, coo ‘Peese nyene!’, ingle Acejiyame te weebibine iwadininige weeme ngenecu cabu.”

²²Taba teeme abiberäja bägrä bine jejemige egä, “Padare te pa tädepi weene piba babo singi cane cama lenajame yepä bimu taatu, yepä cane lui te Acejiyame bau ca tädujine, biname me äbitujine, cane ama lica pagege pui bimu cabu. ²³Biname cina piba weebibine pa jijipesi egä, ‘Taba peese,’ coo ‘Taba age sena,’ yepä teeme ingwe ca gone naacluge cebine ärngime, ²⁴ingle cäme acnenuta te liba cire tatyaramtepi, weene piba cängena umle cire äbitipeye. Yoo, pamlepamle te dume cabu lipu tuungepmeläjuge, iyeta poto yaapaclyeräjuge, cane lui te Acejiyame bau ca tädujine, biname me äbitujine, cäme acnenuta te cuta pepu pana cire läbitepi. ²⁵Yepä, peei te cäro camuge äbita; cane miiji niinäce babo mäpurage padare ne päpäna, piyepu ai padare me biname cina cebine pa nägyepesi. ²⁶Yoo, ujarage Nooa me padare cabu lipu itu äbituji, pepu pana cäme acnenuta padare cabu cirege äbita. ²⁷Pui padare iyeta biname cina deedei täbitenäjumesi, niye senäjenäjemumesi, piyepu biname cina tawadrecanimumesi, ngälu pui bimu cabu Nooa liba baborage buto cabu me acenutuji. Siige, babo igi te piba täduji iyeta biname bine eglecimuji. ²⁸Yoo, Loota me padare cabu lipu itu äbituji, cuta pepu pana cäme acnenuta padare cabu cirege äbita. Iyeta biname cina deedei täbitenäjumesi, niye senäjenäjemumesi, gwidape teletne-mäjemumesi, gije sitememäjumesi, piyepu mete bine serangemäjumesi, ²⁹ngälu pui bimu Loota te Sodoma cewe ne liba sebmaluji. Piba muye wiiryere piyepu matimati nuunurage kula cina cabucewe ca sitrametnemuji, siige iyeta biname bine eglecimujisi. ³⁰Yoo, biname cina pepu pana mule cire jaawenemepesi cäme acnenuta bimu cabu, teepi liba iyeteta umle cire läbitipesi egä cane Acejiyame bau ca gäne.

³¹Pui bimu cabu, lui biname te mete toro cabu, lui puupu cabu yaanajuge, taba miiji lica mete me abacita teeme gwidape äsecerame, cuta piyepu biname lui te calwacupi cabu gyene, taba miiji lica cewe me acenutame. ³²Loota me coga poto cidi me ngene jotwananineye, taba lipu teeme ingwe gaabe me ire acituji. Yoo, pui bimu cabu gone pepu pana äbita! ³³Lui biname te singi teeme ai gawecewe ireclota ne teemämu ire atwime, ingle taba wälu ge teeme ireclota ne apeserame, taba toraca ireclota ne cire yaapesarepi; yepä, lui biname te teeme

ireclota ne căme t  pume yaapesaruge, tabe toraca ireclota ne cire j  p  nepi. ³⁴Yoo, cane weebibine jijininine eg   c  me acnenuta padare cabu, ciye padare liba, neeneni biname cina piba yep   puupu cabu ute wagr  si: yep   ne cire yaacatepesi, nuuja ne cire yaabmalepesi. ³⁵Bimu padare liba, neeneni magebi cina wiiti kuu bine kula ca cire j  mulecemep  si, yep   ne cire waacatepesi, nuuja ne cire waabmalepesi. ³⁶Neeneni rooriye cina babo calwacupi cabu kaakesea cire jaawenemep  si: yep   ne cire yaacatepesi, nuuja ne cire yaabmalepesi.”

³⁷Siige, abiber  ja b  gr   cina piba teebine itemlisi eg  , “Yageyame peei te luma cire l  bitepi?”

Yeesu teebibine jejemige eg  , “Budrekaake luma, s  nd  yame cina piiyeme labasecretnuge. Pepu pana pui padare te liba cire tatyaramtepi, weene piba umle cire   bitipeye.”

Ngene ca Agli Mene Cuubla piiyepu Ablaweja Biname poto cidi me

18 ¹Puma cita ca Yeesu teeme abiber  ja b  gr   bine jejemige ai ngene ca agli mene umle ceerame eg   teepi durau gone   bita Acejiyame ne awejename. ²Tabe apu jiicige eg  , “Yep   cewe cabu puga ge ablaweja biname lui te nuuja singi lica ge Acejiyame t  pume, cuta piiyepu nuuja singi lica ge biname bime t  pume. ³Cuta puga ge cuubla, lui te ablaweja biname bau me j  je waatnuge jajanename eg  , ‘Cebine n  tity  ri c  me cubuyame cabu ca uutrutame.’ ⁴Siige, leca padare cabu pui ablaweja biname te singi lica teebine   tityerame, yep   ingwe ca tabe teem  mu jiicige eg  , ‘Cane nuuja singi lica g  ne biname bime t  pume, coo piiyepu Acejiyame t  pume, ⁵yep   ai magebi te cebine mage tii nawenenige, peei name pi cane teebine pa w   tity  repene. Cane liba lica utity  renine, tabe j  je pa twacnepi aima, ng  lu siige gloose te cebine pa noomlepi.’ ”

⁶Siige, Yageyame piba jejemige eg  , “Yoo, weene pui conocono ablaweja biname me mene jitecijeye. Weene lipu ngene jotwa-naniniye? ⁷Pui conocono biname te liba cuubla ne utity  rige teeme tii name pi, Acejiyame lui conoc  co gyene, tabe piba teemerage binamewale bine pa y   tity  remepi lui cina teebine ciye bimu cama yaawejanusu? N   , tabe weebibine wata lica pa itity  ripi? ⁸Cane weebibine jijenininine eg   tabe wata pa itity  ripi conoc  co p  p  name. Yep  , cane lui te Acejiyame bau ca t  dujine, biname me   bitujine, cane liba cire tacnenutepene, n    cane biname bine   trunga cama cire j  p  nemepene, coo lica?”

Parisea Sigu Biname piiyepu T  ks Rarekaake Uutcrena Biname

⁹Yeesu cuta ngene ca agli mene biname bine jejemige lui cina apu jaangemuge eg   teepi conoc  co biname gemi, cuta peei name pi iyeta nuuja biname bine gawe me yaapremalemusi. ¹⁰Tabe apu jiicige eg  ,

“Neeneni biname cina iiwäreja mete me aacluji irecu ätutumame. Yepä lui Parisea sigu biname ge, cuta nuuja lui täks rarekaake uutecrena biname ge. ¹¹Parisea sigu biname te jeclajutige, teeme poto cidi me irecu ätutumige egä, ‘Acejiyame, cane meebine eso näcärenine egä cane lica nuuja biname bime pana gäne, lui cina biname bime gwidape juutecranemusi, nuuja conocono mule jaawenemusi, coo piyepu sargi mule jaawenemusi. Yoo, cane meebine eso näcärenine egä cane lica gäne ai täks rarekaake uutecrena biname pana. ¹²Iyeta wiik ngalebora cane neeneni bimu cama deedei cäco nanajuge; piyepu iyeta cäme ten rarekaake cabu ca cane yepä näcärune, siige.’ ¹³Yepä, pui täks rarekaake uutecrena biname te matikolä cudecewe padare cuta jeclajutige. Tabu cabu me lica ire äbitige, yepä ergo ecirige irecu ätutumame, cuta jejige egä, ‘Acejiyame, cebine owecu nawenepi, ingle cane conocono biname gäne.’ ¹⁴Yoo siige, cane weebibine jijenininine egä pui täks rarekaake uutecrena biname te Acejiyame bau ca kälyä jepänige teeme niyaniya mule cabu ca, siige pui conocäco cama acnenutige mete me, yepä pui nuuja te kälyä ne lica jepänige. Ai ingle naace gyene lui biname te teemämu babo me läbituge, tabu matikolä me pagege äbita, cuta piyepu lui biname te teemämu matikolä pana me läbituge, tabu babo me pagege äbita.”

Yeesu Ime Aacitige Bägrä bime papa cabu me Teeme Miiji täapume
(*Matayo 19:13-15; Mareko 10:13-16*)

¹⁵Poto biname cina teeme matimati bägrä bine Yeesu bau me sewademisi tabu ime teeme papa cabu acitename bägrä bime miiji täapume. Yepä, abiberäja bägrä cina peei mule ne liba jepänisi, teepi piba biname bine jicnecimisi. ¹⁶Yepä, Yeesu te bägrä bine teeme bau me ala tesoglecmige, cuta abiberäja bägrä bine jejemige egä, “Bägrä cina saaclege cäme bau me. Gone jiihemuye, ingle lui biname bime ätrunga ai matimati bägrä pana me, Acejiyame teebibine yaawademuge. ¹⁷Cane weebibine toraca jijenininine egä lui biname te singi lica gyene Acejiyame me waadena ne matikolä bägrä pana yaacatuge, tabu licarage abacitame.”

Dogwe Biname te Yeesu ne Edäriige
(*Matayo 19:16-30; Mareko 10:17-31*)

¹⁸Yepä Israela babo biname te Yeesu ne itemlige egä, “Miijirage abiberäja biname, cane ngena ne miiji wawena iyeteta ireclota ne päpäname?”

¹⁹Yeesu teebine jejige egä, “Maane ngenome cebine nainite miijirage ca? Acejiyame taatu miijirage gyene, nuuja cina miijirage lica gemi. ²⁰Maane cotre mene umle gäte egä: ‘Sargi mule gone; gone biname ne budre me agli; gone gwidape ero; walya aitneja gone; mage babe bine miiji opo gaabe me acita.’ ”

²¹ Siige, pui biname te jejige egä, “Cane bägrä cabu ca iyeta peei cotre bine itu sicwetnanemumene.”

²² Siige, Yeesu liba teeme mene itecijige, teebine piba jejige egä, “Yoo, mäame yepä gwidape pisi nyene wawename. Mäame gwidape iyeta ewademepi aletna täöpume, pui rarekaake owecumete biname bine ecäranemepi, maane peema cita ca miijimiji gwidape bine cirege päpäna cabucewe je. Piba tädepi cane cama otnime.” ²³ Yepä, peei biname te liba Yeesu me mene itecijige, tabe babo ngenecu mäpu me äbitige, ingle tabe babo dogwe biname ge. Tabe singi lica ge teeme gwidape bine abmaläcema Yeesu cama otnime.

²⁴ Yeesu jepänige egä tabe babo ngenecu mäpu ge, piba jiicige egä, “Mage mäpu gyene dogwe biname cina Acejiyame me waadena cabu äbäcname! ²⁵ Baborage gwidape kamela cibi pana, tabe äblicäco matikolä gaabe epu pana nilo bora me abacita, siige asata, yepä mäpurage gyene cuta peei cabu ca dogwe biname te Acejiyame me waadena cabu abacitame.”

²⁶ Biname lui cina peei mene itecijemige, teepi piba Yeesu ne itemlisi egä, “Piba laati te miiji gyene teeme niya cabu ca asata iyeteta ireclota ne päpäname?”

²⁷ Yeesu jejemige egä, “Biname cina äblicäco teemämu peei ne wawena, yepä Acejiyame te miiji gyene iyeta gwidape bine wawenecame.”

²⁸ Peteru piba jejige egä, “Cije cine lipu gemi? Cine iyeta ituge abmala maane cama otnime.”

²⁹ Yeesu teebibine jejemige egä, “Yoo, cane toraca mene jijenininine egä lui biname te cewe ne saabmaluge piiyepu coga, bägrä, mage, babe, naane, iganewale saabmaläcemuge Acejiyame me biname bine waadena name pi, ³⁰ pui biname bucurage cerämu tuwängle pa jääpänemepi ai padare cabu, cuta piiyepu ciige padare cabu iyeteta ireclota ne cire jääpänepi.”

Yeesu Cääri Mene Jiicemige Teeme Budre poto cidi me

(Matayo 20:17-19; Mareko 10:32-34)

³¹ Yeesu teeme twelb abiberäja bägrä bine biname bime sobe cabu ca mara me ewademige, jejemige egä, “Itecijinege, mine Yerusalema cewe me naclenige. Puma iyeta mene sasa mename biname cina lui ituge oogära cäme poto cidi me toraca me pa läbitipesi. Cane lui te Acejiyame bau ca tädujine, biname me äbitujine, ³² cebine nuuja gawe cabu ca biname bime ime cabu pa nacitepesi. Teepi cebine ätutena pana pa nawenepesi, pa näcnecepesi, piiyepu mote ca pa nätywepesi. ³³ Teepi cebine pa nadnanepesi, cuta budre me pa naglepesi, yepä nesae me lui bimu cabu cane pa larpinantepene cääri ireclota me.”

³⁴ Siige, abiberäja bägrä cina cängena lica opo ewatnisi iyeta peei mene bine, ingle teeme aboclomta lui ämlitäneji ge teeme bau ca, peei name pi teeme täöpume pajecu lica ge.

Yeesu Ireku Määsumäsu Biname ne Ireku Asatame Jewenige
(*Matayo 20:29-34; Mareko 10:46-52*)

³⁵ Yeesu liba Yeriko cewe mameta me atyaramtige, gaabe wajwa je yepä irecu määsumäsu biname adnatäneji enajige, gwidape piyepu rarekaake täöpume yäätineräjemuge. ³⁶ Pui biname te liba biname guugla itecijige, itemlemige egä, “Ngena te äbitenige?”

³⁷ Biname cina teebine jejisi egä, “Yeesu Nasareta ceweyame te mime cewe ne isuplingtenige.”

³⁸ Tabe puma cita ca babo tage ca jejige egä, “Yeesu, Daawida me Kaakesaare, cebine owecu nawenepi!”

³⁹ Niinäce gaabe biname cina teebine eblawisi, jejisi bojä agime. Yepä, tabe cuta baborage tage ca jejige egä, “Daawida me Kaakesaare, cebine owecu nawenepi!”

⁴⁰ Yeesu imyemutige, mene jejemige irecu määsumäsu biname ne teeme bau me acaname. Tabe liba teeme mameta me tädige, Yeesu teebine itemlige egä, ⁴¹ “Maane ngeno mäte singi cane mäame täöpume wawename?”

Tabe jejige egä, “Babo Biname, cane singi cääri irecu asatame.”

⁴² Yeesu piba teebine jejige egä, “Irecu aasati! Mäame ätrunga te miiji bii naawenige meebine.”

⁴³ Piba taatu tabe irecu aasatige päpäname. Tabe piba Yeesu ne ingwe icwige, Acejiyame ne eso ecäranige. Siige, biname cina jepänisi, piba iyeta Acejiyame ne ewepeeräjisi.

Yeesu Sakaiyo ne Edärige

19 ¹ Yeesu peema cita ca Yeriko cewe me abacitige, piyepu gaabe ta isuplingtenige. ² Cewe cabu puga ge täks rarekaake uutecrena babo biname, ngii Sakaiyo, tabe lui mage dogwe biname ge. ³ Yoo, Sakaiyo baborage singi Yeesu ne irecu ca päpäname, yepä äblicäco ge, biname tomi name pi, ingle tabe tuube biname ge, piyepu pui niinäce gaabe biname cina teebine jilyengisi. ⁴ Tabe peei name pi niinäce gaabe me uuwamige, sukumuro piigi uli ne jegelige Yeesu ne puma cita ca päpäname, tabe peei gaabe cabu liba tädige. ⁵ Yeesu liba teeme mameta me atyaramtige, cabu me ire acitige, jepänige, piba jejige egä, “Sakaiyo, wata täini! cane mäame mete cabu page nanajenige.”

⁶ Siige, Sakaiyo wata täinige, babo gege cama teebine teeme mete me ecanige. ⁷ Iyeta biname liba peei ne jepänisi, Yeesu ne jiiectnisi egä, “Ai biname te singi conocono biname ne ädärame. Tabe teeme mete cabu me cuta abacitenige!”

⁸ Mete je Sakaiyo abujängtige, Yageyame ne jejige egä, “Babo biname, cebine näteciji. Cane cebo iyeta cäme gwidape cabu ca pa yääcäremepene

owecumete biname bine, cuta piiyepu cane liba nuuja biname bime rarekaake angletneja mule ca itu yaawadanemepene, cane fooa rarekaake bine pa yaawecnepene tuwängle me iyeta yepäyepä täápume.”

⁹Piba Yeesu teebine jejige egä, “Yoo, Acejiyame te ai mete biname bine teeme niia cabu ca page bisecräremige, ingle Sakaiyo lui Abrahamo me kaakesaare lui ituge apesera, yepä page bii tacnenutige teeme ingle cabu me. ¹⁰Yoo, cane lui Acejiyame bau ca ätyepäneji gäne biname me äbitame, cane ai täápume tädujine: apesäreji biname bine ärngemame teeme niia mule cabu ca äsecerame, piba Acejiyame bau me waadename.”

Ngene ca Agli Mene Gol Rarekaake poto cidi me
(*Matayo 25:14-30*)

¹¹Siige, gaabe cabu biname cina Yeesu me mene itecijemige. Tabe mameta ge atyaramta Yerusalema cewe cabu me, piiyepu biname cina apu jengemige egä Acejiyame me biname bine waadena padare mametarage gyene gije abacitame. Tabe singi biname bine umle wawename egä waadena padare te camurage gyene, yepä kaakesea pisi nyene ai awagrija padare cabu wawename. ¹²Taba peei name pi ai ngene ca agli mene teebibine jejemige egä, “Yoo, yepä babo biname te enajuji. Tabe abyemäriige cudecewe gawe me otnime mope biname me ngii puma cita ca päpäname, piba teeme gawe me acnenutame. ¹³Camuge abyemera, tabe ten kaakesea bägrä bine tesoglecemige, teebibine yepäyepä gol rarekaake ecäranemige, jejemige egä, ‘Cane liba biiri, cäme looye cabu je weene kaakesea tewenepeye ai rarekaake babo me wawename.’ ¹⁴Yoo, teeme gawe biname cina teebine mage jimugetnisi, peei name pi poto teeme biname bine teeme ingwe jityepemisi mene cama egä, ‘Cine singi lica ai biname te cime mopeyame täápume lenajame.’

¹⁵Peei mene ngänuge, tabe mopeyame ngii ne jepänige, piba tacnenutige. Teeme atyaramta ingwe ca tabe wata mene jejemige pui kaakesea bägrä bine, lui cina teeme ten gol rarekaake bine itu sewademumesi, teepi teeme bau otnime. Tabe singi teeme bau ca umle äbitame pui niinäce rarekaake ca teepi lija rarekaake bine bii tepänemumesi. ¹⁶Yoo, niinäce kaakesea bägrä te tädige, jejige egä, ‘Babo biname, cane ten gol rarekaake bine cuta tepänemumene pui yepä cabu ca.’ ¹⁷Babo biname teebine jejige egä, ‘Maane miiji tewenumete. Maane miiji kaakesea bägrä gäte! Ai ingle naace gyene maane kaakesea cängena tewenumete matikolä gwidape ire atwime, peei name pi page cane ten cewe bine mäáme ire atwi cabu pa yaacranemepene.’ ¹⁸Piba nuuja pui kaakesea bägrä te tädige, jejige egä, ‘Babo biname, cane faib gol rarekaake bine cuta tepänemumene pui yepä rarekaake ca maane lui itu näcärepete.’ ¹⁹Babo biname pui kaakesea bägrä

ne jejige egä, 'Yoo miiji, cane piba faib cewe bine mäame ire atwi cabu pa yaacranemepene.' ²⁰Piba nuuja pui kaakesea bägrä te tädige, jejige egä, 'Babo biname, aghesa mäame gol rarekaake. Cane cumä täapume cäbletääpe cabu yäamlitune. ²¹Cane wälu ge mäame täapume, pui name pi cäbletääpe pläsu ngalebora simlitumene. Cane umle gäne maane mage kokre babo biname gäte. Maane ime kaakesea lica jaawenemute, yepä maane gwidape yaawadanemute nuuja biname bime kaakesea cabu ca, piyepu maane calwacupi deedei yaawademute maane te luma gije lica ätema.' ²²Babo biname te teebine jejige egä, 'Maane niyarage kaakesea bägrä gäte! Määmerage mene te meebine naaitnäjige! Maane umle gäte egä cane kokre cama babo biname gäne, lui te gwidape yaawadanemune nuuja biname bime kaakesea cabu ca, piyepu calwacupi deedei bine yaawademune cane te luma gije lica yäatemune. ²³Yoo, maane piba ngena name pi cäme rarekaake lica acita rarekaake ire atwi mete cabu? Piba cane cerämu rarekaake cire jääpänejine pui niinäce rarekaake me kaakesea cabu ca.' ²⁴Babo biname te piba teeme gome kaakesea bägrä bine jejemige egä, 'Peei gol rarekaake ne teeme bau ca juutecreye, teebine ecäreye lui te ten gol rarekaake cama gyene.'

²⁵Kaakesea bägrä cina teebine jejisi egä, 'Babo biname, pui biname me ten gol rarekaake piti nemi!' ²⁶Babo biname te jejige egä, 'Cane weebibine jijenininine egä biname lui teeme kaakesea cabu ca kuu piti nemi, teebine cuta gaabe pa yääcärepene cerämu kuu waadename, yepä biname lui me kaakesea kuu cäco gyene, cuta teeme lui matimati gwidape piti nemi, peei bine teeme bau ca pa yääyebblingemepene. ²⁷Yoo, cäme cubuyame poto cidi me, lui cina singi lica cane teeme mope biname täapume lenaja, teebibine aima sewademeye, eglecemeye cäme opo gaabe! "

Yeesu Yerusalema me Abacitige

(*Matayo 21:1-11; Mareko 11:1-11; Yoane 12:12-19*)

²⁸Yeesu peei mene jejemige, piba teeme niinäce gaabe me ädige Yerusalema gaabe cabu. ²⁹Tabe liba mameta atyaramta neeneni matimati cewe cabu me, ngii Betepage piyepu Betaniya, lui puga ge Olibi Uli podo cabu jage, teeme neeneni abiberäja bägrä bine niinäce gaabe me jäätyepige. ³⁰Camuge ätyepa tabe teebibine jaajige egä, "Äte, iclege niinäce gaabe me, lui cewe peese. Weene liba abaciteniye, piba jepäneniye mamye dongki ne ägräräneji gyene, pui papa cabu biname te camu ge adnata. Peei ne tiibirepeye, aima secanepeye. ³¹Biname te liba weebibine itemlenige egä, 'Ngenome jiihireniye?' piba teebine jejepeye egä, 'Yageyame te singi gyene teeme täapume.' "

³²Siige, teepi aalige, iyeta gwidape bine ibibi jepänemäsi Yeesu lipu jaajige. ³³Egä cäro teepi pui mamye dongki ne jiihiräsi, dongki yageyame cina teebibine äätemlisi egä, "Weene dongki ne ngenome me jiihireniye?"

³⁴Teepi piba jejemäsi egä, “Yageyame te singi gyene teeme täápume.”
³⁵Siige, teepi mamye dongki ne Yeesu bau me ecanäsi, teeme cäbletääpe bine papa cabu eretnemäsi, Yeesu ne piba itityäräsi acenutame mamye dongki papa cabu. ³⁶Yeesu liba ädenige, biname cina teeme cäbletääpe bine gaabe cabu eretnemisi teeme otni täápume.

³⁷Taba liba Yerusalema mameta me tatyaramtigi Olibi Uli podo cabu ca, gaabe te luma täinige Yerusalema abacitame, puga teeme bucurage abiberäja bägrä cina gije abacitinisi Acejiyame ne eso ceerame gege cama, piyepu teebine babo tage ca ewepyeräjisi iyeta miijirage ciitaca mule täápume, teepi lui bine ituge päpäna Yeesu bau ca. ³⁸Teepi jicemisi egä, “Acejiyame te cime mope biname miiji naawenege lui te Yageyame me ngii cabu tädenite! Mime poode pisi nyene cabucewe je. Acejiyame lui caburage gyene, jamyacu apaclyera te täduge teeme cabu ca.”

³⁹Piba poto Parisea sigu biname pui tomi cabu ca Yeesu ne jejisi egä, “Abiberäja Biname, mäame bägrä bine jejemi bojä agime!”

⁴⁰Yeesu teebibine jejemige egä, “Cane weebibine jijenininine egä ai biname liba bojä äbitininisi, piba gaabe wajwa lui kula cina ala pa labayipesi!”

Yeesu Ele Engenige Yerusalema Cewe Biname bime täápume

⁴¹Yeesu babo cewe Yerusalema mametarage me ädige, cewe ne liba jepänige, taba owecu cama ele engenige pui cewe biname cina lipu mäpu ne ciige cirege päpäna. ⁴²Taba jicemige egä, “Yerusalema cewe biname, miiji page weene umle cama icrajeji lipu gyene poode ne päpäname, yepä page ämlitäneji gyene weeme päpäna cabu ca! ⁴³Yoo, bimu cina cire saaclepi weeme cubuyame cina piba weebibine cire jiwaclomtipesi; teepi gawe ca caale cire jaawenepesi, iyeta poto ta pepu weeme bau me cire saaclenepi. ⁴⁴Teepi weeme cewe ne pa jiiyagecepesi cuta piyepu iyeta biname bine cewe caale ngalebora lui cina yaacrajuge; licarage yepä raranga kula ne teeme puupu cabu cire yaabmalepesi, inge weene padare ne lica opo ewatneniye Acejiyame liba weeme bau me otni weebibine niiya cabu ca äsecerame.”

Yeesu Ädige Iiwäreja Mete me

(Matayo 21:12-17; Mareko 11:15-19; Yoane 2:13-22)

⁴⁵Yeesu ädige iiwäreja mete caale ngalebora me, puma gije abacitige aletnaletna biname bine äyecrejame, ⁴⁶teebibine jejemige egä, “Acejiyame te jicenige Oogäräneji mene cabu egä, ‘Cäme mete lui irecu ätumuta mete täápume cirege lenaja,’ yepä weene te itu setatrongärumeye epu puupu me eromaame cina luma lämletneräjininusi!”

⁴⁷Yoo, piba iyeta bimu gaabegabe Yeesu biname bine yaabiberäjemuge iiwäreja mete caale bora puutucu je. Modamoda iiwäreja biname, cotre

abiberäja biname, piyepu nuuja mope biname cina singi ge teebine aglime, ⁴⁸yepä teepi padare ne lica jepänisi peei ne wawename, ingle iyeta biname cina baborage singi teeme mene ätecijame.

Ätemla Yeesu me Conocäco poto cidi me Tabu Mule bine Wawenecame
(*Matayo 21:23-27; Mareko 11:27-33*)

20 ¹Nuuja bimu, Yeesu liba puga ge iiwäreja mete caale bora je biname bine ebiberäjemige piyepu Miji Mene jejananemige, piba modamoda iiwäreja biname piyepu cotre abiberäja biname cina nuuja modamoda biname cama teeme bau me seclige, ²jejisi egä, “Cibibine nijini, mäame ngena conocäco pisi nyene ai mule bine wawenecame? Laati bau ca gyene mäame conocäco?”

³Yeesu jejemige egä, “Yoo, cäme ätemla cuta pisi nyene weeme täapume. Cebine najeye, ⁴laati te Yoane ne conocäco yäcärepi tabe biname bine niye ca äcisejame, Acejiyame te coo nää biname bine?”

⁵Siige, teepi teemeteme mene jitranisi egä, “Mine lipu jejenisi? Mine liba jejenisi egä, ‘Yoane me conocäco lui Acejiyame bau ca gyene,’ tabe piba nijenininige egä, ‘Cije weene ngena name pi piba Yoane ne lica jäätungepeye?’ ⁶Yepä, mine liba apu jejenisi egä, ‘Yoane me conocäco lui biname bime cabu ca gyene,’ piba ai biname tomi te mibibine kula ca nibyecrininisi, ingle teepi jitru-ngenisigi egä Yoane lui Acejiyame me mename biname ge.” ⁷Siige, teepi Yeesu ne jejisi egä, “Cine umle lica gemi laati te Yoane ne conocäco yäcärepi biname bine niye ca äcisejame.”

⁸Yeesu teebibine jejemige egä, “Piba cane cuta weebibine lica jijenininine laati te cebine conocäco näcärepi ai mule bine wawenecame.”

Ngene ca Agli Mene Calwacupi Ire Atwi Biname bime poto cidi me
(*Matayo 21:33-46; Mareko 12:1-12*)

⁹Yeesu piba biname bine ai ngene ca agli mene jejemige egä, “Yepä biname te waina gije bine itemige. Tabe kaakesea biname bime ime cabu ecitige ire atwime, kämäge gaabegabe teepi te poto kuu teebine ceeraname. Tabe piba teeme gawe ne sebmaliige leca padare cama.

¹⁰Yoo, padare liba tatyaramtigi waina kuu ngade awacame, tabe pui yageyame te kaakesea bägrä ne jityepige teeme poto kuu bine waadena calwacupi ire atwi biname cabu ca. Yepä, pui calwacupi ire atwi biname cina pui kaakesea bägrä ne etemeläjisi, piba ime taatu jityepisi teeme babo biname bau me. ¹¹Calwacupi yageyame te piba nuuja kaakesea bägrä ne cuta jityepige, siige calwacupi ire atwi biname cina cuta teebine etemeläjisi, ajiri me jewenisi, piba cuta ime taatu jityepisi. ¹²Calwacupi yageyame cuta nuuja kaakesea bägrä ne jityepige; siige, pui calwacupi ire atwi biname cuta teebine niya jewenisi, calwacupi cabu ca piba

iyecräjisi. ¹³Piba calwacupi yageyame te jicige egä, ‘Cane ngena pa jaawenepene? Cäme ngenecurage bägrä ne pama miiji cane ätyepa. Teepi pama teebine opo gaabe me ecitenisi.’ ¹⁴Yepä, calwacupi ire atwi biname cina yageyame me bägrä ne liba jepänisi, piba teemeteme ajananinisi egä, ‘Age sena yageyame me bägrä. Tabe te ai calwacupi ne cire yaacatepi. Mine pa yaaglesi, siige calwacupi mime yene.’ ¹⁵Siige, teepi puma cita ca pui bägrä ne calwacupi cabu ca iyeblingtisi, piba budre me eglisi.”

Yeesu piba itemlemige egä, “Siige, Pui calwacupi yageyame te ngena ne pa jaawenepi calwacupi ire atwi biname bime täöpume? ¹⁶Taba pa tädepi, pui biname bine budre me pa yaaglecemepi, piba teeme calwacupi ne nuuja biname bine pa jaajemepi ire atwime.”

Siige, biname cina liba peei mene itecijemige, jicisi egä, “Peei te pepu gone äbita!”

¹⁷Yeesu piba teebibine ire jetwemige, itemlemige egä, “Piba ngena gyene ai Oogäräneji Mene me aboclomta? Mene egä:

‘Lui kula ne raranga biname cina jigysi,
baborage bäbitige iyeta nuuja cabu ca.’

¹⁸Cane säne pui kula piiyepu iyeta biname lui cina cäme papa cabu pa yaatrametnemepesi, teepi cuta pa laglemeläjipesi. Cäme kokre te liba yepä biname cabu kula pana pa saatramepi, pui biname te secre pana pa lapliweräjepi.”

Ätemla Täks Rarekaake Ceera poto cidi me

(Matayo 22:15-22; Mareko 12:13-17)

¹⁹Siige, cotre abiberäja biname piiyepu modamoda iiwäreja biname cina singi Yeesu ne puiage padare cabu oomlaname, ingle teepi opo ewatnisi egä peei ngena ca agli mene lui teeme poto cidi me. Yepä teepi biname täöpume wälu ge, ingle peei biname tomi te singi ge Yeesu täöpume. ²⁰Teepi peei name pi teebine ire ca ecananisi, piiyepu teeme poto biname bine jityepemisi Yeesu bau me sinäme abiberäjame. Teepi singi Yeesu ne teeme mene cabu ca oomlaname, piba Rooma cabu ca mope biname me kokre ime cabu acitame. ²¹Peei name pi pui sinäme abiberäja bägrä cina Yeesu ne itemlisi egä, “Abiberäja biname, cine umle gemi mäame mene piiyepu abiberäja lui conocäco gyene. Cine umle gemi egä iyeta biname lui yepä pana gemi mäame opo gaabe je, lica nuuja te baborage, yepä maane iyeta biname bine toraca mene yaabiberäjemute Acejiyame me gaabe poto cidi me. ²²Yoo, maane cibibine nijini, nää miiji gyene cine täks rarekaake Rooma Babo Mope Biname Siisa ne ceerame, coo miiji lica gyene ceera?”

²³Yepä, Yeesu opo ewatnige egä teepi singi teebine mene cabu ca oomlaname, siige teebibine jejemige egä, ²⁴“Yepä bulubulu rarekaake

secani! Laati me opo piyepu laati me ngii, laati me cewecu pisi nyene ai rarekaake cabu?”

Teepi jejisi egä, “Siisa teemi yene.”

²⁵Yeesu piba jejemige egä, “Yoo, lui gwidape gemi Siisa me, teebine ecäreye pui, piyepu lui gwidape gemi Acejiyame me, teebine ecäreye pui.”

²⁶Siige, teepi äblicäco teebine teeme mene cabu ca oomlana puma biname bime sobe cabu. Siige, teepi mutäcäco äbitininisi Yeesu me mene name pi, bojä jegemige.

Ätemla Mene Budre cabu ca Arpinera poto cidi me

(Matayo 22:23-33; Mareko 12:18-27)

²⁷Piba poto Sadukea sigu biname cina Yeesu bau me seclige. Yoo, Sadukea biname cina apu jiicusi egä, “Biname cina lica budre cabu ca cirege arpinera.” Yoo, teepi Yeesu ne itemlisi egä, ²⁸“Abiberäja biname, Moose te cotre ne mime täapume soogäruji egä, ‘Biname te liba budre läbituge, coga ne bägrä cäco twaabmaluge, teeme igane te miiji cuubla ne acata bägrä wawename teeme naane me ngii täapume.’ ²⁹Yoo, seben naniganewale icrajuji. Naane te coga ne ocatige, siige bägrä cäco budre äbitige. ³⁰Piba teeme gomecayame igane te pui cuubla ne ocatige, siige bägrä cäco cuta budre äbitige. ³¹Pepu cuta äbitige puma cita ca gomeyame täapume, piyepu iyeta teeme iganewale bime täapume, iyeta seben teepi budre äbitininisi bägrä cäco. ³²Ingwe ca pui magebi te cuta budre äbitige. ³³Yoo, pui bimu cabu budre biname cina liba cirege arpinera ireclotame, piba tabe laati me coga cirege lenaja, ingle iyeta pui seben nanigane cina teebine ocananisi teeme coga täapume?”

³⁴Yeesu teebibine jejemige egä, “Yoo, ai gawecewe ireclota cabu magebi rooriye cama lawadrininusi. ³⁵Yepä, pui magebi rooriye lui cina ibibi gemi cirege arpinera ciige ireclota cabu lenajame, teepi puma lica awadrecä, ³⁶cuta puma biname cina lica budre cirege äbita. Teeme ireclota lui Acejiyame me mename seemo pana budre cäco. Teepi Acejiyame me bägrä gemi, tabe lui bine ituge budre cabu ca arpinera ten cama iyeteta lenajame. ³⁷Yoo, Oogäräneji Mene, Moose lui itu soogäruji, peei cabu mene cuta pisi nyene budre biname me arpinera poto cidi me. Pui padare cabu Moose te jeclajutuji ayeji uli gome, tabe mime Yageyame me mene itecijuji, ingwe ca yoogäruji egä, ‘Cane Abrahamo, Isacako, Yakobu naabibime Acejiyame gäne.’ ³⁸Yoo, Acejiyame lui ireclota cama biname bime Acejiyame gyene; tabe lica budre biname bime Acejiyame, ingle biname cina lica iyeteta budre, yepä iyeta biname täapume ireclota cuta pisi nyene.”

³⁹Puma cita ca poto cotre abiberäja biname cina jejisi egä, “Abiberäja biname, maane miiji tiicite!” ⁴⁰Yoo, pui padare cabu ca biname cina singi lica teebine cääri ätemlejame.

Keriso Laasi Nyene*(Matayo 22:41-46; Mareko 12:35-37)*

⁴¹Yeesu teebibine jejemige egä, “Biname cina lipu jiicemusi egä, ‘Keriso biname bine lui te niya cabu ca cire yäasecräremepi, tabe Daawida me ingle cabu ca pa tädepi?’ ⁴²Yepä, Daawida teemämu jiicenige Salamo uupera peba cabu egä,

‘Yageyame te cäme Yageyame ne jejuji:

Maane adnati cäme camu poto cidi ca,

⁴³ngälu cane mäame cubuyame bine

mäame ernge gawe me cire yaacranemepene.’

⁴⁴Yoo, Daawida teebine einuji teeme Yageyame ca. Cije Keriso te piba lipu Daawida me kaakesaare gyene?”

Yeesu Umlle Mene Jejananemige Cotre Abiberäja Biname bime Mule poto cidi me

(Matayo 23:1-36; Mareko 12:38-40)

⁴⁵Iyeta biname cina liba Yeesu me mene jitecijisi, tabe teeme abiberäja bägrä bine jejemige egä, ⁴⁶“Cängena ire cotre abiberäja biname bime täapume. Teepi singi gemi teeme lecaleca cäbletääpe cama otnetnejame, piiyepu biname bime bau ca awabla piiyepu awepyeräja päpäna aletna puupu cabu. Teepi singi gemi modamoda biname bime puupu cabu adnaterame abasecretna mete cabu, cuta piiyepu soriyomu ne liba yaaclitusi, teepi ladna-täruge miijirage puupu cabu.

⁴⁷Teepi cuublacubla bine baborage rarekaake ngälu yääcäremusi, pepu pi teeme gwidape piiyepu mete iyeta jäämlemusi, piba teepi lecaleca irecu ätumuta jaawenemusi biname bime sobe cabu. Yoo, teepi teeme mage mäpu daremu ne cirege päpäna!”

Cuubla me Owecu Gwidape*(Mareko 12:41-44)*

21 ¹Yeesu ire acitige, jepänemige dogwe biname bine lui cina rarekaake ebäcnemisi iiwäreja mete rarekaake acrana gwidape cabu. ²Tabe piba yepä owecumete cuubla ne jopänige lui te neeneni matimati rarekaake ääsinglantige pui rarekaake acrana gwidape cabu. ³Siige, tabe abiberäja bägrä bine jejemige egä, “Cane toraca mene jijenininine, ai owecumete cuubla te baborage becitige iyeta pui nuuja biname cabu ca. ⁴Pui nuuja biname bime rarekaake lui bucurage gemi, piiyepu peei cabu ca teepi poto bine ecärisi, yepä cuu-bla te becitige iyeta teeme lui pisi nyene lenaja täapume.”

Yeesu me Mene Iiwäreja Mete Iigareca poto cidi me*(Matayo 24:1-2; Mareko 13:1-2)*

⁵Poto abiberäja bägrä cina mene abaitninisi iiwä-reja mete poto cidi me egä pui mete me opo jamyacu ge, oplacmeläja kula ca rarangä-neji

ge, piiyepu biname cina miijimiji gwidape Acejiyame ne ituge ceera peei mete cängena wawename. Yeesu piba teebibine jejemige egä, ⁶“Weene ire iyeta ai miiji-miji gwidape, padare te cirege atyaramta liba iyeta ai kula bine teeme puupu cabu ca cirege äyebenga. Yoo, iyeta cirege iisabeja.”

Mäpu cina Lipu Cirege Otni
(*Matayo 24:3-14; Mareko 13:3-13*)

⁷Abiberäja bägrä cina teebine itemlisi egä, “Abiberäja biname, ai mule te liba pagege äbita? Mine lipu peei padare ne pagege opo awatna?”

⁸Yeesu jejemige egä, “Cängena ire! Piba nuuja te lica weebibine ingletnäjinuge, ingle bucurage biname cina cäme ngii cabu pa twaatnipesi, mene pa jii cemepesi egä, ‘Cane age säne tabe!’ coo piiyepu, ‘Padare bii tatyaramtige!’ Yepä, pepu biname bime mene gone jäätecijemuye. ⁹Cuta piiyepu, weene liba idre pa itecjanipi egä, ‘Biname cina teeme mopeyame ne cubu cama iyebingtisi,’ coo, ‘Biname cina cubu jii cenisi,’ piba wälu gone läbitininuye. Pepu mule pa läbitipesi, yepä ai padare me ngälugaabe cäro camu gyene.”

¹⁰Tabe piba jejemige egä, “Yepä gawe biname cina nuuja gawe biname cama cubu cire jii cepesi, piiyepu yepä mope biname te nuuja mope biname cama cubu cire jii cöpäsi. ¹¹Modamoda ocneja piiyepu gane padare cina cewe maramara cabu ta cire twaatnipesi. Niiya pita cina cire twaatnipesi biname bine oomläjecame. Wälu cama cewecu gwidape dume cabu cirege aboclomäja. ¹²Yepä, ai mule cina liba camu ge äbitena, peei niinäce gaabe me, biname cina weebibine pa joomläjicipesi, mäpu cabu pa icranipesi. Teepi weebibine maramara abasecretna mete cabu pa iwadipesi atrana täapume, piba krokeciye mete bora pa ibäcnipesi. Weene mope biname piiyepu nuuja modamoda biname bime opo gaabe pa jiclajutipi cäme ngii name pi. ¹³Piba peese nyene weeme padare Miiji Mene teebibine jajanename. ¹⁴Yoo, weeme ngene atwanena yaacituye, piba bucurage maramara ngene atwanena gone pui padare cabu egä ngena mene teebibine awecnistame, ¹⁵ingle cane te umle piiyepu mene pa icäripene. Piba iyeta weeme cubuyame cina äblicäco pui mene aina, coo äseblecäja. ¹⁶Yoo, weeme ätrunga cäco inglewale piiyepu binamewale cina weebibine weeme cubuyame bime ime cabu pa icäripesi, lui cina weeme poto bine cuta budre me pa yaaglecemepesi. ¹⁷Iyeta biname weebibine pa jimugetnipesi weeme cäme bau ätrunga name pi. ¹⁸Yepä, teepi äblicäco weeme ireclota papa acata Acejiyame liba singi lica weeme budre täapume. Teeme kokre epu baborage gyene egä tabe ibibi cuta iyeta weeme edingäli cängena ire atwime. ¹⁹Peei name pi weeme ätrunga cabu cängena jiclajutinuge ngälu weene iyeteta ireclota cabu äbäcname.”

Yeesu Cerämu Mene Jejemige Yerusalema ne Iigareca poto cidi me
(*Matayo 24:15-21; Mareko 13:14-19*)

²⁰Yeesu jejemige egä, “Yoo, weene liba bucurage cubu biname bine cire jepänemepewe Yerusalema cewe ne jewaclomäjensisi, piba weene

umle gemi egä padare te mameta me täbitenige pui cewe ne iigarecame. ²¹Piba pui biname lui cina Yuudea gawe cabu icrajninige, teepi miiji podo cabu me uucratna; piyepu lui cina babo cewe cabu icrajninige, teepi miiji cewe abmala; piyepu lui cina babo cewe kaake poto je icrajninige, teepi miiji lica cewe me äbäcname, yepä cudecewe me miiji uucratna. ²²Ingle pui padare cabu Yerusalema cewe biname cina mäpu daremu cirege päpäna, piba Oogäräneji Mene te ibibi me cire läbitepi. ²³Ogi nemi pui padare cabu lui mämpumäpu magebi piyepu bägrä ngame meeramera magebi. Mage mäpu padare cire tädepi ai gawecewe cabu me; ai biname cina mäpu daremu cire jääpänepesi. ²⁴Cubuyame cina poto bine cubu turikä ca cire yaaglecemepesi, piyepu nuuja bine ätäyäneji cire jäätyepäjemepesi iyeta gawe maramara cabu me. Siige, nuuja gawe biname cina Yerusalema cewe ne cire yiiglicnäjepesi, piyepu pui gawe ire jaatwepesi, ngälu pui biname bime padare cire lapirepi.”

Yeesu me Acnenuta poto cidi me
(*Matayo 24:29-31; Mareko 13:24-27*)

²⁵Yeesu piba jejemige egä, “Maramara cewecu cina cire tateplengäjipesi bimu cabu, piyepu mabye, wale cabu je. Ai gawecewe cabu, maramara gawe biname cina ngenecu niya cire läbitipesi. Teepi wälu name pi cuta mutäcäco cire läbitipesi, malu te liba uule mumwämu cama cire tädepi, cuta piyepu gobe gotäte te babo uule kuu ne cire saacanepi. ²⁶Yoo, poto biname cina irecu cire laboclomäjipesi wälu name pi, teepi liba cire jääpänanepesi lui niya cina totninisi gawecewe iyeta poto ta. Ingle dume cabu lijaliya kokre gwidape piti nemi, pui bine teeme otnetneja gaabe cabu ca cire yääyecräjemepi. ²⁷Piba cane säne lui te Acejiyame bau ca tädujine, biname me äbitujine, cane piba carbe cabu cire täinepene baborage kokre piyepu jamyacu apaclyera cama. ²⁸Yoo, ai mule cina liba cire gije labacitipesi, piba weene abujängipeye, piyepu mope ewepengäjemepeye, inge weeme äsecrera piba mameta gyene Acejiyame bau otnime.”

Ngene ca Agli Mene Piigi Uli poto cidi me
(*Matayo 24:32-35; Mareko 13:28-31*)

²⁹Yeesu teebibine piba ai ngene ca agli mene jejemige egä, “Jepänemeye piigi uli piyepu iyeta nuuja uli bine. ³⁰Kirece laame cina liba täsuge, weene piba umle egä kämäge mameta birige. ³¹Pepu pana weene liba pui mäpu mule bine cire jääpänemepewe, weene piba umle cirege äbita egä Acejiyame me biname bine waadena padare te mameta gyene.

³²Cane weebibine toraca jijenininine egä biname lui cina ireclota page ai taje, teepi iyeta budre lica cirege äbita, ngälu iyeta ai mule cina liba

cire läbitipesi. ³³Yoo, dume piyepu gawe cirege apira, yepä căme mene te lica cirege apira.”

Yeesu Jejemige egä Ireire Lenajame

³⁴Yeesu cuta jejemige egä, “Weene ireire inajipi! Miiji lica căme acnenuta bimu te weebibine buduma mule cabu oomlaname. Weeme ngenen atwanena gone acrana singisingi mule cabu, coo sice nănăja cabu, coo piyepu ngenecu măpu cabu ai gawecewe me gwidape poto cidi me. Piba pui bimu te weebibine lica buduma mule cabu ädăra mage, cuta piba dici pana weebibine pa jibrecipi. ³⁵Ingle pui bimu te cire tădepi iyeta biname bime bau me lui cina ai gawecewe cabu yaacrajuge. ³⁶Peei name pi ire cama căngena inajipi, piyepu Acejiyame ne yaawejanuye kokre ceerame iyeta pui gwidape cabu ca căngena äsecrame, piba căme opo gaabe je aclajutăjame, cane lui te Acejiyame bau ca tădujine, biname me äbitujine.”

³⁷Siige, pui poto bimu gaabegabe Yeesu biname bine yaabiberăjemuge iiwăreja mete caale bora je. Ciiye liba, tabe babo cewe cabu ca tasatuge Olibi Podo cabu lenajame. ³⁸Kroke gaabegabe, iyeta biname cina iiwăreja mete me cuta yaacluge teeme mene äteciame.

Glăămu Jecijemige Yeesu ne Aglime

(Matayo 26:1-5; Mareko 14:1-2; Yoane 11:45-53)

22 ¹Trii padare mameta ge Israela biname cina liba uutneca căco buluduu bine yăărwăjemusi, lui deedei teepi Äsuplengta Trii ca yaainusi. ²Yoo, iiwăreja babo biname piyepu cotre abiberăja biname cina singi gaabe ne păpăname Yeesu ne aglime, yepä biname bime name pi wălu, teepi singi ogă oomlaname.

Yuuda Mene Jewenige Yeesu ne Awabame Budre tăăpume

(Matayo 26:14-16; Mareko 14:10-11)

³Yuuda lui yepä ge Yeesu me twelb abiberăja băgră cabu ca, teeme nuuja ngii Isakariyota. Satani te Yuuda me ngalebora me abacitige. ⁴Tabe piba modamoda iiwăreja biname piyepu iiwăreja mete awamuta mope biname bime bau me ädige, ten cama mene jicemige lipulipu Yeesu ne teeme ime cabu acitame. ⁵Siige, teepi gege ge teeme ätityera tăăpume, mene jejisi rarekaake daremu teebine ceerame. ⁶Yuuda teeme mene ecatige, miijirage padare ne jirngige Yeesu ne teeme ime cabu acitame, biname sobe liba lica ge.

Yeesu Teeme Neeneni Abiberăja Băgră bine

Jăätyepige Äsuplengta Trii Wawename

⁷Teepi uutneca căco buluduu bine yăărwăjinusi seben bimu ngalebora, siige pui padare me niinăce bimu te tădige teepi liba maamoi plongo bine

yaaglecimusi Äsuplengta Trii deedei wawename. ⁸Yeesu te Peteru naabi Yoane jaajige egä, “Weene iclege mime deedei amacetnäjame Äsuplengta Trii täapume.”

⁹Teepi teebine itemläsi egä, “Maane singi cine ai deedei ne luma wawename?”

¹⁰Tabe jaajige egä, “Cängena näteciye. Weene liba babo cewe me abaciteniye, piba weene biname ne jepäneniye niye iitana cabu ca lui te tacnenige. Weene teebine ingwe icwepeye, tabe lui mete me abacitenige, weene peei mete me cuta abacitepeye, ¹¹pui mete yageyame ne jejepeye egä, ‘Cime mene pisi nyene Abiberäja Biname bau ca egä: Puupu lese nyene cane cäme abiberäja bägrä cama Äsuplengta deedei äbitame?’ ¹²Tabe piba baborage cabu puupu ne jiwabenige lui iyeta gwidape cama gyene. Weene puma deedei emacetnäjemepeye!”

¹³Siige, teepi aalige, iyeta gwidape ibibi jepänemäsi Yeesu lipu teebibine jaajige. Teepi puga äsuplengta deedei ne emacetnäjasi.

Yeesu Teeme Abiberäja Bägrä cama Aareto ne Erwige
(*Matayo 26:26-30; Mareko 14:22-26; 1 Korinito 11:23-25*)

¹⁴Yoo, padare liba tatyaramtige, Yeesu dade gome adnatige teeme twelb ätyepäneji biname cama. ¹⁵Tabe teebibine jejemige egä, “Cane baborage singi ai Äsuplengta deedei weene cama äbitame. Cane ebä jepänenine mäpu padare ne, yepä niinäce cane weene cama deedei äbitenine. ¹⁶Cane weebibine jijenininine egä cane ai äsuplengta deedei ne ingwe ca lica pa jaarwepene ngälu teeme aboclomta toraca me cire läbitepi, cane liba biname bine niya cabu ca äsecreraame, Acejiyame me waadena cabu äbäcname.

¹⁷Yeesu kwäye ne ecatige, Acejiyame ne eso ecäriige, piba jejemige egä, “Weene ecateye, iyeta eneye. ¹⁸Yoo, cane weebibine jijenininine egä cane waina niye ne cuta cääri lica pa yaanepene ngälu padare te cire tatyaramtepi Acejiyame te biname bine waadename.”

¹⁹Tabe piba buluduu ne ecatige, Acejiyame ne eso ecäriige, itrecige, teebibine ecäremige, jejemige egä, “Ai lui cäme tääpe gyene lui weeme täapume budre äbitenine. Erweye, cebine ngene apecname.” ²⁰Deedei ingwe ca, tabe yepä pana mule ca kwäye ne ecatige, jejemige egä, “Ai kwäye te klaje jecnenige weeme täapume Acejiyame lui kirece mene ituge jaji biname bine niya cabu ca äsecreraame, cäme uudi liba tapirenige.

²¹Yepä, ire! Biname lui te cebine cäme cubuyame bime bau me nawabenige, tabe age sena mine cama ai dade cabu. ²²Yoo, cane lui te Acejiyame bau ca tädujine, biname me äbitujine, cane budre me ädenine, ingle Acejiyame te singi gyene cane peei ne wawename. Yepä, mage mäpu gyene teeme täapume lui te cebine cubuyame bime täapume nawabenige!”

²³Siige, abiberäja bägrä cina teemeteme ätemläjiniisi egä, “Mime tomi cabu ca laasi nyene, lui te peei ne jewenenige?”

Toraca Babo Biname Lipu Gyene

²⁴Abiberäja bägrä cina jicelisi egä teeme cabu ca lui te babo biname me pagege äbita. ²⁵Yeesu peei name pi jejemige egä, “Ai gawecewe mope biname cina teeme biname bine babo kokre cama ire jaatwemusi, piyepu biname cina teebibine yaainemusi ‘Babo Ätityera Biname.’ ²⁶Yepä, gone teeme pana mule ne yaacatuwe. Eewe, weeme cabu ca laasi nyene baborage, tabe miiji matikolä pana äbita, piyepu weeme babo biname tabe miiji kaakesea bägrä pana lenajame. ²⁷Yoo, laasi nyene baborage ai neeneneni cabu ca, nää biname lui te ladnatuge deedei äbitame, coo biname lui te deedei teeme bau me yaawaduge? Yoo, tabe sine baborage lui te ladnatuge, yepä cane lui weeme täapume epu pana gäne weeme kaakesea bägrä liiyepu.

²⁸Yoo, weene cebine lica ituge abmala mine liba mäpu bine jääpänanemepesi, ²⁹cuta epu pana cäme Babe te lipu cebine conocäco ituge ceera cane biname bine waadename, cane cuta pepu weebibine conocäco cirege ceera weene biname bine waadename. ³⁰Weene piba cabucewe je cäme dade cabu deedei cirege äbita piyepu niye nänäja cäme waadena padare cabu. Weene babo puupu cabu cire adnatäripeye Israela biname bime twelb ingle biname bine atraname.”

Yeesu piyepu Peteru

(Matayo 26:31-35; Mareko 14:27-31; Yoane 13:36-38)

³¹Yeesu jejige egä, “Simona, Simona, cebine näteciji! Satani teeme singi bii jepänige weebibine iyeta apicetnerame, epu pana calwacupi biname te kuu bine mälwä lipu jäämlecäjemuge miiji kuu taatu waadename. ³²Yepä, Simona, cane cuta mäame täapume ituge awejena egä maane lica mäame ätrunga ne abma-lame. Maane liba pui apicetnera cabu ca pa tacnenutepete, piba maane mäame binamewale bine cuta ngenecu kokre jewenemepi.”

³³Peteru jejige egä, “Yageyame, cane amacetnäjäneji gäne maane cama otnime krokeciye mete cabu me, coo budre äbitame.”

³⁴Yeesu piba jejige egä, “Peteru, cane meebine naajenine egä maane cebine nesae gääbu nainenite, paulo te ingwe ca ala sengenenige.”

Yeesu Abiberäja Bägrä bine Umle Mene Jejemige egä Äsädeca te Teeme bau me Pa Tädepi

³⁵Yeesu piba teeme abiberäja bägrä bine itemlemige egä, “Pui niinäce padare cabu, cane liba weebibine jityepäjipene rarekaake cäco, bulu diiba cäco, cuta piyepu ernge gwidape cäco, nää weeme singi puga ge nuuja gwidape täapume?”

Teepi jejisi egä, “Cine singi lica ge nuuja gwidape täápume.”

³⁶Yeesu jejemige egä, “Yepä, page laati me bulu diiba piiyepu rarekaake piti nemi, tabe miiji ten cama waadena. Piiyepu cuta laati te cubu turikä cäco gyene, tabe miiji aletname teeme acwaba cäbletääpe ca. ³⁷Cane weebibine jijenininine egä Oogäräneji Mene te cäme poto cidi me miiji ibibi äbitame egä, ‘Teebine ecitenisi conocono biname cama yepä.’ Yoo, ngena mene cäme poto cidi me oogäräneji gyene, toraca me äbitenige.”

³⁸Abiberäja bägrä cina piba jejisi egä, “Yageyame, age tegi neeneni cubu turikä.”

Tabe jejemige egä, “Siige, ibibi gyene!”

Yeesu Olibi Uli Podo cabu Irecu Ätumutige

(Matayo 26:36-46; Mareko 14:32-42)

³⁹Yeesu piba cewe ne sebmalige, Olibi Uli podo cabu me ädige, teeme bimu gaabegabe mule lipu ge. Teeme abiberäja bägrä cina teeme ingwe ca eclige. ⁴⁰Tabe liba teeme singi puupu ne joomlige, piba teebibine jejemige egä, “Acejiyame ne ewejaneye egä weene apicetnera cabu ca lica pagege atrametna.”

⁴¹Tabe piba matikolä äyebtingtige teeme bau ca, epu pana kula me ajara leca liiyepu. Tabe kokorare ääpednutige, Acejiyame ne ewejanige egä, ⁴²“Cäme babe, maane liba singi gäte, ai mäpu ne iyebtingti cäme bau ca, yepä gone jaawenute cäme singi ne, määme singi ne jewenepi.” ⁴³Piba mename seemo te cabucewe ca teeme bau me taboclomtige teebine kokre ceerame. ⁴⁴Yeesu baborage ngenecu mäpu cama ewejanige. Teeme mlage cina uudi ipecu pana sitrametnemige gawe cabu.

⁴⁵Tabe liba abujängtige teeme irecu ätumuta cabu ca, teeme abiberäja bägrä bime bau me liba ädige, teebibine ute cabu jepänemige, ingle teepi mage ngenecu mäpu ge. ⁴⁶Tabe teebibine jejemige egä, “Weene ngena ute gemi? Arpinärineye, Acejiyame ne ewejaneye egä weene apicetnera cabu ca lica pagege atrametna.”

Yeesu ne Joomlisi

(Matayo 26:47-56; Mareko 14:43-50; Yoane 18:3-11)

⁴⁷Yeesu liba peei mene cabu jage, piba taatu biname sange te tatyaramtige. Pui biname, ngii Yuuda, lui yepä ge twelb abiberäja bägrä cabu ca, tabe te opo jewenemige teebibine. Tabe Yeesu gome ädige teebine lakace cabu atecname, teeme awabla mule liiyepu ge. ⁴⁸Yepä, Yeesu jejige egä, “Yuuda, cane lui te Acejiyame cabu ca tädujine, biname me äbitujine, nää maane cebine nawabenite budre me atecna cabu ca?”

⁴⁹Yoo, Yeesu cama lui abiberäja bägrä cina liba jepänemisi ngena te pa läbitege, teepi jejisi egä, “Yageyame, nää cine miiji agleca cubu turikä

ca?” ⁵⁰Puma cita ca teeme yepä te iiwäreja mope biname me kaakesea bägrä ne jemomängtige turikä ca, camu poto tablame ne jeläcnutige.

⁵¹Yepä, Yeesu jejemige egä, “Siige ai mule!” Tabe ime ne ecitige pui kaakesea bägrä me tablame cabu, teebine miiji me jewenige.

⁵²Piba pui modamoda iiwäreja biname piyepu poto iiwäreja mete awamuta mope biname, piyepu poto Israela modamoda biname bine, iyeta lui cina seclige Yeesu ne oomlaname, tabe teebibine jejemige egä, “Weene ngenome cubu turikä piyepu gabagaba cama naaclige, epu pana egä cane cubucubu biname gäne?” ⁵³Yoo, cane weene cama liba nanajuge iiwäreja mete caale bora bimu gaabegabe, weene piba singi lica cebine oomlaname. Yepä, ai lui weeme padare gyene, krokeciye te liba weebibine joomlinige waadename.”

Peteru Yeesu ne Jeinige

(Matayo 26:57-58, 69-75; Mareko 14:53-54, 66-72; Yoane 18:12-18, 25-27)

⁵⁴Siige, teepi Yeesu ne joomlisi, teebine ecanisi Iiwäreja Mope Biname me mete me. Peteru cudecewe pana teebine ingwe icwige. ⁵⁵Poto biname cina muye yuungisi cole puupu cabu puutucu je, puga adnatäreji icrajige, cuta Peteru teeme gome adnatige. ⁵⁶Yepä mete kaakesea ngulebägrä te teebine jepänige, muye apacljera cabu adnatäneji ge. Tabe teebine cängena ewatnäjige, piba jiicige egä, “Ai biname te ten cama waatnuge!”

⁵⁷Yepä, Peteru ainige, jojige egä, “Ngulebägrä, cane umle lica gäne tabe!”

⁵⁸Matikolä ingwe ca, nuuja biname te teebine jepänige, jejige egä, “Maane cuta yepä teeme tomi cabu ca gäte!”

Yepä, Peteru jejige egä, “Eewe, cane lica!”

⁵⁹Yepä awa ingwe ca cuta nuuja biname te kokre cama jiicige egä, “Toraca gyene, ai biname ten cama waatnetnäjuge, ingle tabe Galilaya biname gyene.”

⁶⁰Yepä, Peteru te jejige egä, “Maane lui täapume jicenenite, cane umle lica gäne!”

Tabe liba camu peei mene iicema cabu jage, piba taatu paulo te ala sengenige. ⁶¹Yageyame te tatatrongtige, Peteru ne conocäco ire jetwige, siige Peteru piba ngene jotwige Yageyame lui mene teebine bii jejige egä, “Page paulo te ingwe ca ala sengenenige, niinäce maane nesae gäabu cebine nainenite.” ⁶²Siige, Peteru asatige, mage ele engenige.

Awamuta Biname cina Yeesu ne Niiya Bäaclena me Jewenisi

(Matayo 26:67-68; Mareko 14:65)

⁶³Lui biname cina Yeesu ne jewamutisi, teepi teebine niiya bäaclena me jewenisi, piyepu jidnanenisi. ⁶⁴Teepi teeme irecu icwabisi cäbletäpe

ca, piba jejisi egä, “Nijini, laati te meebine noororige?” ⁶⁵Teepi cuta bucurage nuuja niiya mene ca teebine jicnecisi.

Yeesu Israela Mutre Biname bime Opo Gaabe je
(*Matayo 26:59-66; Mareko 14:55-64; Yoane 18:19-24*)

⁶⁶Bimu te liba tacitige, Israela mutre biname, epu egä modamoda iiwäreja biname piyepu cotre abiberäja biname, teepi abasecretnige, piba Yeesu ne ecanisi teeme opo gaabe je aclajutame, ⁶⁷teebine jejisi egä, “Nijini, nää maane Acejiyame bau ca Keriso säte?”

Yeesu teebibine jejemige egä, “Cane liba weebibine jijeninine, weene lica căme mene ätrunga, ⁶⁸cuta piyepu, cane liba weebibine itemläjinine, weene lica daremu mene awecnista. ⁶⁹Yepä, ai padare cabu ca cane lui te Acejiyame cabu ca tädujine, biname me äbitujine, cane Kokre Acejiyame me camu poto ime cabu pa ladnatepene.”

⁷⁰Teepi iyeta piba itemlisi egä, “Nää maane jiicite apu egä maane Acejiyame me Bägrä gäte?”

Tabe teebibine jejemige egä, “Yoo, weene toraca jiicemiye egä cane tabe säne.”

⁷¹Teepi piba ajananinisi egä, “Ngänuge mime nuuja aitneja biname. Cine bii nitacijinige tabe lipu teemämu taitnige!” Siige.

Yeesu Pilato me Opo Gaabe je
(*Matayo 27:1-2, 11-14; Mareko 15:1-5; Yoane 18:28-38*)

23 ¹Siige, kui abasecretnäneji biname iyeta abujängige, Yeesu ne ecanisi Rooma ca Mope Biname Pilato bau me. ²Puga teepi teebine aitnejame gije abacitinisi egä, “Cine ai biname ne jepänisi cime biname bine conocono abiberäja cabu ewademige. Tabe teebibine apu jejemige egä täks rarekaake gone ceera Babo Mope Biname Siisa ne, cuta piyepu jejemige egä tabe lui nuuja mope biname gyene, lui me ngii Keriso.”

³Pilato teebine itemlige egä, “Nää, maane Israela biname bime mope biname säte?”

Yeesu jejige egä, “Yoo, maane peega bii jiicite.”

⁴Puma cita ca Pilato te modamoda iiwäreja biname piyepu tomi cabu lui biname bine jejemige egä, “Cane lica nuuja ingle ne jepänine ai biname ne mäpu cabu acitame.”

⁵Yepä, teepi kokre cama Pilato ne jejisi egä, “Teeme mara abiberäja cabu ca Yuudea gawe iyeta poto ta tabe biname bine giri jaacranimuge teeme singi acatame. Tabe mene jajanename gije itu labacitepi Galilaya gawe cabu, cuta puma cita ca tädumi aimopo.”

Yeesu Mope Biname Heroda me Opo Gaabe je

⁶Pilato liba peei mene itecijige, piba itemlemige egä, “Ai, nää Galilaya biname gyene?” ⁷Tabe liba umle äbitige egä Yeesu lui Galilaya probins cabu ca

ge, Heroda luma mope biname täápume enajenige, piba teebine Heroda bau me jityepige, inge pui padare Heroda cuta Yerusalem ce we cabu enajige. ⁸Yoo, Heroda te gege äbitige Yeesu ne päpäname, inge tabe mene ituge ätecija Yeesu poto cidi me, peei name pi leca padare cama tabe singi ge teebine päpäname. Tabe babo singi ciitaca mule päpäname Yeesu bau ca, ⁹siige teebine bucurage mene ca itemläjige, yepä Yeesu nuuja daremu mene lica jewecnistige. ¹⁰Yoo, modamoda iiwäreja biname piyepu cotre abiberäja biname cina abujängisi, teebine mage kokre mene ca jeitnäjisi. ¹¹Heroda teeme cubu biname cama piba Yeesu ne niyarage bäaclena me jewenisi piyepu niyaniya mene jicemisi teeme poto cidi me. Teepi mope biname me sasa cäbletääpe ca esigrisi, teebine pui cama sewecnistisi Pilato bau me. ¹²Yoo, pui bimu cabu Heroda naabi Pilato biname me äbitäsi. Peei niinäce gaabe me teepi cubuyame ge.

Pilato Yeesu ne Budre me Jitränige

(*Matayo 27:15-26; Mareko 15:6-15; Yoane 18:39–19:16*)

¹³Piba Pilato te modamoda iiwäreja biname, mope biname, piyepu iyeta biname bine ala tesoglecemige abasecretname, ¹⁴teebibine jejemige egä, “Weene ai biname ne secaniye cäme bau me, piyepu cebine najiye egä tabe biname bine niya mule bine yaabiberäjemuge lui gemi cotre kaake poto ca. Cane teeme ireclota bii jirngine weeme opo gaabe, yepä lica jepänine nuuja niya ne teeme bau ca iyeta weeme aitneja mene cabu ca. ¹⁵Cuta Heroda piyepu, tabe nuuja niya ne lica jepänige teeme cabu, peei name pi teebine cuta sewecnistige. Ai biname te nuuja niya ne lica ituge wawena lui ibibi gyene teebine budre daremu ceerame. ¹⁶Cane peei name pi cäme cubu biname bine pa jaajemene teebine adnaname, piba asatame.” ¹⁷Yoo, Pilato iyeta kämäge gaabegabe apu läbitanuge, tabe yepä biname ne krokeciye mete cabu ca saasatuge äsuplengta trii padare cabu, Israela biname cina lui biname täápume singi.

¹⁸Siige, iyeta biname cina pui tomi cabu ala abayaninisi egä, “Ai biname ne budre me eglepi! Baraba ne sisati cime täápume!” ¹⁹Yoo, pui biname Baraba te cubu ituge iicana Yerusalem ce we ngalebora ce we mope biname me kaakesea biname cama, cuta piyepu tabe nuuja biname ne ituge agli, peei name pi krokeciye mete bora me itu yaacitepi.

²⁰Siige, Pilato te singi ge Yeesu ne asatame, peei name pi biname bine cääri jejemige peei poto cidi me, ²¹yepä teepi jäje ala abayanenisi egä, “Baarge uli cabu jibyecreye; baarge uli cabu jibyecreye!”

²²Yepä, Pilato teebibine nesae me jejemige egä, “Tabe ngena niya ne ituge wawena? Cane teeme cabu nuuja niya ne lica jepänine lui ibibi gyene teebine budre daremu ceerame! Cane cäme cubu biname bine pa jaajemene teebine adnaname, piba pa yaasatene.”

²³Yepä, pui biname cina ala abayaninisi egä teebine baarge uli cabu toto ca äbyecrame. Siige, teeme kokre mene te ibibi äbitige, ²⁴Pilato

piba mene jejemige biname bime singi wawename Yeesu ne budre me acitame. ²⁵Teepi lui biname tääpume singi, tabe teebine isatige, lui ne cubu name pi piiyepu biname agli name pi krokeciye mete bora me acitäneji ge. Tabe Yeesu ne piba teeme ime cabu ecitige teepi teeme singi ne wawename teeme tääpume.

Yeesu ne Baarge Uli cabu Jibyecrisi

(Matayo 27:32-44; Mareko 15:21-32; Yoane 19:17-27)

²⁶Siige, Rooma cubu biname cina Yeesu ne liba ecanisi cewe cabu ca, teepi piba opopa eyisi yepä biname cama, teeme ngii Simona. Tabe Kurene cewe biname ge, lui te babo cewe me tabacitenige calwacupi cewe cabu ca. Yoo, cubu biname cina Simona ne joomlisi, Yeesu me baarge uli ne teeme palace cabu ecitisi, teebine jejisi Yeesu me ingwe ca acaname.

²⁷Bucurage biname cina Yeesu ne ingwe icwisi. Puga ge poto magebi pui biname tomi cabu lui cina mage ele engenetnemige teeme tääpume. ²⁸Yeesu teeme bau me tatatrongtige, jejemige egä, “Yerusalemagebi, ele gone cäme tääpume, yepä weene miiji ele weeme tääpume piiyepu weeme bägrä bime tääpume. ²⁹Ingle naace gyene padare te cire tatyaramtepi, biname cina piba cire jiicemepesi egä, ‘Lipu gege gemi peei magebi lui cina bägrä cäco gemi, lui cina bägrä bine lica jäärngecusi piiyepu bägrä bine lica ngame meeramera, teepi page cuta lica teeme bägrä bime mäpu jepänanemisi.’ ³⁰Pui mäpu padare cabu biname cina podo bine cire jaajemepesi egä, ‘Cibibine nitrugärineye!’ piiyepu doro bine cire jaajemepesi egä, ‘Cibibine nicwabärineye!’ ³¹Yoo, teepi cebine liba apu nawenenisi, cate uli pana närgenisi, teepi piba weebibine lipu cire jiwenipesi, weene lui cina maaje uli pana gemi?”

³²Rooma cubu biname cina cuta nuuja neeneni biname bine aacanisi Yeesu cama yepä padare cabu budre me wawename, yepä pui neeneni lui niyarage mule biname ge. ³³Teepi iyeta liba pui puupu cabu me atyarige, ngii Mopekaake, puga Yeesu ne baarge uli cabu toto ca jibyecrisi. Teepi pui neeneni niiya mule biname bine cuta uli cabu jääbyecrisi, yepä biname Yeesu me camu poto ca, cuta nuuja teeme säwäci poto ca. ³⁴Yeesu jejige egä, “Cäme Babe, ai niiya mule ne iyeblingti mäame ngene atwanena cabu ca, ingle teepi toraca umle lica gemi teepi ngena ne tewenenisi.”

Rooma cubu biname cina matimati kula cabu teeme ngii bine yoogäremisi, piba yiisabäjemisi pui kula bine umle äbitame egä teepi lipulipu Yeesu me cäbletääpe bine abelename. ³⁵Yoo, biname cina ire tääpume imyemutemige. Israela mope biname cina teebine niiya bääclena me jewenanisi, jejisi egä, “Tabe nuuja biname bine niiya cabu ca yääsecräremuge, tabe miiji cuta teemämu ai niiya cabu ca asata, tabe liba toraca Acejiyame bau ca jajeji gyene Keriso tääpume!”

³⁶Rooma cubu biname cina teebine cuta niiya bääclena me jewenanisi. Teepi teeme mameta me eclige, caapocapo waina niye singi ge ceerame, ³⁷piba jejisi egä, “Maane määmämu ai niiya cabu ca asati, maane liba nää toraca Israela biname bime mopeyame gäte!”

³⁸Yoo, ai oogära mene teepi ecitisi Yeesu me baarge uli cabu mope gome egä, “Ai biname lui Israela biname bime mopeyame gyene.”

³⁹Siige, yepä pui niiya biname lui Yeesu me wajwa je acitäneji ge, tabe cuta teebine jicnecige egä, “Maane lui Acejiyame me Keriso gäte, nää? Piba ai niiya cabu ca asati, cuta piyepu cibibine nisati!”

⁴⁰Yepä, pui nuuja te niinäceyame ne eblawäjige egä, “Nää, maane wälu lica gäte Acejiyame tääpume? Mine iyeta yepä pana daremu cabu temi. ⁴¹Mime daremu lui conocäco gyene, mime niiya mule ibibi gyene, yepä tabe, nuuja niiya mule ne lica ituge wawena. ⁴²Tabe puma cita ca Yeesu ne jejige egä, “Maane căme tääpume ngene totwepi, maane liba biname bine waadename cire twaatnepi!”

⁴³Yeesu teebine jejige egä, “Cane meebine naajenine, maane page cane cama naanajenige Acejiyame me jamyacu lenaja puupu cabu.”

Yeesu me Budre

(Matayo 27:45-56; Mareko 15:33-41; Yoane 19:28-30)

⁴⁴Yoo, bimu duusa liba äbitige, bimu te gawe me lica sepa-clyärige, krokeciye te iyeta gawe ne sicwabige nesae awa cama. ⁴⁵Pui padare cabu baborage cäbletääpe lui iiwäreja mete cabu atecwanteji ge, pui te äderärige, siige neeneneni pargi äbitäsi. ⁴⁶Yeesu piba babo ala abayige egä, “Căme Babe, căme seemo ne määme ime cabu ecitenine!” Tabe peei mene jiicige, siige budre äbitige.

⁴⁷Yoo, Rooma cubu biname bime mope biname te liba peei mule ne jepänige, Acejiyame ne ewepyeräjige egä, “Toraca, ai lui conocäco biname ge!”

⁴⁸Yoo, iyeta lui biname cina abasecretnige puma ireme, teepi liba peei mule ne jepänisi, iyeta piba dare adnaninisi, ngenecu mäpu cama äcnärige mete me. ⁴⁹Yepä, iyeta lui cina umlerage gemi Yeesum tääpume, cuta piyepu lui magebi cina ten cama seclumi Galilaya Probins cabu ca, teepi cudecewe pana amyemuteji icrajige peei mule bine päpäname.

Yeesu ne Gape cabu Ecitisi

(Matayo 27:57-61; Mareko 15:42-47; Yoane 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹Puga ge yepä biname ngii Yoosepa, lui Israela biname bime matikolä cewe cabu ca, ngii Arimatea. Tabe conocäco, miiji biname ge lui Acejiyame me biname bine waadena padare ne jewagrijenige. Tabe Israela mutre biname bime abasecretna cabu ge, yepä singi lica ge teeme atrana piyepu waweneca Yeesu poto cidi me. ⁵²Tabe Pilato bau ädige, Yeesu me budrekaake tääpume

itinäriige. ⁵³Tabe piba Yeesu me budrekaake baarge uli cabu ca sitrungamtige, lecaleca cäbletääpe ca tope etnige, piba gape cabu isinglantige, puupu cabu ecitige. Pui gape lui kula uureji ge, kirece wawenäneji ge, piyepu lica ituge nuuja biname ne acita puma. ⁵⁴Bimu lui Fraide ge, Sabade bimu me amacelnäja bimu, piyepu teeme Sabade bimu mameta ge atyaramta.

⁵⁵Pui magebi lui cina Yeesu cama seclumi Galilaya Probins cabu ca, teepi Yoosepa cama eclige, gape ne engrärisi, ewatnäjisii Yeesu me budrekaake lipu ge acitäneji puma. ⁵⁶Teepi piba mete me äcnäriige, miiji lengo ngängye bine emacelnäjemisi teeme tääpe ne ingwe ca piba apyacame.

Yepä, Israela biname bime Sabade bimu cabu teepi ngene oocinisi teeme cotre lipu jicusi.

Yeesu Budre cabu ca Arpinantige

(Matayo 28:1-10; Mareko 16:1-8; Yoane 20:1-10)

24 ¹Sande krokerage, pui magebi cina lui miiji lengo gwidape bine tewenimumesi, teepi pui cama gape me eclige. ²Teepi puma jepänisi egä kula te apeträngteji ge gape gaabe cabu ca, ³siige ebäcnisi, yepä Yageyame Yeesu me budrekaake ne lica jepänisi. ⁴Teepi puga jeclajutemige maramara ngene atwanena cama, piba taatu neeneni biname cina apaclyäreji cäbletääpe cama teeme gome jaclaajutige. ⁵Magebi cina wälu name pi ergo eciretnemige gawe me. Pui neeneni cina teebibine jejemäsi egä, “Weene ngenome gape cabu ireclota biname ne jirngeniye? ⁶Tabe ama lica gyene; tabe barpinantige ireclota me! Yoo, weene ngene jotwineye tabe lui mene weebibine ituge jaji weene liba Galilaya je egä, ⁷Cane lui te Acejiyame bau ca tädujine, biname me äbitujine, cane miiji niyaniya mule biname bime ime cabu lenajame. Teepi cebine baarge uli cabu pa näbyecrepsi budre me, yepä nesae me lui bimu cane pa larpinantepene ireclota cama.”

⁸Magebi cina pui mene piba ngene jotwinisi, ⁹gape cabu ca täcnärininisi, peei mule ne jeitnäjisii pui lebin abiberäja bägrä bime bau me piyepu iyeta bime bau me lui cina ten cama ge. ¹⁰Pui magebi lui Mariya Magadala, Yoana, naabi Mariya Yakobu me mage, cuta piyepu poto lui ten cama ge. Yoo, teepi peei mule poto cidi me ätyepäneji biname bine jejemisi, ¹¹yepä pui magebi bime mene teepi lica jitrungemisi, ingle apu jengemige egä walya mene ge. ¹²Yepä, Peteru te abujängtige, gape gome me uuwamige. Puga gape cabu me äcupige, apepmeläjige, cäbletääpe taatu bine jepänemige lui ca teeme tääpe ne tope setnumesi. Tabe piba mete me acnenutige, mage ngene jotwananige ngena te bii bäbitige.

Yeesu Neeneni Biname cabu me Aboclomtige Emaus Gaabe cabu

(Mareko 16:12-13)

¹³Pui yepä bimu cabu, neeneni Yeesu me biname cina Emaus cewe me aaclige. Peei lui cebocebo bimu me otni ge Yerusalema cabu ca.

14 Teepi mene abaitnenäsi iyeta gwidape poto cidi me lui cina pui nesae bimu cabu täbitimesi. 15 Egäcäro teepi liba mene ajana piiyepu ätemleja cabu ge, Yeesu piba mameta me tädige, piiyepu ten cama gaabe cabu ädige. 16 Yepä, teepi biname taatu jepänäsi, äblicäco teebine opo awatna. 17 Yeesu teebibine ääte-mlige egä, “Weene ngena poto cidi me jiičenemiyee gaabe cabu?”

Teepi puma cita ca ngenecu mäpu cama äämyemutige. 18 Teeme yepä te, ngii Kleopa, teebine jejige egä, “Maane pama yepä taatu biname gäte Yeruselema cabu ca lui te umle lica ngena mule cina täbitimesi ai nesae bimu ngalebora!”

19 Tabe äättmlige egä, “Ngena mule?”

Teepi jejemige egä, “Pui mule cina Yeesu Nasareta ceweyame täöpume lui cina täbitimesi. Pui biname te Acejiyame me mename biname ge. Tabe kokre ciitaca mule bine jaawenemuge, piiyepu kokre cama mene jaajanemuge. Iyeta biname cina teeme kokre ne opo sewatnumesi egä Acejiyame bau ca ge. 20 Cime modamoda iiwäreja biname piiyepu nuuja mope biname cina teebine Rooma ca mope biname me ime cabu secitumesi budre täöpume. Piba Rooma cubu biname cina teebine baarge uli cabu tibyecrumesi. 21 Yoo, cine cime ngene atwana teeme cabu itu yaacitepesi egä tabe pama peese nyene biname Israela biname bine niiya cabu ca äsecerame. Cuta peei taatu lica, page lui nesae me bimu gyene peei mule ingwe ca. 22 Page poto magebi cime tomi cabu ca teepi cibibine mutäcäco me niwenininisi. Teepi liba krokerage gape gome eclige, 23 teeme budrekaake ne lica jepänisi puma. Siige, teepi täcnärige, cibibine nijinininisi egä neeneni mename seemo bine jääpänisi lui cina teebibine jejemäsi egä Yeesu ireclota gyene. 24 Yoo, piba poto cime tomi cabu ca gape ne engrärisi. Teepi iyeta gwidape bine pepu jepänemisi magebi cina lipu jiičemisi, yepä teepi Yeesu ne lica jepänisi.”

25 Yeesu piba teebibine jaajige egä, “Weene lipu pi umle cäco gegi? Weene däägudägurage joomleniye sasa mename biname bime mene! 26 Weene cire umle läbitejiye egä biname bime niiya cabu ca äsecerera biname te miiji mäpurage padare ne päpäna, piba peei cabu ca jamyacu apaclyera padare cabu me abacitame.” 27 Puma cita ca Yeesu teeme täöpume eboclomäjige iyeta mene lui teeme poto cidi me oogäräneji gemi. Tabe gije abacitige mene cabu ca Moose lui bine itu soogäremuji, puma cita ca teeme mene te otnige iyeta sasa mename biname bime cabu ca.

28 Siige, teepi lui cewe me singi otni, pui mameta me atyaränisi, piba Yeesu tabe otni taatu äbitige, 29 yepä teepi teebine jiibecläsi, jejäsi egä, “Maane cine cama naanajege! Bimu te mameta gyene äpula, krokeciye me äbitenige.” Peei name pi tabe teeme mete me abacitige ten cama lenajame. 30 Tabe ten cama dade cabu adnatige, buluduu ne ecatige,

Acejyame ne eso ecäriḡe, piba itrecige, ääcäriḡe teebibine. ³¹Teeme irecu piba pajecu me äbitininisi, siige teebine opo ewatnäsi, yepä tabe puma cita ca teeme bau ca äyebliḡtige. ³²Teepi piba teemeteme ajanäsi egä, “Toraca, mime ngenecu cina niclonige gaabe cabu, tabe liba mene nijanige piiyepu Oogäräneji Mene bine mime täápume eboclomäjemige!”

³³Teepi dade gome ca wata abujengtäsi, Yerusalema cewe me acnenutäsi, puga edäremäsi pui lebin abiberäja bäḡrä bine piiyepu ten cama lui biname cina abasecretḡe. ³⁴Puma iyeta jaajisi teebibine egä, “Yageyame te toraca barpinantige! Tabe Simona bau bii taboclomtige!”

³⁵Piba pui neeneni cina teebibine jejemäsi teeme täápume ngena te äbitige gaabe cabu, piiyepu teepi lipu Yageyame ne opo ewatnäsi, tabe liba buluduu ne itremantige.

Yeesu Aboclomtige Teeme Abiberäja Bäḡrä bime bau me

(Matayo 28:16-20; Mareko 16:14-18; Yoane 20:19-23; Apostolo 1:6-8)

³⁶Teepi liba peei mene cabu jage, piba taatu Yageyame Yeesu te teeme gome jeclajutige, teebibine jejemige egä, “Poode weene cama yaanajegi!”

³⁷Teepi cälu te jitemige wälu name pi, ingle teepi apu jenge-mige egä, “Cable gyene ai!” ³⁸Yepä, tabe teebibine jejemige egä, “Weene ngenome ngenecu jiclonininige? Ngenome neeneni ngene atwanena cama gemi? ³⁹Jepänemeye cäme ime piiyepu cäme ernge. Cane säne! Cebine noomleye, piba umle äbitininiye, ingle cable te lica mäju piiyepu kaake cama ge, weene cebine lipu näpäneniye tääpe cama.”

⁴⁰Tabe peei mene jejemige, teeme ime ernge jewabemige. ⁴¹Siige, teepi camuge cängena ätrunga, ingle teepi mutäcäco äbitininisi gege name pi. Tabe peei name pi teebibine itinäriḡe egä, “Nää, deedei pisi nyene?” ⁴²Teepi teebine toce cibi ecärisi, ⁴³tabe ecatige, siige teeme opo gaabe je erngige.

⁴⁴Tabe piba teebibine jejemige egä, “Age tema pui mule cane lui poto cidi me weebibine ituge jaji liba weene cama nanajepi. Yoo, cane apu jijipene egä iyeta Oogäräneji Mene cäme poto cidi me miiji ibibi me äbita; apu ge pui mene Moose lui itu soogäremuji, piiyepu mename biname lui mene soogäremujisi, cuta piiyepu iyeta Salamo uupera cabu lui mene.”

⁴⁵Tabe piba teeme ngene atwanena jiiḡnemige Oogäräneji Mene cängena umle äbitame. ⁴⁶Tabe teebibine jejemige egä, “Apu mene oogäräneji ge egä, Keriso, Israela biname bime niya cabu ca äsecreta biname te miiji mäpu piiyepu budre päpäna, piba nesae bimu ingwe ca cirege arpinenta budre cabu ca. ⁴⁷Cuta apu oogäräneji ge egä, biname cina miiji ai mene jajanena iyeta mene maramara biname bine. Pui kaakesea miiji Yerusalema cewe cabu giḡe abacitame, piba cuta jajanena iyeta poto ta. Teepi miiji biname bine jajanena egä biname lui cina niya mule cabu ca latatrongärininusi piiyepu cebine nätrungusi, Acejyame

teeme niiya mule bine pa yäyebblingemepi teebibine teeme biname me wawenecame. ⁴⁸Weene lui ire arbi biname gemi iyeta ai mule poto cidi me. ⁴⁹Yoo, cane weeme bau me pa tätyepepene căme Babe te lui ne ituge jaji weebibine ceerame, peei lui Aceji Seemo gyene. Yepä, weene ama ai babo cewe cabu inajininige ngälu teeme kokre te cabucewe ca pa täinepi weeme cabu me.”

Yeesu ne Ecatige Cabu me
(*Mareko 16:19-20; Apostolo 1:9-11*)

⁵⁰Yeesu teeme abiberäja bägrä bine ewademige Yerusalema cabu ca Betaniya cewe mameta me. Puma tabe ime aawepäntige miiji ne acitame teeme cabu me. ⁵¹Egäcäro teebibine miiji ecäremige, tabe teebibine sebmalemige. Acejiyame me kokre te teebine cabu me ewepäntige. ⁵²Abiberäja bägrä cina teebine ewepyeräjisi, piba babo gege piiyepu ngenecu miiji cama äcnärige Yerusalema cewe me. ⁵³Teepi iiwäreja mete caale bora yaacrajuge, puga Acejiyame ne eso yäcäranusi.
Siige mene ngälu peese.